Leto VI., štev. 89 Ljubljana, četrtek 16. aprila 1925 Poštnina pavšalirana. Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 15. aprila.

Aristidu Briandu ni bilo sojeno, da bi sestavil svojo osmo vlado. Držeč se striktno obljube, da bo formiral novi kabinet iz vrst levičarskega kartela, je poleg radikalov in socijalističnih radikalov, republikanskih socijalistov in Loucheurjeve skupine pozval k sodelovanju tudi oficijelne socijaliste druge internacijonale. Gosp. Brianda ni žejalo po oblasti, ker pozna niene slasti in bridkosti kot redkokateri državnik. Zato ni hotel uporabiti poverjene mu misije v to, da bi sestavil kakršenkoli kabinet. Ko je prevzel nalog od predsednika republike, je izjavil: «V sedanjem položaju se mi zdi, da nimam pravice sestavljati vlado, ki bi bila slaba in ne bi nudila vseh jamstev moči in trajnosti.»

Močna vlada iz vrst levičarskega kartela pa ni možna brez aktivne podpore socijalistov. Socijalistična frakcija ne pomeni mnogo v senatu s svojimi peterimi člani, tem važnejšo pozicijo pa zavzema njenih 105 poslancev v burbonski palači. Pod Herriotom so socijalisti podpirali vlado, vendar niso marali iz bojazni pred konkurenco komunistične demagogije prevzeti popolne odgovornosti za vse vladne čine. Zato se je strankin kongres v Grenoblu izrekel proti vstopu socijalistov v vlado.

S padcem Herriotove vlade je napočil trenutek, ko morajo socijalisti zapustiti rezerviranost in sprejeti svoj del odgovornosti za politiko, ki se zadnjih deset mesecev vodi v Franciji čisto v njihovem duhu in po navodilih socijalistične internacijonale. Briand je zahteval to odločitev od francoske socijalne demokracije.

V naglici sklicani strankin svet je odklonil sodelovanje socijalistov v Briandovem kabinetu, ker ne zaupa, da bo le - ta zanesljiv čuvar programa od 11. maja. Briand je navzlic svojemu izrazitemu svobodomiselstvu za ohranitev poslaništva pri Vatikanu, češ, da je Vatikan še vedno važen faktor, ki ga ni prezirati. Briand tudi ne velja za strankarsko dovolj čvrsto vezanega človeka, da bi z gotovostjo izvajal striktno laično in socijalistično notranjo politiko, saj je nedavno bil v njegovi stranki republikansko - socijalistični stavljen predlog za izključitev radi nedisciplne v vatikanskem vprašanju. Briand je kazni ušel le na temelju ugotovitve, da sploh ni plačal članarine in ga torej ni smatrati članom stranke. Ti in podobni pomisleki so napotili socijaliste, da so na usta svojega voditelja Leona Bluma odrekli sodelovanje in tudi obvezno podporo Briandovi vladi.

Po izjalovljenju Briandove misije je predsednik republike Doumergue poveril s sestavo kabineta zbornicnega predsednika, voditelja republikanskih socijalistov, bivšega ministrskega predsednika in priznanega znanstvenika Painlevéja. Painlevé je prevzel težko nasledstvo po prvi radikalno - socijalistični vladi. Imena novih ministrov še niso znana. Vendar poleg eventualnega vstopa socijalistov v kabinet ni pričakovati načelnih izpremememb. Na vidiku je torej Herriotova vlada v drugi izdaji. Čakajo jo iste težave, ista borba, isti problemi. Senat stoji čvrst in neizprosen proti slehernim socialističnim eksperimentom ki utegnejo prinesti veselje pristašem te stranke. Franciji pa ne dodele finančne ozdravitve in okrepitve njenega mednarodnega položaja. Borba med poslansko zbornico in senatom ne bo odpravljena z dnevnega reda.

Gospodarske sile Francije se protivijo socialističnemu načrtu premoženjske oddaje, ki bi spravila v nevarnost vse industrijske panoge radi zmanišanja kapitala. Industrijski svet pa tudi ne mara nepremišljene in prebrze ozdravitve franka, ker bi bila s tem uničena konkurenčna sposobnost francoske industrije in ogrožena stalnost izvoza.

Do ozdravitve razmer lahko dovede le vlada, ki se bo v enaki meri opirala na trdno večino ne - le v burbonski palači, ampak tudi v Luxemburgu. Da pride do take vlade, bodo morda potrebne nove volitve.

Painlevéjev poizkus pa nosi le izrazito barvo dosedanje desetmesečne politike, ki se je oslanjala le na en del francoskega naroda.

Ponesrečen napad na bolgarskega kralja Borisa

Novi politični poboji v Bolgariji

Oboroženа tolpa je napadla kraljev avto in ubila dva spremljevalca. — Kralj sam je ušel. — Atentat so aranžirali komunisti in zemljoradniki?

Beograd, 15. aprila. p. Iz Sofije poročajo, da je notranje ministrstvo včeraj izdalo uradni komunike nastopne vsebine: «Danes ob 10.30 dopoldne je tolpa 5 do 6 ljudi komunistično-zemljoradniške družbe «Fronta» na Arabokonaškem klancu pričela streljati s puškami ter ubila dva spremljevalca Nj. Vel. carja, čigar avtomobil je vozil na sto korakov naprej. Razbojniki so po streljanju pobegnili. Car se je hitro odpeljal v bližnje mesto Orhanija, odkoder je takoj odšel oddelek vojakov tamošnje posadke na mesto napada. Car Boris se je vrnil v Sofijo nepoškodovan.»

Na sinočnji seji Narodnega sobranja je ministrski predsednik Cankov obvestil poslance o atentatu ter izrazil svojo radost, da je carju uspela rešitev. Jutranji listi omenjajo nekega seljaka Ivana Hlebarova, ki je izjavil, da je takoj po napadu srečal pet ljudi, zavitih v pelerine in oboroženih s karabinkami. — Rekli so mu, da so došli iz inozemstva, da napravijo red in da se bodo v kratkem zgodile važne stvari v Bolgarski.

Sofija, 15. aprila, s. O napadu na bolgarskega kralja se dodatno poroča: Kraljev avtomobil je bil napaden iz zasede. Prvi strel je zadel kraljevega osebnega lovca, drugi pa šoferja v lice. Šofer je hotel avto obrniti nazaj. Ker pa je bila cesta strma, je pri tem avtomobil zavozil v brzojavni drog, tako da kralj in drugi potniki zleteli iz voza. Vse to se je zgodilo v par sekundah. Dočim so spremljevalci skušali zadržati roparje, je kralj spravil avto v tek in začel voziti proti avtobusu, ki mu je sledil. Kralj se je nato vsedel v avtobus ter se odpeljal v Ohanijo. Tam je alarmiral posadko in odšel nato z vojaki zopet nazaj na kraj atentata. Tam so se kraljevi spremljevalci še vedno borili z napadalci. V tem boju je bil profesor Ilčev iz kraljevega spremstva težko ranjen. Ritmojster Stamatov se je moral končno umakniti in pustiti ranjenega Ilčeva v rokah banditov, ki so ga umorili in izropali. Vojaki so pričeli zasledovati tolpo, ki se je umaknila v gozdove, kralj pa se je odpeljal v Sofijo, kjer je zavladalo radi ponesrečenega atentata splošno veselje. Davi se je vršila svečana služba božja.

Sofija, 15. aprila, p. Radi srečne rešitve kralja Borisa so bile danes v Sofiji vse trgovine zaprte, mesto pa je bilo okrašeno z zastavami. Dopoldne so se vršile v cerkvah zahvalne službe božje, nakar se je vršila pred dvorom velika manifestacija, ki so se je udeležili tudi člani vlade, člani sobranja, častniški zbor, razna društva in sofijska garnizija z vojnim ministrom ter garnizijskim poveljnikom na čelu.

Šefi zunanjih misij so se javljali v kraljevi palači, da čestitajo kralju povodom ponesrečenega atentata.

Ministrski predsednik je izjavil, da je napad izvršila 50 mož močna agrarsko-komunistična tolpa. Banditi so vsled naglega bega pustili številen materijal, iz katerega se da sklepati na njih provenijenco.

NOVI POLITIČNI UMORI.

Sofija, 15. aprila, p. Sredi Sofije, v bližini tako imenovane Črne džamije, je bil ubit poslanec vladne skupine Konstantin Georgijev. Posl. Georgijev, ki je bil izvoljen v godeškem volilnem okraju, je bil rezervni general. Po vojni je bil imenovan za pomočnika šefa generalnega štaba ter je bil leta 1919. načelnik v vojnem ministrstvu. Takrat mu je bila poverjena naloga, da izvede redukcijo bolgarske vojske na podlagi mirovne pogodbe. Posl. Georgijev je bil predsednik parlamentarnega odbora za notranjo politiko. Atentat so očividno aranžirali isti ljudje, ki so uprizorili tudi atentat na kralja Borisa.

Sofija, 15. aprila, p. Danes je bil v vasi Ada ubit zemljoradniški poslanec Atki Efendija.

KOMUNISTIČNE ŽRTVE.

Sofija, 15. aprila, r. Bolgarski notranji minister Rusev je izjavil dopisniku budimpeštanskega lista «Az Ujsag», da so komunisti doslej ubili v Bolgarski 152 vladnih pristašev. Komunistični atentatorji dobivajo za vsako žrtev velike nagrade. Bolgarska je razen tega preplavljena z begunci iz Makedonije, Albanije in Grške, ki so se naselili po vsej državi ter žive brez posla; med njimi je obilo sumljivih tipov.

Francosko vlado sestavlja Painleve

Udal se je pritisku in sprejel mandat. — Socialisti ga bodo podpirali. — Zahteva vstop Caillauxa.

Pariz, 15. aprila. s. Da prepreči po Briandovem neuspehu še večjo politično zmedo in odstrani nevarnost da pride do desničarske vlade z novimi volitvami, se je predsednik zbornice Painleve udal pritisku svojih prijateljev in vabilu predsednika republike ter prevzel sestavo vlade. Popoldne ob 15. uri je odšel v Elysee, kjer je sporočil predsedniku republike svoj sklep. Več socijalističnih poslancev je obljubilo Painleveju, da bodo podpirali njegovo vlado. Generalni svet socijalistične stranke, od katerega zavisi končna odločitev glede nastopa socijalistov, je imel dopoldne in popoldne seje. Smatra se, za gotovo, da se bo odločil za podpiranje Painlevea. Resolucijska komisija generalnega sveta se je že odločila v tem smislu. Dalje je verjetno, da bo tudi Briand stopil v Painlevejevo vlado. Oba sta imela danes daljši razgovor, po katerem je Briand na vprašanje, ali bo pripadal novi vladi odgovoril: «Ako bi na to vprašanje pritrdil, potem bi izgledalo, kakor da se ponujam, če bi zanikal, potem bi rekel preveč!»

Painleve računa z vso gotovostjo, da bo vstopil v njegovo vlado tudi Caillaux, ki bo bržčas prevzel finance. Caillaux bi dal vladi močno oporo, zato veže Painleve svojo misijo na njegov pristanek. Momentano pa je Caillaux izven Pariza, kamor se vrne šele pozno zvečer. Zato je Painleve omejil svoje današnje delo le na neobvezne razgovore z voditelji levičarskih strank.

Pariz, 15. aprila k. V informiranih krogih smatrajo za zelo dvomljivo, da bi bila ministrska kriza že nocoj končana. Caillaux prispe zvečer okoli 10. zopet v Pariz. Ker zavisi od tega razgovora vse drugo, ministrska kriza danes še ne bo mogla biti rešena.

Socijalistični svet je sprejel danes soglasno resolucijo o političnem stališču stranke, v kateri izjavlja, da morajo ostati smernice, katerim se je stranka priključila po 11. maju 1924, v veljavi in da je stranka odločena podpirati vsako vlado, ki bo nadaljevala delo Herriota.

ZBORNICA ODOBRILA HERRIOTOVE FINANČNE PREDLOGE.

Pariz, 15. aprila. k. Zbornica je danes s 329 : 27 komunističnim glasovom sprejela zakonski osnutek o povečanju obtoka bankovcev od 41 na 45 milijard frankov in o povišanju predujmov francoske banke za državo od 22 na 26 milijard frankov.

Pašić pri kralju v Sarajevu

Ministrski predsednik vladarju ni predložil ukaza o rekonstrukciji vlade. — Zadnja seja ministrskega sveta pred pravoslavnimi prazniki. — Popoln zastoj v politični situaciji. —

Sarajevo, 15. aprila, r. Sinoči je odšel kralj Aleksander na lov na fazane ter je ostal celo noč na lovu. Vrnil se je šele ob 10. dopoldne k dvournemu počitku. Opoldne se je pripeljal v Sarajevo ministrski predsednik Pašić, ki se je takoj z avtomobilom odpeljal s kolodvora v Ilidže, kjer ga je kralj pridržal na obedu. G. Pašić je ostal pri kralju do 4. popoldne, a mu ni predložil ukaza o preosnovi vlade, temveč je popoldne odpotoval preko Hercegovine v Cavtat v Dalmacijo.

Beograd, 15. aprila, p. Kraljica Marija se je danes peljala na poti iz Bukarešta preko Vinkovcev v Sarajevo.

Beograd, 15. aprila, p. Z odpotovanjem premijera Pašića je v beograjskem političnem življenju nastopil popoln zastoj. V tej situaciji ni pričakovati nikakih posebnih dogodkov vse tja preko pravoslavnih velikonočnih praznikov. V predsedstvu vlade je danes dopoldne minister za socijalno politiko, Marko Gjuričić, prevzel nadomestovanje ministrskega predsednika in sprejel predsednika Narodne skupščine Marka Trifkovića, ki je ozdravel in danes zopet prevzel svoje funkcije. Konferirala sta o bodočem delovnem programu Narodne skupščine.

Popoldne ob 5. se je vršila seja ministrskega sveta, poslednja pred pravoslavnimi prazniki. Prisostvovalo ji je samo 5 ministrov, dočim se drugi že nahajajo na velikonočnem oddihu, odnosno so se danes odpravili iz Beograda. Na današnji seji se je pod predsedovanjem ministra Gjuričića nadaljeval pretres invalidskega zakona.

Resignirana opozicija

Ves up je šel po vodi, da bi se razbil Narodni blok. — Kombinacije o rekonstrukciji vlade. — Zajednica in radikali. — Misteriozno potovanje Pavla Radića.

Beograd, 15. aprila r. Beograjske novine po Pašičevem odhodu živahno razpravljajo o rekonstrukciji vlade. Iz pisanja opozicijskih organov se jasno razvideva, da beograjski opozicijski krogi resignirano opuščajo vsako nado na koncentracijo odnosno kako drugo koalicijo, kakor je sedanja. Dokaj značilen je današnji pregled situacije v davidovičevski »Pravdi« ki navzlic nekaterim netočnostim v detajlih daje nastopno prognozo:

Gospod Pašić je pred svojim odhodom pozval k sebi g. Pribičeviča in z njim pretresel glavne momente politične situacije. Na tem sestanku se je ugotovilo, kar smo mi včeraj povedali pod naslovom: Pašić ne bo menjal koalicije in vlada ostane kakršna je, do sestanka Narodne skupščine. Tedaj pa se izvršijo male izpremembe, ki bodo prizadele samo par ministrov. Iz vlade izstopijo samo trije ministri: dr. Šurmin, dr. Drinković in dr. Lukinić. Vstopita pa dva nova ministra: izmed radikalov Nikola Uzunović, izmed samostojnih demokratov pa primerna osebnost. Sedanja vladna koalicija bo nadaljevala delo v Narodni skupščini; po sporazumu obeh šefov bo delo v maju, juniju, juliju in avgustu vrlo intenzivno, da se dovršita dve tretjini zakonskih osnutkov, obsežnih v vladnem programu. Odnošaji napram skupinam v Narodni skupščini ostanejo kakor doslej. Pazljivo se bo motrilo zadržavanje radičevcev, in če bo dosledno izjavam Pavla Radića, bodo overovljeni tudi vsi anketirani radičevski mandati, dočim se zadeva Stjepana Radića ter dr. Mačka in tovarišev v celoti prepušča sodišču.

Vlada ob rekonstrukciji niti ne bo dala ostavke temveč se bo uvažila samo ostavka omenjenih treh ministrov, ki izpadejo ter bo obenem podpisan ukaz o imenovanju novih dveh ministrov. Sodeč po vsem tem je gospod Pašić opustil svoje prejšnje načrte, da bi izvršil širšo rekonstrukcijo ter spravil v svojo vlado osebnosti, s katerimi bi najraje sedel skupaj.«

Tako »Pravda«. Radikalsko »Vreme« medtem demantira njeno navedbo, da utegne iz vlade izpasti dr. Lukinić, ker da tudi v rekonstruirani vladi ostanejo vsi dosedanji samostojni demokratski ministri in da tudi obdržijo svoje dosedanje portfelje. V ostalem, pravi »Vreme«, je Pašić konferiral s Pribičevičem in z nekaterimi radikalskimi prvaki o rekonstrukciji vlade, tako da je pripravljen celotni materijal za rešitev tega vprašanja, kadarkoli se Pašiću zazdi potrebno, lahko kralju poda ostavko in predloži ukaz o novi vladi.

Zagreb, 15. aprila, r. Danes je imela Hrvatska zajednica sejo svojega strankinega sveta o kateri ni bil izdan komunike, pač pa se od strani vodstva izjavlja, da bo izdan šele po sporazumu z vodstvom HRSS. Nadalje se izjavlja, da Hrvatska zajednica in HRSS ne smatrata, da bi bilo sedaj možno skupno sodelovanje z radikalno stranko.

Beograd, 15. aprila r. Iz Zagreba je bilo javljeno, da danes zjutraj dospe v Beograd Pavle Radić. A ni dospel; zato se iz vrst opozicije čuje, da je odpotoval v neznano smer. To misterijozno potovanje Pavla Radića se spravlja v zvezo s potovanjem g. Paškića, češ da se Pavle Radić na vsak način hoče kjerkoli sestati s Pašićem.

Pričetek pogajanj z Grčijo

Beograd, 15. aprila, r. V diplomatskih krogih je bilo danes opažati še največ živahnosti. Zunanji minister doktor Ninčić je konferiral najprej z nemškim poslanikom, nato pa je sprejel grškega poslanika, ki je dr. Ninčiću predstavil novega grškega vojnega atašeja.

V Beograd je tudi dospel naš predstavnik v reparacijski komisiji g. Bošković, ki je določen za prvega delegata v skorajšnjih pogajanjih z Grčijo. Bošković je danes dopoldne konferiral z našim atenskim poslanikom Panto Gavrilovićem in nato še s pomočnikom zunanjega ministra Markovićem. Na obeh konferencah se je razpravljalo o pogajanjih z Grčijo, ki se započnejo v par dneh.

General Cadorna postane vojni minister?

Rim, 15. aprila, a. Ministrski predsednik Mussolini je danes v vojnem ministrstvu sprejel generala Diaza in generala Giardina, s katerima je delj časa razpravljal o raznih vojaških vprašanjih, ki se tičejo preustroja vojske. Kakor je znano, namerava Mussolini, ki sam začasno vodi vojno ministrstvo, združiti vojno ministrstvo z mornariškim ministrstvom in generalnim komisarijatom za zrakoplovstvo v eno ministrstvo, ki se bo imenovalo ministrstvo narodne obrambe. Kakor se sedaj zatrjuje, bo najbrže poklican bivši vrhovni poveljnik v svetovni vojni senator general Cadorna, da prevzame ministrstvo narodne obrambe, dočim bo za načelnika osrednjega generalnega štaba imenovan general Graziani. Ta spremmeba se bo izvršila najbrže še pred sestankom parlamenta, na katerem namerava Mussolini ponovno predložiti precej prenarejen zakon o preustroju vojske.

Amundsenova ekspedicija

Milan 15. aprila a. »Corriere della Sera« dobiva od svojega posebnega poročevalca v Kingsbayju na otokih Spitzberge brezžično brzojavko, datirano z dne 14. t. m. sledeče vsebine: Včeraj zvečer je priplula semkaj motorna ladja »Hobby«, na kateri sta naloženi obe letali, ki ju bo Amundsen uporabil za svoj polet na severni tečaj. »Hobby« se je morala med potjo precej boriti s plavajočim ledom in hudim morjem, končno pa je vendar srečno prispela v spitzberško pristanišče.

Iz ministrstva prosvete

Imenovanja in upokojitve.

Beograd, 15. aprila. p. Za profesorja na ženski realni gimnaziji na Sušaku je imenovan dr. Hubert Maver. V prosvetnem oddelku velikega župana mariborske oblasti je imenovan za oblastnega šolskega nadzornika g. Matija Senkovič, za srezkega šolskega nadzornika za okraj Maribor desni breg g. Ivan Koropec, za srezkega šolskega nadzornika v Ptuju g. Josip Gorup. Upokojen je g. Karel Kikl, šolski upravitelj v Starem trgu, okraj Logatec. Upokojena je ga. Sofija Borštnik, bivša članica Nar. gledališča v Ljubljani.

Tudi Vandervelde ne more sestaviti vlade

Bruselj, 15. aprila. s. Vandervelde je danes razpravljal radi sestave vlade z voditelji flamskih katolikov in liberalcev. Posvetovanja niso imela uspeha. Iz okolice Vandervelda se doznava, da bo ta vrnil mandat za sestavo vlade, če ga ne bodo druge stranke podpirale. Vandervelde je mnenja, da se socijalni demokratje, ki jim manjka v zbornici in v senatu zanesljiva večina, ne bodo podajali v položaj Macdonalda, da bi bili odvisni sedaj od te sedaj od one stranke. V splošnem ne verjamejo, da se bo Vanderveldu posrečilo rešiti krizo.

Avstrijska akcija za ukinjenje gospodarsko-prometnih omejitev

Dunaj, 15. aprila. s. Na današnji seji glavnega odbora je poročal zvezni kancelar dr. Ramek o že naznačenem koraku vlade, ki ga je podvzela pri Zvezi narodov, da doseže ukinjenje oz. oblaženje raznih prometnih in gospodarskih omejitev med nasledstvenimi državami. Gre namreč za inicijativo, da naj bi strokovnjaki preiskali razmere in nato predložili Zvezi narodov poročilo, na podlagi katerega bi Zveza narodov storila nadaljne korake. To inicijativo Avstrije je Zveza narodov prevzela. Že prihodnje dni prispe na Dunaj več strokovnjakov, ki bodo razen Avstrije obiskali tudi druge države v srednji Evropi.

Konferenca Male antante

Termin določen definitivno na 9., 10. in 11. maja.

Beograd, 15. aprila. p. Zunanji ministri Male antante so se sporazumeli, da se vrši konferenca Male antante 9., 10. in 11. maja v Bukarešti. Ta datum je definitiven. Določen je tudi že program konference. Dne 10. maja se vrši v Bukarešti velika narodna svečanost v proslavo neodvisnosti Rumunije. Svečanosti se udeleže tudi zunanji ministri Male antante.

Smrtna nesreča dveh bolgarskih pilotov

Sofija, 15. aprila. p. Včeraj sta se na aerodromu Pozorište ubila dva bolgarska aviatika in sicer ravnatelj aviatične šole Uzunov ter pilot Georgijev, ki je bil eden izmed onih bolgarskih aviatikov, ki so nedavno pristali na našem ozemlju pri Pirotu ter bili prijeti od naših oblasti. Georgijev se je pred kratkim vrnil na Bolgarsko. Bil je eden najboljših bolgarskih aviatikov.

Pariška juridična fakulteta zopet otvorjena

Pariz, 15. aprila. s. Prosvetni minister je preklical odlok z dne 3. marca t. l., s katerim je bila za nedoločen čas zatvorjena juridična fakulteta na Sorbonni. Fakulteta bo dne 20. t. m. zopet otvorjena. Ta ukrep je bil olajšan vsled odstopa profesorja Scelleja.

«Ostmark» v Mariboru

Maribor, 15. aprila. c. Danes je v Mariboru dunajska profesijonalna «Ostmark» zmagala nad «Rapidom» s 5 : 0. Igra je nudila velik sportni užitek. Pri gostih je bil najboljši napad. S tipično dunajsko kombinacijsko igro so v zadnjih 20 minutah zabili 4 gole. Gostje so se odlikovali po izredno fair igri, medtem ko je «Rapid» močno prednjačil s surovostjo. Sodnik g. Planinšek izvrsten. Poset občinstva je bil z ozirom na delavnik rekorden. Jutri se vrši tekma med «Ostmarko» in «Mariborom» in sicer ob 5. popoldne v Ljudskem vrtu.

Glavno glasilo NRS o politiki Narodnega bloka

Ako hoče HSS ojačiti politiko narodnega bloka, ki jo je z deklaracijo priznala, se ne sme iz akcije izključiti SDS.

Zadnje čase prihaja opozicijonalno časopisje vendarle do spoznania, da so bile zaman vse intrige za razbitje Narodnega bloka, ki ostane na vladi tudi v bodoče, da izvede do konca svoj program. Tudi «Slovenec» sedaj poroča, da bodo ob preosnovi vlade zamenjane samo nekatere osebnosti in da ostane na vladi PP. kombinacija. Ako bi ne sledil ugledu nekaterih zagrebških in par beograjskih opozicijonalnih listov, bi mu ne bilo treba danes indirektno priznati, da so bile v zadnjem času vse njegove kombinacije o preosnovi vlade, po katerih bi se osnovala PP. vlada, iz katere bi bili izključeni samostojni demokrati, brez vsake stvarne podlage. Mi smo opozarjali na nestvarnost in nelogičnost teh vesti, toda gotovo časopisje živi pač le od izmišljenih političnih senzacij, s katerimi skuša zadržati tudi propadanje svojih strank, ne pa od točnih informacij, ki jih je od nekdaj n. pr. najmanj ravno v klerikalnem časopisju.

Nas v ostalem zanima predvsem mnenje radikalne stranke o samostojnih demokratih. Radikalna «Samouprava» od 14. t. m. piše z ozirom na trditve opozicijonalnega tiska, da Pašić ne namerava podaljšati koalicije s samostojnimi demokrati, pod naslovom «Samovoljna tolmačenja» med drugim nastopno:

«Deklaracije gg. P. Radića in Šuperine v Narodni skupščini so priznale one glavne temelje, na katerih je ustvarjena koalicija in izvajano politično sodelovanje radikalne stranke ter samostojne demokr. stranke, a z volilnimi izidi je zagotovljeno nadaljnio izvajanje te politike. Deklaracije gg. P. Radića in Šuperine očitno pomenjajo priznanje te politike, to je ojačenje moči, s katero se ima izvajati. In ako se potem daje logično in politično razumeti, da hoče tudi HSS sodelovati pri izvajanju te politike, bi se niti logično niti politično ne moglo razumeti, da se iz te akcije izključi SDS, ki je pomagala k zmagi te politike. Popolnoma je mogoče, da obstoje v vrstah HSS razpoloženja o taki izključitvi SDS, toda ta razpoloženja bi izvirala iz prejšnjih, tako rekoč osebnih odnošajev med samostojnimi demokrati in HSS, a nikakor ne iz ozirov prave politike, ki ima nedvomen interes v tem, da se z izključitvijo samostojnih demokratov iz kombinacije ne slabi moč te politike. To sovražno razpoloženje v HSS se mora umakniti pred pravimi političnimi razlogi v interesu splošnega političnega položaja v državi, da se omogoči poln razmah in polna moč nadaljnjemu logičnemu razvoju političnih odnošajev v državi.

Zdi se, da v večini hrvatskih, pa tudi deloma pri beograjskih listih ne pojmujejo pravilno značaj preokreta, ki ga imajo prinesti deklaracije gg. Pavla Radića in Šuperine. Vsekakor je primer iz preteklosti, po katerem je v bloku narodnega sporazuma in seljaške demokracije moglo priti do politične skupnosti in sodelovania med skupinami s popolnoma disparatnimi političnimi težnjami v naziranjih, dal povod mnogim današnjim površnim motrilcem, da smatrajo, da ima sedanji preokret pred seboj čisto strankarske odnošaje in grupiranja ter ustvarjajo na teh napačnih pojmovanjih svoje politične kombinacije. Stvar pa je mnogo bolj resna in globoka ter se mora pazno in objektivno presojati.

Volilni rezultat je prinesel zmago državi; deklaracije gg. P. Radića in Šuperine so brezdvomno ojačile to zmago. Ako ostane HSS dosledno pri teh deklaracijah, potem jih mora tako tudi pojmovati. Pravilna in zdrava ureditev odnošajev med HSS in radikalno stranko more imeti svoj raison d'etre samo v tem slučaju, ako prinese stabilizacijo države in pravo politično normalizacijo v medstrankarskih odnošajih. V takem slučaju mora biti ohranitev moči, ki zastopajo in branijo te eminentno politične cilje, resna patriotska skrb političnih skupin, ki zastopajo in branijo to politiko.»

Menimo, da je s tem dovolj jasno povedano, kakšne odnošaje med HSS in Narodnim blokom hoče imeti radikalna stranka. Stranke Narodnega bloka morejo dosledne in zveste svoji državni politiki stremeti samo za ojačenjem Narodnega bloka, ne pa za cepljenjem njegovih moči radi trenutnih strankarskih interesov. Tisti, ki so napovedovali razpad Narodnega bloka, bodo doživeli v prihodnjih štirih letih še mnogo razočaranj.

Sarajevski atentat in vprašanje odgovornosti za svetovno vojno

Pariški ugledni dnevnik «Figaro» od 5. aprila prinaša razgovor svojega dopisnika g. Alberta Mousseta z bivšim predsednikom naše Narodne skupščine g. Ljubo Jovanovićem o zadevi sarajevskega atentata in o vprašanju vojne krivde. Intervjuv je zanimiv, ker so nedavno skušali nekateri notorični neprijatelji našega naroda in po njih klerikalni «Slovenec» na podlagi napačnega tolmačenja neke Jovanovićeve knjige pogreti staro avstrijsko trditev, da je srbska vlada vedela za atentat in da je torej ona prvi krivec za izbruh svetovne vojne. Še zanimivejši pa je za našo javnost uvod k intervjuvu, ki kaže, da francoske vere v nedolžnost tedanje srbske vlade tudi zadnja kampanja ni omajala. G. Mousset pravi:

«V časopisju nemškega jezika in v nekaterih angleških listih se zadnje čase pojavlja čudna gonja, ki hoče poživiti kontroverze o sarajevskem atentatu iz leta 1914. in s tendencijoznim tolmačenjem dogodkov te dobe naknadno obtožiti srbsko vlado. Brez posebne pronicavosti se da uganiti, da ta kampanja ne teži toliko za poživljenjem zgodovinske debate kot za izkonstruiranjem razlogov, na podlagi katerih bi mogla Nemčija zvrniti na zaveznike odgovornost za vojno.

Težko si je človeku zamisliti, da so še v Evropi ljudje, ki verujejo, da je bil umor nadvojvode Ferdinanda v juniju 1914. kaj drugega kot pretveza za svetovno vojno. Navzlic tej ugotovitvi pa se pojavljajo bajke, ki bi jih bilo nevarno pustiti, da se uveljavijo. Germanska propaganda se poslužuje v okrepitev svoje teze argumentov, med katerimi bi nekateri utegnili napraviti utis pravih dejstev». Da dožene stvar do konca, se je g. Mousset obrnil na g. Jovanoviča, čigar besede so se nedavno izrabile kot podlaga oživljenju nemške kampanje.

•

Ljuba Jovanović je izjavil: «Vi poznate prav tako dobro kot jaz očitke, ki jih izrabljajo proti nam. Zlasti očitajo naši vladi iz leta 1914., da je slutila, da se «nekaj» more zgoditi in da ni uradno obvestila dunajskega kabineta».

Jovanović nasprotno temu očitku pove, da je srbski poslanik na Dunaju Joca Jovanović opozoril skupnega finančnega ministra in vrhovnega upravitelja Bosne, Bilinskega na možnost «obžalovanja vrednih incidentov, ki jih utegne izzvati v goreče nacijonalistični sarajevski sredini izbera srbskega zgodovinskega datuma (obletnica kosovske bitke) za vojaško in dinastično demonstracijo».

Glede očitka, zakaj je srbska vlada obvestila Bilinskega namesto zunanjega ministra Berchtolda, opozarja Jovanović na «tihi sporazum, da se bodo sporočila našega dunajskega poslanika vršila potom Bilinskega, kar se je vedno prakticiralo leta 1913. in 1914.» Omenja končno, da je sleherno opozorilo, ki se je tikalo varnosti osebe, kot je bil Franc Ferdinand, napravilo potreben in zadosten vtis na oblasti. «Belgrajski kabinet» se je torej obnašal skrupulozno pravilno.»

«Doma je ukrenil vse korake, ki so mu jih narekovala nažalost povsem nedoločena obvestila, v kolikor so dospela do njega. Nemška propaganda se je v tej zadevi vedno izrašala, kot da bi nam bila znana identičnost zarotnikov in njihova namera. To je znak podlosti ali popolne nevednosti v navadah zarotnikov. Mi smo alarmirali naše oblasti na podlagi zelo nedoločnih opozoritev. Toda dejstvo, da smo alarmirali, se ne da utajiti. Avstrijci so tekom vojne zasegli zapisnik našega stotnika Koste Todoroviča, iz katerega se morejo videti sledovi naših navodil. Vrh tega mi je odvetnik glavnega obtoženca Principa sporočil, da je le-ta naletel na večje težave na potu iz Belgrada k bosanski meji kot od te meje v Sarajevo».

Jovanović dopušča možnost, da so podrejeni uradniki pomagali zarotnikom pri prekoračeniu meje, vendar ni gotovo, da so poznali njihov pravi namen. V vsakem slučaju pa so ti organi ravnali na lastno pest.

«Inicijativa v celi tej aferi je izšla od Sarajevčanov, ne iz Belgrada. Po aneksiji Bosne je prišlo do cele vrste atentatov, katerih začetnike je treba iskati med nacijonalistično mladino v Bosni, Hrvatski in Sloveniji. Opozarjam Vas samo na atentat na generalnega guvernerja Varešanina, ki ga je izvršil hercegovski dijak Žerajić, na atentat hrvatskega dijaka Luke Jukića na kraljevega komisarja Hrvatske in na atentat Hrvata Stjepana Dojčića na bana Skerlecza . . .»

«Ni potrebno govoriti o argumentih glede moralnega in materijalnega stanja Srbije takoj po končanih balkanskih vojnah, ki bi sami po sebi zadostno razorožili obtožbo, da smo mi mislili izzivati novo vojno.

Tu so važni majhni detajli. Če bi bil belgrajski kabinet točno obveščen o nameri atentata, bi se moral zavedati njegovih mednarodnih posledic. V tem slučaju ne bi član vlade g. Velizar Janković poslal svoje žene in svojih otrok v kopališče Gradež, kjer jih je presenetila objava vojne. Tudi naš vojskovodje bi bili previdnejši: vojvoda Putnik ne bi bil šel v Toplice v Avstrijo, kamor je njegov začasni pobočnik, polkovnik Živko Pavlović tudi poslal svojo družino, ki je bila internirana ob otvoritvi sovražnosti. Končno se ne bi g. Pašić, ki je že oddal posle g. Pačuju, odpravljal na pot v Solun.

Kaj naj Vam rečem? Mi smo dovolj pretrpeli od strani Nemčije, da danes lahko zahtevamo pravico. Mi čakamo z mirnostjo čiste vesti sodbe nepristranskih ljudi in zlasti naših zaveznikov, ki so tekom tragičnih ur vojne imeli priložnost preizkusiti našo lojalnost».

Odpust nemuslimanskih uradnikov v Turčiji

London, 14. aprila. s. Turška vlada je v Carigradu odpustila vse židovske uradnike. Že prej je odpustila krščanske telefonske uradnike, ker zaupa le muslimanom.

Posl. Pivko pred mariborskimi volilci

Maribor, 15. aprila.

Nocoj se je vršil pod predsedstvom dr. Boštjančiča lepo uspeli občni zbor krajevne organizacije SDS. O političnem položaju, zlasti o delu v verifikacijskem in finančnem odboru Narodne skupščine je poročal posl. dr. Pivko. Uvodoma je izrazil upanje, da se bodo pri bodočih oblastnih volitvah združile vse napredne stranke v skupno fronto. Radi govora posl. Smodeja je bil prisiljen nastopiti v skupščini v ostrem tonu proti neresnicam, ki jih razširja SLS. Tozadevna debata v Narodni skupščini je označila politiko in moč SLS z navedbo posameznih drastičnih primerov. Tisti trenutek, ko bo vzeta duhovščini možnost propagande za nieno politično prepričanje z zlorabo cerkve in vere, bo imel razvoj narodne in napredne ideje prosto pot. Omenjajoč delo v finančnem odboru, je poudarjal, da se je v glavnem podaljšal proračun iz Davidovićeve dobe za štiri mesece. Značilno je, da je naš kredit v inozemstvu po znani izjavi P. Radića ogromno narastel, radi česar bo mogoče sedaj tudi najeti pod ugodnejšimi pogoji inozemska posojila, ki se bodo predvsem porabila za važne prometne investicije in za prekomorski promet. Tozadevna pogajania so že v teku, medtem ko vodijo lažnivo kampanjo klerikalni demagogi glede novih bremen in raznih drugih izmišljotin, kakor glede premeščania prožnikov in drugih tendencijoznosti. Ker bo morala Narodna skupščina do jeseni rešiti veliko najnujnejših zakonov in morda ne bo dovolj časa za spreietie šolskih zakonov, se je moral pooblastiti minister Pribičević, da reši sam z odobrenjem ministrskega sveta šolska vprašania. Delo naprednih slovenskih zastopnikov v Narodni skupščini je težavno, zlasti ker jim ostali slovenski poslanci s Pucljem vred mečejo pod noge polena in igrajo doma lahko ulogo demagogov.

V debati, ki se je nato razvila, je dr. Kukovec v daljšem govoru očrtal naloge mariborskega demokratskega političnega društva, delo demokratskih zastopnikov v občinskem zastopu ter naloge SDS v Narodni skupščini. Dr. Reisman je razvil načrt dela SDS v bližnji bodočnosti.

Sledila so poročila odbornikov. V svojem poročilu se je predsednik dr. Boštjančič spominjal tudi pokojnega somišljenika dr. Rozine. Občni zbor je posl. Pivku izrekel soglasno zaupnico.

Trboveljski gerentski sosvet

Trbovlje, 15. aprila.

V sredo 8. t. m. ob 3 popoldne se je vršila pri nas prva seja pravkar imenovanega gerentskega sosveta. Sejo je vodil gerent g. Kokalj, ki je takoj imenoval za svojega namestnika bivšega večletnega trboveljskega župana g. Voduška. Še prej pa je pozdravil vse navzoče sosvetnike, izmed katerih se je dvignil g. Klenovšek ter predlagal, naj se pozove v gerentski sosvet še več delavcev in ga s tem razširi. G. Kokalj je tudi še povedal, da je poslal g. inž. Verbič pismeno izjavo, da ne more sprejeti mesta gerentskega sosvetnika, nakar se je prešlo takoj k drugi točki dnevnega reda, k volitvi odsekov. Izvoljeni so bili: v *učni odsek:* gg. Mirko Sušnik in Ferdo Roš; v *finančni odsek:* gg. Jože Goropevšek, Jakob Gašparič in Ferdo Roš; v *obrtni odsek:* gg. Ivan Berger, Jakob Klenovšek in Jakob Restar; v *odsek za kmetijstvo:* gg. Andrej Vabič, Franc Potrata in Dominik Kolenc; v *odsek za javna dela:* gg. Jakob Gašparič in Jože Goropevšek; v *odsek za občinske ceste:* gg. Ivan Pust, Ivan Jazbec in Martin Žagar; v *odbor za redarstvo:* gg. Mirko Sušnik, Jakob Klenovšek in Ferdo Roš; v *stavbni odsek:* gg. Jakob Klenovšek, Mirko Sušnik, Jakob Restar in Ivan Berger; v *zdravstveni odsek:* gg. Jakob Gašparič, Iv. Jazbec in Ivan Berger; v *tržno nadzorstvo:* gg. živinozdravnik Deu, Jakob Klenovšek, Ferdo Roš in Ivan Jazbec.

Veliko več časa kot prvi dve točki dnevnega reda je zahtevala tretja točka, ki je zavzela kar 17 različnih zadev, namreč posvetovanja. Prošnja župnega urada Trbovlje radi adaptacije župniškega poslopja se je prepustila posebnemu odseku, prav tako tudi zadeva občanov v Gaberskem za napravo cestno-električne razsvetljave, o predloženem računu premogokopne družbe za ustavitev plazovja v znesku 97.055 Din, o popravilih v občinski izolirnici, radi občinske ceste pri Janezu Drnovšku v Hrastniku, o kolovdaciji nove občinske ceste na Tereziji, o prošnji Ane Zaletelove v občinsko zvezo, o oddaji Katarine Sifkove v prisilno delavnico, o prošnji Ivana Zupančiča za napravo korita pri občinski tehtnici in o poročilu živinozdravnika radi javne klavnice v Trbovljah. Prošnji župniškega urada Trbovlje za prispevek novih zvonov v Trbovljah se je ugodilo in sicer se je dovolilo 12.500 Din. Prošnja Vinka Rotarja za koncesijo gostilniške obrti se je odbila, pismonoši v Hrastniku se je dovolila podpora v znesku 300 Din, obenem pa se je sklenilo obrniti na poštno direkcijo v Ljubljani, naj bolje plačuje svoje uslužbence, pevskemu društvu «Zvon» se je dovolila podpora v znesku 1000 Din, prošnja Alojza Ragana je bila uslišana in je bil sprejet v službo občinskega cestarja, prav tako pa je bil sprejet v občinsko službo Matevž Kašman, vendar pa kot redar. Preložitev občinske ceste pri Martinu Zadobovšku v Knezdolu se je tudi dovolila, vendar pa se bo delo plačalo, če bo pravilno izvršeno. Pri prezidavi občinskega hleva se je sklenilo, da se bo delo razpisalo, pragmatika za občinske nastavljence se je izročila posebnemu odseku in je stvar že v teku, provedba občinskega tajnika v smislu pragmatike za državne nameščence pa se je potrdila, ker je bil tajnik že preveden.

Seja se je zaključila okoli 7. zvečer. Prihodnjo sejo bo sklical gerent Kokalj zopet pismeno. Potek prve seje je pokazal, da se bo z imenovanim gerentskim sosvetom dalo delati. In tu nas prav nič ne motijo izpadi v «Slovencu», ki so preračunjeni za najbolj nizke instinkte in katerih avtor ni g. župnik Gašparič, ki sedi v gerentskem sosvetu, pač pa nekdo drugi, ki bi bolje storil, če bi se manj brigal za politiko, toliko bolj pa za cerkev in za drugo, kar je v zvezi z duhovskim poklicem.

Es-ka Jogo Torpedo Bianchi kolesa višek moderne tehnike Najceneje pri J. Gorec Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska c. 14. Vsi nadomestni deli in oprema.

Politične beležke

+ **Oblastni zbor SDS v Zagrebu.** — Dne 26. aprila se v Zagrebu (v prostorih sekretarijata SDS) vrši oblastni zbor SDS z dnevnim redom: 1.) Konstituiranje zbora, 2.) predlog o osnovaniu oblastne organizacije SDS za zagrebško oblast, 3.) predlog o osnovaniu oblastnega tajništva v Zagrebu in 4.) eventualija.

+ **Nič jim ni prav!** Klerikalci so poslali svoječasno v Beograd in razne gimnazije v Srbiji več svojih dijakov, da bi širili klerikalno propagando, oziroma «delali versko uiedinjenje», kakor so izjavili v svojem oklicu, ki ga je pred dvema mesecema objavil tudi naš list. Klerikalci so poslali v Srbijo dijake, prosvetna uprava pa skrbi, da dobe ti dijaki tudi slovenske profesorje. Tako je te dni, kakor poroča «Slovenec», dobil prof. Mlakar iz Ptuja dekret, da je prestavljen v Prokuplje pri Nišu. Škofov list pravi, da je zato prestavljen, ker je «pristaš krščanskega svetovnega nazirania.» Mi ne vemo, če je to res, mnenja pa smo, da nima «Slovenec» nobene pravice pritoževati se radi tega premeščenja. Ali naj samo dijaki delajo za «versko zbližanje», zakaj bi pa tudi profesorji ne? «Slovenec» bi moral biti vesel, da gre prosvetna uprava klerikalnim težnjam na roko in da preskrbuje slovenskim dijakom, ki so jih klerikalci poslali v Srbijo, tudi slovenske profesorje «krščanskega svetovnega naziranja», ki so lahko tamkaj ne samo dobra opora klerikalnim dijakom, ampak morejo delati z vnemo za uresničenje klerikalnega unitarističnega načela, ki govori «o enem hlevu in enem pastirju». Našim klerikalcem res nikoli ni nič prav!

+ **Slovenska država.** Gospod poslanec Gosar je zdaj v velikonočnih počitnicah začel za «Slovenca» pisati politična razmotrivanja. V glavnem brani svoja znana izvajania v Narodni skupščini, ki smo jih tudi mi obširneje zavrnili. Nova zanimivost pa je dr. Gosarjevo razmotrivanje o «slovenski državi», ki bi po njegovem bila takšna, da bi Slovenci po svoji zemljepisni legi tvorili nekak «etat tampon» med Italijo, Nemčijo (Nemško Avstrijo), Madžarsko in Jugoslavijo, s čemer bi bilo rešeno eno najbolj perečih vprašanj srednje Evrope: prosta pot do Jadranskega morja, kaiti naša državica ne bi imela niti razloga niti moči zapirati komurkoli prosto pot do morja. Toda takšna državica ne bi več bila nacijonalna, ker bi v njej imeli preveč Nemcev in Italijanov, popolnoma enakopravnih seveda. Namesto samo slovenskih srednjih šol bi dobili zopet dve- in troiezične šole in na naši univerzi — več kot eno bi pač težko zmogli (!) — bi predavali tudi v nemščini in italijanščini . . . Dr. Gosar pravi, da bi moral imeti precej poguma, kdor bi se hotel za to odločiti in da vobče danes ni čas misliti na to in govoriti o tem. Zato sem vedno poudarjal — končuje dr. Gosar — da moramo biti za sedanjo državo, tudi če bi kdo mislil, da ni ta rešitev našega državnega vprašania najboljša. Ampak dr. Gosar zastopa avtonomistično Slovenijo, četudi bi ta kot državica v državi bila še neprimerno šibkejša kakor samostojna «slovenska država». Kaj pričakuje od slovenske avtonomije, le to naj nam še konkretno in logično pove gosp. Gosar. Saj tega še nikoli nismo slišali.

+ **Po dr. Hohnječevem mišljenju,** povedanem v intervjuvu za zagrebški «Morgen», se je v Jugoslaviji «edinoie samostojna demokratska stranka, pod vodstvom Svetozarja Pribičevića, izjavila kot zagrizena nasprotnica ideje sporazuma.» Kdaj se je SDS «izjavila», kje in kako, — še to naj bi povedal gospod poslanec, pa bi mu verjeli. A tako vsa javnost vé, da je ravno SDS, odnosno njen vodja Svetozar Pribičević v času najhujših separatističnih rebelacij pisal in na velikih zborovanjih čvrsto poudarjal, da je za najpopolnejši sporazum, to pa seveda ne potom mešetarenia, kontraktov ali nagodb, temveč na osnovi vidovdanske ustave. Gospod Hohnjec in njegovi tovariši so danes tisti noji, ki ne morejo videti in verjeti, da dosledno zmaguje Pribičevićeva teza sporazuma. Radićevci so priznali vidovdansko ustavo, davidovičevci se je ne odrekajo več, — edino klerikalci, spahovci, črnogorski federalisti in makedonstvujušči pa še fantazirajo o reviziji ustave in o sporazumaških barantiiah. Le tako dalje, za drugo Veliko noč bo tudi dr. Hohniec moral v intervjuvih priznati, da je na vsei črti zmagal sporazum samostojnih demokratov in Svetozarja Pribičevića, ki niso nikoli zastopali druzega kakor svobodo, enakost, bratstvo in se borili proti separatističnim mračnjakom, med katerimi igrajo ravno klerikalni tigri najbolj klavrno ulogo.

+ **Kdo bi umel?** Radikalska «Samouprava» se je upala zapisati, da hrvatski del naroda nikoli ni imel več političnih pravic in svoboščin kakor od osvobojenja dalje. Radićevski «Hrvat» je radi tega v ognju in zadirčno odgovaria: «Samouprava» ne vé ali pa noče vedeti, da je «hrvatski del naroda» pred ujedinjenjem imel — ne morda «več» ali «manj» pravic in svoboščin — temveč vse politične pravice, ker je v notranji upravi, v prosvetni politiki in v pravosodju bil popolnoma neodvisen!» Jasno je torej, da «Hrvat» hoče povedati: Hrvatom se je pred ujedinienjem godilo neprimerno bolje kakor zdaj, ali pa, če jim je bilo slabše, je bilo to po njihovi krivdi, saj so bili «popolnoma neodvisni». A puntali in junačili so se neprestano, pred ujedinjeniem in po njem. Sam ljubi Bog jim ne bi ustregel.

+ **V Hrvatskem seljaškem klubu poka.** Pižonove zemljoradniške «Novosti» objavljajo v številki od torka intervju z nekim članom Hrvatske zajednice. Ta gospod je izpovedal, da so odnosi med poslanci Hrvatske zajednice in radićevskimi poslanci znotraj skupnega kluba postali silno napeti. Ni izključeno, da se klub razdvoji, kajti zajedničarji nasprotujejo paktiranju z radikali, a Pavle Radić se pehá samo za tem, da bi kakorkol zlezel v vlado. Njegova prizadevanja so seveda zaman, zato se radićevski in zajedničarski bratci utegnejo zopet mirno pobotati

Po svetu

— **Ponesrečeni vojaški puč v republiki Kolumbiji.** V mestu Bogoti v republiki Kolumbiji v Južni Ameriki so odkrile oblasti priprave za vojaški puč, ki naj bi izbruhnil istočasno v vseh mestih republike in izročil vlado generalnemu direktorju. V afero je bil zapleten tudi predsednik republike Ospina, ki so ga ustavoverne čete aretirale iz izgnale iz države, ne da bi prišlo do kakega spopada. General Pedro Nel Ospina je bil izvoljen za predsednika republike 7. avgusta 1922 in bi potekla njegova službena doba šele prihodnje leto. Očividno pa se je hotel rešiti številnih omejitev, ki jih nalaga ustava njegovi oblasti, obenem pa tudi vsake kontrole parlamenta in postati pravi diktator. Poizkus, ki se je izjalovil vsled odpora ustavovernih elementov armade, je plačal sedaj z izgnanstvom iz države.

— **Osamosvojitev Turčije.** Turška vlada je odpustila iz državne službe vse nemohamedanske telefonistinje z utemeljitvilo, da bi mogle izdati vojaške ali druge državne tajnosti, ki bi šle preko telefona.

— **Pogajanja glede grško-rumunske zveze.** V Atenah se mudi te dni rumunski minister Moscanu, ki se pogaja z grško vlado glede sklenitve grško-rumunske zveze. Rumunski politični krogi upajo, da bodo končala pogajanja s popolnim uspehom.

— **Smrt brata Bajram Cura.** Na Dunaju je umrl v sredo za tuberkulozo Hismi Cur, brat glasovitega albanskega uporniškega vodje, Bajram Cura, ki je bil eden najhujših nasprotnikov naše države in je padel pred nekaj tedni v boju s četami sedanjega albanskega ministrskega predsednika, Ahmed beg Zogua.

— **Grški davčni načrti.** Grška narodna skupščina je s 141 proti 45 glasovom sprejela zakonski načrt glede podvojitve obstoječih 10-odst. davčnih naklad na vse direktne in indirektne davke. Finančni minister je opozarjal v svojem ekspozeju, da se namerava s tem doseči v prvi vrsti ravnotežje v proračunu, obenem pa povišanje tečaja drahme. Po sprejemu projekta se je zbornica odgodila do 6. maja.

Sodišče

§ *Cigani.* Že sedemkrat kaznovani zidar A. G. in njegova šestkrat predkaznovana žena Frančiška sta se v družbi nekega nič manj proslulega Ivana G. potepala s harmoniko in s citrami, kakor potujoči cigani, v okolici Škofljice. To bohemsko življenje vsem trem seveda ni nudilo posebnih užitkov razen popolne prostosti v obleki in obnašanju. Prenočevali so v hlevih in po svislih, jedli pa so, kar so jim usmiljeni ljudje dali za njihovo muziciranje. Tako so nekega dne tudi prenočevali v kravjem hlevu v bližini shrambe, kjer sta imela spravljeno obleko hlapca Ivan Stegar in Janez Jakič, ki sta zgodaj zjutraj šla v gostilno na zajtrk. Ko sta se vrnila, sta videla, da so cigani nalagali svojo neprešteviilno prtljago na vozove, obenem pa sta opazila, da jima je zmanjkalo več kosov obleke iz omare v shrambi. Sum je takoj padel na «ciganc», toda ljubljansko deželno sodišče jih je vsled pomanjkanja dokazov moralo oprostiti.

§ *Hud brat.* Že šestkrat kaznovani trgovski potnik J. T. je živel že delj časa v prav napetem razmerju s svojim bratom v skupnem gospodinjstvu, ki ga je vodila njuna mati. Nekega dne se je posebno raztogotil vsled neznatnega vzroka, ker ni bilo kosilo pravočasno na mizi. Brat se je potegnil za mater, kar pa je razburljivca še prav posebno razdražilo. Skočil je v kuhinjo po nož in se vrnil ter menil: «Čukaj, ti boš šel takoj v mrtvašnico (rabil je poljudnejši, dialektni izraz), saj sem ti že večkrat obljubil, da tem bom zaklal.» Ta «bratski» opomin je napravil na posvarjenca toliksen vtis, da je nemudoma zapustil prostore, kjer se je nahajal negostoljubni brat ter se podal na bližnjo policijsko stražnico. Hudi brat pa je kolovratil z ostrim kuhinjskim nožem in nabrušeno sekiro okrog hiše in čakal na svojo žrtev, ki pa se ni vrnila v doglednem času. Obtoženec, ki sicer nikakor ni posebno nevaren, temveč trpi živčno vsled nesreče, ki jo je doživel v vojni, je bil pri razpravi pred ljubljanskim deželnim sodiščem oproščen.

Naši Kraji in ljudje

Shodi poslanca dr. Pivka v ptujskem okraju

Na velikonočni pondeljek dne 13. aprila se je osnovala organizacija demokratske stranke v **Sv. Vidu pod Ptujem.** Zborovanja se je udeležil dr. Pivko. Nad 100 mož iz občin šentvidske fare je bilo zbranih po rani maši v prostorih g. Pernata. Zlasti je bil častno zastopan Šturmovec, ki je danes tako rekoč do zadnjega volilca organiziran v naši stranki. Poslanec dr. Pivko je v uro trajajočem govoru informiral v poljudni obliki o dosedanjem delu v Narodni skupščini in o državni in gospodarski politiki. Vidno je vplivala njegova beseda na volilce, ki jim je razložil brezupen politični položaj zastopnikov SLS v Narodni skupščini in nagel preobrat radičevskih poslancev v zadnjih tednih. Umljivo je, da navzoči radičevci niso mogli prinesti nobenih tehtnih ugovorov in da je agitator Vindiš popolnoma pogorel s svojim nekdaj naučenim, dandanes pa neaktualnim govorom. Zborovalci ga niso hoteli niti pustiti k besedi. Zborovanja se je udeležilo več zastopnikov ptujske organizacije. V tem kraju se je napredna misel ukoreninila in mirno lahko pričakujemo povoljnega razvoja demokratske organizacije v Št. Vidu. Zborovanju je predsedoval posestnik Šmigovc

V Stojncih pri Ptuju se je vršil velik zbor v prostorih g. Turka. Ob 4. uri popoldne, pred prihodom poslanca dr. Pivka, je bilo zbranih že 200 volilcev, večinoma iz Stojnc, zastopane pa so bile tudi sosedne občine Bukovci, Markovci, Prvenci in celo Haloze. Čulo se je, da pripravljajo ostra vprašanja na našega poslanca po navodilih, ki so jih dobili klerikalci na svojem zaupnem sestanku v Ptuju in iz «Slov. Gospodarja». Zborovanje je pa pokazalo, da možje, ki so hoteli vprašanja staviti, niso mogli v nobenem slučaju oporekati tehtnim izvajanjem našega poslanca. Po poročilih o delu v skupščini je govornik krepko označil padajočo zvezdo klerikalne politike. Stojnci sami niso bili sicer nikoli klerikalna občina in zanimivo je, da domačini sami niso v ničemur niti poskušali oporekati govorniku. Udeleženci iz sosednih občin so pa obmolknili, uvidevši brezplodnost svojih poskusov. Zborovanje je trajalo 3 ure in je značilo močno okrepitev napredne pozicije v tem kraju. G. dr. Šalamun je govoril o nekaterih gospodarskih vprašanjih in pravnih občinskih zadevah in domačini so se nazadnje v večjem številu udeleževali debate o gospodarskih potrebah svojega kraja. Pohvalno je omenil domačin, da je poslanec Pivko, ki je dobil v naši občini razmeroma malo glasov, prišel prvi s poukom med ljudi, dočim niti radičevca niti zastopnika SLS ni bilo še videti v vasi po volitvah. Zborovanje se je zaključilo ob pol 8. uri v popolnem soglasju. Posestnik in trgovec Alojz Vajda, ki je vodil zborovanje kot predsednik, se je s toplimi besedami zahvalil v imenu občine in v imenu vseh navzočih dr. Pivku za njegovo požrtvovalnost.

POSLANEC DR. PIVKO V POLJČANAH.

V torek zvečer se je vršil v Poljčanah v dvorani hotela Mahorič občni zbor krajevne organizacije demokratske stranke. Udeležil se ga je tudi narodni poslanec dr. Pivko, ki je v nad enournem poročilu naslikal sedanji položaj in delovanje Narodne skupščine. Zbora se je udeležilo pod predsedstvom postajenačelnika g. Rožmana okrog 60 ljudi, kar je uprav veličastno število za bivše nemčurske Poljčane, kjer je imela demokratska stranka pred 2 letoma komaj 2 volilca. Vsi navzoči so soglasno odobravali izvajanja narodnega poslanca dr. Pivka. Sledila je še živahna debata o raznih stanovskih vprašanjih. G. narodni poslanec je dajal zlasti pojasnila glede železničarskih zadev. Odbor je končno poročal o delovanju krajevne organizacije v minulem letu, nakar je občni zbor izvolil novi odbor. Lep demokratski zbor v Poljčanah je predsednik zaključil ob najlepšem soglasju. Narodni poslanec dr. Pivko si je mahoma osvojil simpatijo zborovalcev, kojih mnogi so bili doslej vsled nepoučenosti nasprotniki naših teženj.

Asta Ferenčakova umrla

Moje teje se osipavajo.
Njih cvetje dehti in vene.
Rada zagrebem vanj svoj obraz.
Sladko-bledo je in težko-vonjavo.
Kot tožba mlade krvi,
ki nerada umre.
In mislim, da sem tudi jaz cvet,
ki se osipava.
Pozabil je nanj vrtnar,
prerastel ga je plevel
in črv mu razjeda srce.

(Asta Ferenčakova)

V pomladnem vetru se zibље prvo cvetje in novo življenje se vzbuja v mimoidočih. Toda ne v vseh. Mnogi pomeni pomlad začetek novih muk, brezupnih hrepenenj, tisočkrat že izjalovljenih načrtov in razočaranj. Kako zagonetno je življenje! Veter odnaša naplemeniteiše seme na skale ali pa med trnje, kjer prerano pogine, ne da bi moglo razviti svojo bujno moč. Plevel, umazan in vsakdanji pa se košati v razkošnih nasadih in razkazuje v ponarejenih barvah svojo revščino.

V zapuščeni gorski vasi, Ribnici na Pohorju, se je te dni zastrupila mlada učiteljica, polna talentov in upov v bodočnost, 21letna Asta Ferenčakova. Vse bogate misli, vse načrte in žgoča koprnenja ji je udušila klavrna vsakdanjost. Megleni dnevi, skopa sreča, neusmiljena samota in blodne, dolge noči so ji vedno grenile veselje in uničevale prebogato dušo, ki se ni mogla več zadovoljevati le z opoinostjo lastnih misli. Zapuščena od vseh je pričela misliti na to, da mora naiti duša, ki je tako lepa in bogata, utešenja, če ne drugje, pa v večnosti. In ta misel je postajala v njej vedno močnejša, vedno bolj privlačna. Vsa njena pisma vsebujejo domotožje po večnosti: «Saj drugega doma tako ne poznam,» pravi. «Le eno imam, svojo vero in svoj veseli ponos, zato pa bom rekla pri slovesu, da grem zavoljo tega, ker ni zemlja dovolj bogata, da bi živela ljudi kot sem jaz. In ker res ni vredna, da bi hodila še nadalje po njej. Ljudje bodo naibrž mislili in govorili drugače. Pa kaj to meni! Jaz imam svojo vero in svoj veseli ponos!»

Asta Ferenčakova se je že od svoje mladosti dalje bavila z literaturo. Obvladovala je več jezikov, čeprav je bila samouk, tako da je vse tuje avtorje prebirala v izvirniku. Obiskovala je gimnazijo v trdni nadi, da bo lahko študije tudi nadaljevala. Neizmerno je ljubila glasbo in vse svoje življenje je sanjala o pianinu, na katerega se je vadila neumorno pri vsaki priložnosti, ki jo je imela, seveda le pri tujih ljudeh. Radi družinskih razmer je morala opustiti študij, ki jo je veselil in prestopiti na učiteljišče, čeprav jo je že misel na ta nikdar zaželjeni poklic navdajala z žalostjo. Kakor prelep ptič v železni kletki, brez luči in solnca, je umirala počasi. Vso bolest je izlila v pesmi, ki so kakor biserna krona krvavih neutešenih solz. Veliko literarno vrednost imajo njeni celotni zapiski, če jih ni uničila pred svojim koncem. Še večja dragocenost pa je bila ona sama, ki je morala tako nezasluženo gledati, kako usihajo njene sile in njen talent v pusti kmečki vasici, dokler si ni našla sama izhoda.

Prežalostno se je izpolnila njena pesem o tejah, ki jo hranim med ostalimi njenimi pesmimi in spomini nanjo.

Štefanija Ravnikar-Podbevškova.

Nacijonalno udejstvovanje g. Jelačina

(Dopis iz gospodarskih krogov.)

G. Jelačin se še vedno predstavlja kot velikega pobornika za nacijonalne interese našega trgovstva. Če pa si stvar nekoliko natančneje ogledamo, takoj spoznamo, da skuša g. Jelačin valiti krivdo na druge, da prikrije svoje lastno postopanje. Kako priteguje g. Jelačin židovske elemente v telo našega narodnega gospodarstva, se zlasti kričeče vidi pri «Vinocetu». Gospod Jelačin se v zadnjem času brani na vse mogoče načine, ker se zaveda, da si niti v političnem, niti v gospodarskem življenju ni pridobil drugega kot antipatije. Njegovo nacijonalno trgovsko udejstvovanje najbolj klasično izpričuje sledeči slučaj:

Njegov družabnik pri «Vinocetu» je Herr Heinrich Doller aus Wien, ki ga je g. Jelačin direktno importiral iz avstrijske prestolice, kakor importira čaj, kavo in zamaške. Doller ni nastopil sam. Židje radi nastopajo v tolpah in tudi Doller ni prišel sam, temveč je ustanovil okoli sebe kar malo Palestino, tako da sveti na «Vinocetovem» nebu ozvezdje Doller-Köhler-Hofreiter. Slovenci smo ponižen narod, ki rad da Bogu, karje božjega in židu kar je slovenskega, sami pa se zadovoljimo s tem, kar Nemci imenujejo «Schweigegeld», ev. pismo pa Judeževe srebrnike. Čeprav imajo slovenski kompanjoni 60 odst. družbenega kapitala, so se zadovoljili vsi skupaj s 46 odst. dobička. Država ščiti domačo podjetnost, nekateri pa tudi radi obidejo obstoječe norme, ki nas ščitijo. Taka so dejstva, in kdor ne verjame, naj pogleda v trgovski register, iz katerega se mu ta dejstva rogajo v obraz. To še ni vse. Žid si je v družabni pogodbi še zasigural, da se ga brez njegovega privoljenja ne more izključiti iz družbe. Tako sijajno pogodbo je podpisal naš nacijonalni trgovec g. Jelačin. Ali se je potem čuditi, da se naše narodno časopisje kot enodušni izraz splošnega mnenja in da se naše narodno zavedno trgovstvo obrača v stran pred takimi narodnjaki kot je g. Jelačin in njegova družba?

Kriminalni muzej v Beogradu

Notranje ministrstvo se je odločilo, da ustanovi skupen kriminalni muzej za našo državo v Beogradu. Idejo je sprožil načelnik tehnične policije v Beogradu Andonović in so policijske oblasti v vseh pokrajinah naše države že dobile navodila, da pričnо zbirati potrebni material.

Kriminalni muzej bo predstavljal vsekakor zanimivost, kakršne še ni videl Beograd. Predmeti, slike, rokopisi, odtisi, falsifikatorski stroji itd. bodo tvorili živo zgodovino vseh zločinov, ki se dogajajo v državi, obenem pa bodo nudili psihološko sliko o stanju kriminalitete v naši državi.

Muzej bo razdeljen v več oddelkov. Podoben bo nekaki razbojniško-zlikovski jazbini, toda nameščen bo v luksuznih prostorih lepe beograjske palače. Spominjal bo na sedeže napoljskih mafij, najbolj organiziranih zločinskih tajnih družb na svetu.

Prvi oddelek bo posvečen ubijalcem in samomorilcem. Tu bodo razmeščeni noži, puške, revolverji, motike, krampi in razna bodala, sploh vsi predmeti, s katerimi se izvršujejo uboji in umori. Na vsakem predmetu bo zapisano ime zločinca, datum dejanja in opis zločina samega. V posebnem pododdelku za samomorilce se bodo nahajale vrvi, strupi, samokresi in drugi predmeti, ki se jih poslužujejo samomorilci. Na njih bodo označena imena samomorilcev.

Drugi oddelek bo posvečen vlomilcem in lopovom. Tu bodo razmeščene vse vrste najrazličnejšega vlomilnega orodja, na posameznih blagajnah pa bo mogoče videti, kako so vlomilci izvršili oziroma poskusili izvršiti svoje delo.

V tretjem oddelku se bodo nahajale steklene ograje, v njih pa vzorci falsificiranih bankovcev, kovanega denarja in vrednostnih papirjev, razni dokumenti ter ponarejeni žigi in pečati. Tu bodo tudi falsifikatorski stroji, odtisi, klišeji, razne kemične tekočine in barve itd.

Goljufom in sleparjem na kartah bo posvečen četrti oddelek. Peti oddelek bo hranil različne bombe, peklenske stroje, avtomatične ure in razne kemikalije ter podobne stvari, s katerimi se uničuje tuja lastnina.

Šesti oddelek bo najinteresantnejši. Tu bodo fotografije vseh zločincev in njihovih žrtev, sledovi krvi na krajih zločinov, železniških nesreč, originalna pisma ubijalcev in samomorilcev, rokopisi in pismeni sestavki nevarnih in interesantnih zločincev, dokumenti, s katerimi so bili izvršeni falsifikati. Tu bodo razmeščeni tudi vsi ostali predmeti, ki dokazujejo individualne lastnosti zločincev ob priliki dejanj. Ta oddelek bo prava izložba raznih zločinskih mask, karakteristična zbirka brad in brk zločincev. Vsem tem predmetom bo priložena tudi njihova zgodovina: datum, kdaj so bili najdeni, ob priliki kakšnih zločinov, na kak način in proti komu so bili naperjeni ter imena vseh, ki so bili obsojeni.

Vse predmete za muzej bo sprejemal oddelek tehnične policije v Beogradu, muzej sam pa se otvori, čim bo zbrano dovolj interesantnega materijala.

Zanimiva arheološka najdba v Dalmaciji

Pred nedavnim časom je odkril neki delavec, ki je kopal med Starogradom in Dolom v Dalmaciji, zanimive ostanke stare grško - rimske zgradbe. Opozoril je na odkritje strokovno izšolane ljudi, in ti so ugotovili, da izvirajo zidovi, umetniško obdelani kamni, stebri, kapiteli in opeka iz zelo starih časov. Na neki opeki je bilo celo mogoče razbrati napis tvornice, v kateri so žgali ilovico. Poleg tega se je našlo tudi nekaj starega denarja in napis na ploščі, ki je označeval hišni prostor za goste.

Starinoslovci, ki so si na licu mesta ogledali najdene predmete, sklenajo, da so to preostanki bogate patricijske hiše. Najdbe so bile visoko pokrite z zemljo. Delavec, ki je zadel na prve davnine, je iz gole radovednosti kopal dalje in je prišel do mlina za olive. Mlin sestoji iz nekake globoke marmorne sklede, kamen v skledi pa je temne barve. Poleg mlina stojita dva pilastra, ki sta podpirala os. Na enem izmed pilastrov se nahaja krasno vrezan napis: . . . ARO NOMINE SUO RT C CO . . . IFICIAE GAVILLAE FILIOR AEDEM AE . . . . . NDA CURAVIT IDEMQUE DEDICAVIT ET POSU . . . DEC?? IO . . . . . ADIECTUS.

Kamen, na katerem je brati citirane besede, je 180 cm dolg, 50 cm širok in 35 cm debel. Nekatere črke so visoke 14 cm, druge 11, tretje 7 in četrte 4 cm. Najdbo proučuje sedaj arheološki urad v Splitu, kateremu stoji na čelu znani starinoslovec don Bulić.

Zajeta vlomilska trojica

Ljubljana, 15. aprila.

Z lepimi dnevi so postali podjetnejši tudi vlomilski elementi. Pomlad pa jim očividno ne prinaša sreče. V zadnjem času so jih več zasačili pri malenkostnih tatvinah in spravili v zapor. Nekaj nevarnih vlomilcev, ki so si služili svoj kruh v prvi vrsti ponoči, pa policija dolgo ni mogla izslediti. Posebno mladostna trojica Vidmar, Rasberger in Jarc, je delala varnostnim organom velike preglavice in skrbi. So to komaj 18letni mladeniči, doma iz predmestij, zapuščeni in zelo slabo vzgojeni. Klatili so se vsepovsod in stanovali sedaj tu sedaj tam.

Danes! Pozor! Danes!
Ivan Možukin, Natalija Lisenko
dva odlična ruska umetnika v grandijoznem francoskem filmu
„Pariška klinika ljubavi“
Zanimivi doživljaji luksuzne Parižanke! Veličastni posnetki iz Pariza! — Moderna in zelo razkošna oprema!
Pridite, da se prepričate o res velikem umetniško izdelanem filmu, ki se predvaja prvič v Jugoslaviji v Ljubljani.
LJUBLJANSKI DVOR kino Telefon 730.
Predstave ob 4., ½ 6., ½ 8. in 9.
Mladini neprimerno.

V soboto so vlomili, kakor smo na kratko že poročali, v stanovanje gostilničarja Možine na Karlovski cesti in mu ukradli 1500 Din, da bi čim lepše praznovali velikonočne praznike. Policija je imela to pot srečo in je malopridno trojico že včeraj prijela. Dokazala jim je tudi takoj krivdo. Med zasliševanjem so prišli malopridneži po križnem lovljenju v nemajhne zadrege. Ugnani v kozji rog, so morali zlikovci kmalu priznati še razne druge grehe. Imenovana trojica je bila nerazdružljiva družba, ki je izvršila celo vrsto vlomov v trafike, barake na trgu in v maniše trgovine. Izpovedali so nadalje v nekako opravičilo, da so hodili v šolo k stareišim lopovom, ki se že pokore po raznih zaporih. Zasliševanje triperesne deteljice še ni gotovo in je pričakovati še zanimivejših priznanj in razjasnitve raznih še nepojasnjenih vlomov in tatvin v našem mestu.

Iz Primorja

* *Enotna vožnja na goriškem tramvaja od 1. maja dalje.* Od 1. maja dalje se uvede na goriški cestni železnici enotna vožnja za katero bo treba plačati pol lire ne glede na dolžino proge.

* *V šali zaboden.* Neki tržaški kovaški pomočnik, kateremu je šele 18 let, se je v soboto domov grede ustavil pri svojem prijatelju mesarju Dinu Dudine. Nekaj časa sta bila v mesnici sama, nato pa je prišla neka ženska po meso. Dudine ji je hotel postreči in se je okrenil tako nepreviden, da je zadel z mesarskim nožem svojega prijatelja v prsi. Rana je nevarna.

* *Smrtna kosa.* V Podgradu pri Trstu je umrl Mihael Mikuletič, oče odvetnika dr. Fortunata Mikuletiča v Ilirski Bistrici. — V Trstu je preminul Miroslav Ferluga. — V Rocolu pri Trstu je umrl Jurij Kluna, sin pok. tržaškega mestnega svetovalca Kluna. Pokojnik je bil vrl, neustrašen in neutrudljiv naroden delavec. Dosegel je starost 61 let. N. v m. p.!

* *Obnova goriške stolnice.* Maja meseca bodo začeli popravljati goriško stolno cerkev, ki je že od vojnih časov sem zelo poškodovana.

* *Umesten odlok.* Kraljeva komisija za izredno upravo furlanske pokrajine je izdala strog odlok proti jajčarjem. Vsi, ki bi pobirali ptičja jajca ali ptičji naraščaj iz gnezd, bodo občutno kaznovani z denarno globo od 200 do 2000 lir, pri ponovnih prestopkih pa se bo uporabila proti njim trikratna denarna kazen, povrhu pa še zapor do treh mesecev.

* *Premijera opere «V vodnjeku» v Gorici.* Na velikonočni pondeljek so vprizorili v Gorici Bloudkovo opero «V vodnjaku». Predstava je dobro uspela ter je bila izvrstno obiskana.

* *Videmski prefekt na Goriškem.* Na velikonočni torek je obiskal videmski prefekt Ricci Ajdovščino in Vipavo ter Komen. Povsod si je ogledal razmere v deželi, da si bo na jasnem o položaju, ki vlada v njegovem področju politične uprave.

* *Usodni praznik.* Na velikonočni pondeljek zvečer so se podali nekateri fantje v Černičah pri Gorici pod okno pismonoše Podgornika, kjer so začeli prepevati in tuliti. Pismonoša je razgrajače parkrat opozoril, naj prenehajo s petjem, ko pa ni nič zaleglo, je segel po revolverju ter oddal proti fantom par strelov ter zadel enega izmed njih, kovaškega pomočnika Faganela, s tremi kroglami v roke in noge, tako da se fant nahaja v življenski opasnosti.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 124.
Danes:
ŽAŽA otrok varieteja ali
„Borba dveh žensk do srajce“
Humor! Razkošnost! Eleganca! in . . . .
Predstave ob pol 4., 5., pol 8. in 9. uri. Mladini prepovedano.

Orientalne skrivnosti
so nad vse zanimive. — Monumentalni film. „V senci džamije“ je še bolj zanimiv!
ELITNI

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Četrtek, 16.: «Vdova Rošlinka». C.
Petek, 17.: «Pepeluh». F.
Sobota, 18.: «Lizistrata». A.
Nedelja, 19.: «Vdova Rošlinka». Izv.
Pondeljek, 20.: «Misel». D.

Ljubljanska opera

Četrtek, 16.: «Don Juan». E.
Petek, 17.: Zaprto.
Sobota, 18.: «Boheme». Gostuje g. Maja de Strozzi. B.
Nedelja, 19.: «Don Pasquale». Izv.
Pondeljek, 20.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 16.: «Scampolo» D. (Kuponi).
Petek, 17.: Zaprto.
Sobota, 18.: «Peterček». B. (Kuponi.)
Nedelja, 19.: «Smrtna tarantella» in karakterni plesi. Gostovanje ljubljanske opere.
Pondeljek, 20.: Zaprto.

Svetovnoznana umetnika brata Milan in Dušan Jovanovič, ki koncertirata jutri, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani sta si izbrala za svoj spored v Ljubljani večinoma skladbe, ki so bile do sedaj pri nas še neizvajane. Na sporedu so zastopani češki, ruski, francoski, angleški ter španski avtorji s svojimi najlepšimi koncertnimi komadi. Svetovni sloves obeh umetnikov nam pa zagotavlja, da bodo vse te izbrane točke podane v tako dovršeni obliki, kakor jih le redkokedaj čujemo na kakem koncertu. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Velik pevski koncert »Zveze slov. pevskih zborov« dne 3. maja t. l. popoldne ob treh v Unionu. Nastopi posamezno 14 pevskih društev iz Slovenije in pojo vsi moški zbori skupno (300 pevcev). Vstopnice od pondeljka dalje v Matični knjigarni. 785

Priznani »Slovenski kvartet« (gg. Banovec, Pečenko, Završan, Zupan) sodeluje v petek, dne 17. t. m. pri akademiji v proslavo 75 letnice prez. Masaryka v celjskem mestnem gledališču. Vrline tega kvarteta, ki slovi po svojem preciznem prednašanju in umetniški interpretaciji, je priznala nad vse laskavo tudi tuja kritika povodom njegove zadnje turneje po Julijski Krajini. Uverjeni smo, da bo nudil tudi celjski koncertni publiki, pred katero sedaj prvič nastopi, prvovrsten umetniški užitek. 784

Premijera domače operete v Zagrebu. V zagrebškem gledališču v Tuškancu pride na oder še pred koncem aprila Tijardovičeva opereta »Pierrot Ilo«. Dirigiral jo bo mladi komponist Jakov Gotovac, režiral Boris Kriveckl, glavne vloge pa zasedejo: ga Polakova, Gjungjenac in Popović ter gg. Šepec, Grund, Binički, Tkalec in Bojničič. Opereta je nastala leta 1922. ter se je pela z lepim uspehom v Splitu in Osijeku.

Splitsko gledališče med velikonočnimi prazniki. V splitskem gledališču, kateremu je po zadnji intervenciji v Beogradu na pristojnem mestu obstoj zasiguran, so igrali za praznike Nicodemijevo komedijo »Scampolo«, francosko komedijo »Šola za kokote«, Dickensovo dramo »Cvrček za pečjo« in Vojnovičev komad »Gospa s solnčnico«.

Zagrebški igralec Borivoj Rašković zopet pred občinstvom. Za velikonočne praznike je nastopil na zagrebškem dramskem odru zopet igralec Borivoj Rašković, ki je bil radi bolezni delj časa odsoten. Na odru se je pojavil v Nušičevi »Protekciji«, kjer je igral vlogo Save Savića.

Drugi koncert pevca Čulič-Dragana v Splitu. Splitski rojak baritonist g. Čulič-Dragan, ki se pripravlja na odhod v Ameriko, kjer nastopi s samostojnimi produkcijami v raznih mestih, bo imel v četrtek dne 16. t. m. v Splitu svoj drugi koncert, na katerem bo izvajal večinoma operne arije iz italijanskega repertoarja. Prva vokalna produkcija Čulič-Dragana je sijajno uspela. Kritika napoveduje pevcu še lepo bodočnost.

Razstava v Dubrovniku. Na dubrovniškem magistratu so za velikonočne praznike otvorili razstavo narodnih vezenin iz Srbije in Vojvodine. Kot gosta sta se udeležila razstave tudi ruska slikarja Zelinsky in Seeret.

Hudožestveniška »Medeja« v Beogradu. Koncem prošlega tedna so igrali Hudožestveniki v Beogradu Evripidovo »Medejo« z go. Germanovo v naslovni vlogi. Kritika hvali nosilko naslovne vloge, odklanja pa zbor in režijo, ki je bila zlasti kar se tiče dinamike, zelo siromašna.

Literarno-glasbeni večer ansambla Hudožestveniškega tearta so imeli v nedeljo, dne 12. aprila zvečer v dvoran beograjskega pevskega društva »Stanković«. Program za prireditev je sestavil bivši režiser ljubljanske opere g. Sevastjanov.

Novitete na odru beograjske opere. Koncem meseca aprila ali začetkom maja se uprizori v Beogradu velika Verdijeva opera »Aida«. Dirigiral jo bo kapelnik Polič. Istotako pride še tekom letošnje gledališke sezone na vrsto Puccinijeva enodejanka »Gianni Schichi«, katera se bo izvajala pod taktirko dirigenta Matačiča. Kapelnik in skladatelj Hristič je zložil novo opero v enem dejanju »Somrak«, ki se takisto uprizori še tekom letošnjega leta.

Jugoslovenski slikarji v Salonu neodvisnih v Parizu. V pariškem »Salonu neodvisnih«, ki je pravkar priredil svojo razstavo, so razvrstili svoja dela naslednji jugoslovenski upodabljajoči umetniki: Sava Šumanović, Miljvoj Uzelac, Stanković, gdčna Arnovljević, Avgustinčič in Stojović. Imenovani so poslali v Pariz svoja najkrepkejša dela in so po vrednosti umetnin med prvimi razstavljalci. Francoska kritika, ki je običajno zelo stroga napram inozemcem, priznava, da je Šumanovičeva slika »Gajdaš« in Uzelčeva kompozicija »Naša majka« izredne vrednosti. Šumanović je predstavil v svojem umotvoru francoski javnosti kos našega sela, gajdaša z dekleti. Slika je tehnično zelo popolna, po načinu slikanja sicer ekspresivna, toda mirna in učinkovita. Uzelčeva slika predstavlja slikarjevo najboljše dosedanje delo. Anton Avgustinčič je Meštrovičev učenec ter je razstavil portret deklice in eno simbolično figuro. Nekatera dela naše kiparke Velimirovičeve je reproducirala pariška umetnostna revija »Evé«.

„LUKULO“ dišave v zavojčkih so najboljše.

Domače vesti

* **Zakon o ljudskem šolstvu.** V ministrstvu prosvete je pričela svoje delovanje komisija oddelnih načelnikov, ki bo izdelala definitivno besedilo zakonskega načrta o ljudskem šolstvu. V načrt bodo sprejete zahteve učiteljskih organizacij. Predvideva se enoten šolski pouk za celo državo, osemrazr. 6 leten šolski obisk in ureditev šol na sodobni osnovi. Ljudske šole vzdržuje država. Verouk ostane še nadalje obligaten predmet, a poučevali ga ne bodo duhovniki, marveč učitelji in taki duhovniki, ki jih imenuje ministrstvo prosvete. Sploh bo pouk v osnovnih šolah pod državno kontrolo. Definitivni tekst bo te dni dovršen ter potem takoj predložen narodni skupščini.

* **Odlikovanje.** Naš rojak g. Josip Križaj, član opere narodnega gledališča v Zagrebu je odlikovan z redom sv. Save četrte vrste.

* **Z zagrebške univerze.** Za javna redna profesorja na filozofski fakulteti zagrebške univerze sta imenovana: dr. Peter Bulat za etnologijo in etnografijo ter dr. Vladimir Dvorniković za filozofijo

* **Imenovanja v državni službi.** Predstojnik okrajnega sodišča v Brežicah Vinko Strasser je imenovan za svetniškega tajnika pri oddelku B stola sedmorice v Zagrebu. — V poštni službi so imenovani: dr. Anton Lamut za šefa odseka pri poštni direkciji v Ljubljani, za tajnike poštne direkcije pa: Miroslav Matjašič, Karl Urbančič, Vojteh Pučelik, Milivoj Katić, Vinko Janežič, Anton Kogoj, Ivan Korun, Adolf Kaiou, Tilen Eppich in Fran Jurman

* **Dekan Gnidovec v Žužemberku** je iz šolskovzgojnih ozirov suspendiran od poučevanja verouka.

* **Smrtna kosa.** Dne 13. t. m. je preminul g. Rudolf Govejšek, poduradnik rudnika Trb. prem. družbe v Rajhenburgu. Pogreb se je vršil v sredo v Brežicah. — Rodbini pomočnika direktorja drž. železnic v Ljubljani, g. inž. Matka Šnellerja, je umrl 19 letni sin Štefan, tehnik. Zemeljski ostanki se prepeljejo v petek ob 3. pop. z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu. Blag jima spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Sprejem slepih otrok v »Dom slepih« v Zemunu.** Uprava »Doma slepih« v Zemunu sprejme takoj 30 slepih dečkov v starosti od 12 do 16 let, 10 slepih dečkov in deklic v starosti od 7 do 12 let, 10 malih slepih otrok od 4 do 7 leta. Prošnje je vložiti pri ministrstvu za socijalno politiko, odsek za zaščito dece in mladeži v Beogradu. Prošnji je priložiti rojstni list, zdravniško spričevalo, da je otrok sicer zdrav in sposoben za pouk v obrti, potrdilo občine o premoženjskih razmerah staršev ali sorodnikov in potrdilo o plačanem davku.

* **Akcija proti jetiki in stanovanjsko vprašanje.** Liga za pobijanje jetike je predložila ministru za socijalno politiko celo vrsto predlogov, tičočih se pobijanja te grozne bolezni, ki zlasti po mestih zahteva vedno več žrtev. Minister je izjavil, da med drugim sprejme predlog Lige, naj bi novi stanovanjski zakon vseboval tudi odredbo, po kateri naj bi vsaka rodbina, ki ima člana bolnega na odprti tuberkulozi, imela pravico do ene sobe več, kakor ji sicer pripada po zakonu.

* **Odmera letnega dopusta drž. uradnikov.** Centralna komisija za izvrševanje uradniškega zakona je izrekla svoje mnenje, da se za službeno dobo, po kateri se določa dolgost letnega dopusta, upošteva samo tista dejanska službena doba, ki služi za podlago pri določevanju stopenj osnovne plače.

* **Selska dostava pri pošti Gomilsko.** Pri pošti Gomilsko v Savinski dolini se je uvedla selska dostava v kraje Zakelj, Trnava, Št. Rupert in Grajska vas. Dostavlja se vsak dan razen ob nedeljah.

* **Nova hiralnica v Muretincih pri Ptuju.** Ptujski okraj že dalj časa stremi za prepotrebno hiralnico, ki se bliža sedaj uresničenju. Nemški križniški red bo v ta namen odstopil svoj grad v Muretincih in se bo tam s sodelovanjem prizadetih korporacij ustanovila hiralnica za celi ptujski okraj. V ta namen je prispeval tudi mariborski veliki župan te dni 8000 Din vladne podpore.

* **Javno vprašanje na gospoda ministra za socijalno politiko in ministra saobračaja.** Prejeli smo: Podpisno društvo se obrača tem potom do gospoda ministra za socijalno politiko z vprašanjem, kaj je z rešitvijo nezgodnih rent in zvišanjem draginjskih doklad železničarjem invalidom in njihovim vdovam? Središnji urad v Zagrebu, ki ima v svojem delokrogu tudi železniške invalide, je izplačal zvišane draginjske doklade ponesrečenim rudarjem in drugim delavcem. To pa sicer od 16. jan. 1924. dalje. Brez vsakega poviška so ostali torej samo stari železniški invalidi in vdove, čeprav ima imenovani urad tudi železniške invalide v pravilih. Zakaj se ne ustanovi že tolikokrat naprošeno delavsko razsodišče? Dalje vprašamo gospoda ministra saobračaja, kaj je z rešitvijo in izjednačenjem naših pokojnin, provizij in takozvanih milostnih pokojnin za železniške vpokojence in njihove preostale? Kaj je z ratifikacijo rimskega pakta, zakaj se še nadalje zavlačuje ratifikacijo in puste železniški upokojenci v največji bedi in trpljenju? Kljub temu, da so železniški vpokojenci vplačevali v zdravi valuti v pokojninske sklade, ki so naloženi v realitetah in v zlatem fondu, stvar kljub šestletnemu prosjačenju in trudapolnemu delovanju še ni urejena. Oba gospoda ministra sta naprošena, da takoj ukreneta vse potrebno v rešitev najbednejših poštenih državljanov, ker so prizadeti brez vseh sredstev v največji bedi in obupu ter preganjani od upnikov. Končno se obračamo tudi do gospodov narodnih poslancev vseh strank, da podprejo s svojimi močmi te naše nadvse upravičene zahteve. — Društvo železniških vpokojencev.

* **Ljudska higijenska šola.** Državni higijenski zavod v Ljubljani priredi od 22. aprila do 22. maja prvi tečaj ljudske higijenske šole. Namen te šole je, razširiti in pospešiti zdravstveno kulturo med narodom s pomočjo vseh sredstev in metod. Tečaj sestoji iz 28 učnih ur in je brezplačen. Predavali bodo zdravniki o splošni in fizikalni higijeni, socijalni higijeni, higijeni žene in deteta, bakteriologiji, epidemiologiji, desinfekciji, o prvi pomoči, anatomiji in zdravstveni zakonodaji. Predavanja bodo spremljana s kazanjem filmskih skioptičnih slik in raznih preparatov Predavanja se bodo vršila trikrat tedensko po dve uri in sicer vsak pondeljek od 7. do 9. ure sredo in petek pa od 6. do 8. zvečer v risalnici drž. višje realke v Ljubljani. V tečaj se lahko vpiše vsak naš državljan obeh spolov, ki je dovršil 18. leto. Udeleženci so stalni, ki zahajajo redno k vsem predavanjem in hospitanti, ki posečajo le nekatera po njih izbrana predavanja. V tečaj sprejema priglašene predstojnik državnega higijenskega zavoda, Zaloška cesta, splošna bolnica, vhod za mrtvašnico od 9. do 12. in od 15. do 17. ure osebno ali pa pismeno. Na koncu tečaja dobe poslušalci na željo potrdilo o obisku šole. Če bo glede na razpoložljivi prostor priglašencev preveč, odpadejo oni, ki so se priglasili pozneje.

* **Dr. Kežman izgnan iz Amerike.** Kakor doznava zagrebška »Riječ«, je radičevski poslanec dr. Kežman, ki biva v Chicagu, kjer deluje kot urednik hrvatsko-republikanskega lista, prejel od ameriških oblasti ukaz, da mora v sedmih dneh zapustiti Zedinjene države, ker bi bil sicer deportiran. Dr. Kežman biva v Chicagu od leta 1922.

* **Naši v Ameriki.** V Brooklynu pri Newyorku je umrl naš rojak Josip Špehar, eden prvih brooklynskih naseljencev, v starosti 63 let. Prva leta svojega bivanja v Ameriki je prepotoval menda vse države ameriške Unije. Leta 1891. pa se je stalno naselil v Brooklynu. Rodom je bil iz Vinice pri Črnomlju. Nadalje so v Ameriki umrli naši rojaki: Karl Bradač, rodom iz Stavče vasi, pri Žužemberku; omračil se mu je um. V Ameriki je bil nad 30 let. V Clevelandu je umrla tudi Helena Petrič iz Sodražice, Fr. Marolt iz Bloške Police, Frančiška Furlan z Vrhnike in Josip Krebel iz Trnovega na Notranjskem. V kraju Dungle si je pognal kroglo v glavo Janez Rojc iz kamniškega okraja, v Lloydellu pa je podlegel pljučnici Ivan Guzelj. Nadalje so umrli: v kraju Ulyses Ana Stanič iz Loškega potoka, v San Francisku v Kaliforniji Andrej Martin Zore z Dolenjskega, v Terre Haute pa je podlegel pljučnici Josip Strgar iz Ajbe na Gorenjskem.

* **Kongres zasebnih nameščencev Jugoslavije.** Ob velikonočnih praznikih se je v Zagrebu vršil kongres zasebnih nameščencev iz vseh pokrajin Jugoslavije. Obširno se je razpravljalo zlasti o privatnih nameščencih in splošnem gospodarskem položaju ter o zaščiti delavcev in zasebnih nameščencev o kateri je poročal tajnik ljubljanske delavske zbornice g. Uratnik. O enotni organizaciji vseh udruženj privatnih nameščencev je bila sprejeta resolucija in je upati, da se doseže skupna organizacija za celo državo.

* **»Razgovor naroda jugoslovenskega«.** V Splitu je »Orjuna« začela izdajati poljuden list »Razgovor naroda jugoslovenskega«, ki izhaja dvakrat mesečno. Novi list izjavlja, da ne bo služil nobeni politični stranki, ampak samo narodu.

* **Potovanje dunajskih arhitektov na Nizozemsko.** Iz Amsterdama smo prejeli sledeče pismo, datirano od 11. t. m. Študijskega potovanja, ki so je napravili dunajski arhitekti na Nizozemsko, se je udeležilo tudi nekaj Slovencev. Po obisku Utrechta, HaagaScheveningena, Belfta, Leidena in Haarlema smo prispeli v Amsterdam. Vsota, ki je bila potrebna za potne stroške obeh slovenskih visokošolcev je deloma posojena ter še ni popolnoma krita. Obračamo se na našo javnost z iskreno prošnjo, da nam pomaga iz zadrege, dosedanjim velikodušnim darovalcem pa se najiskreneje zahvaljujemo.

Kaj nudi?? 2024a

pri protinu, revmi, ishiasu, eksudatih ??

1. Vi ozdravite zanesljivo. Zdravljenje se vam priporoča sedaj spomladi. 2. Dobite že od Kč. 45·— napre izvrstno stanovanje in oskrbo. 3. Uživate poleg tega v prekrasnih zdravilišćnih nasadih na reki Vag s prvovrstnimi koncerti in zabavami. Obveščenja: Zastopstvo skladišta blatnih kocaka i kompresa za kućno liječenje **L. Schreiber, Zagreb,** Akademički trg 1/II.

* **Umrl vsled opeklin.** Ključavničarski delavec Josip Toman v Zagrebu, rodom Slovenec, si je predvčerajšnjim z gorečo svečo zapalil obleko, ki je na njem zgorela. Zadobil je težke opekline katerim je še isti večer podlegel.

* **Dete zgorelo.** V Krasnem dolu pri Mostarju je bil te dni triletni otrok Miloša Lazića sam v stanovanju. Približal se je ognjišču, vsled česar se mu je vnela obleka. Ko se je mati vrnila, je našla otroka vsega ožganega in mrtvega.

* **Ubegel goljuf.** Neznanokam je ubežal 29 letni trgovski pomočnik France Tratnik, ki je bil uslužben pri »Gospodarski zadrugi« v Ljutomeru. Proč ga je gnala namreč slaba vest, ker je poneveril večjo svoto denarja obenem pa je za okrog 1000 Din ogoljufal v Ljutomeru tudi več žensk

* **Razne tatvine in vlomi po deželi.** V noči na torek je bilo vlomljeno v hišo graščaka Franca Galleta na Pokojišču. Iz hiše, ki je neobljudena, so odnesli tatovi več posteljnega perila, odeje ter obleke. Dalje je storilec odprl z vitrihom tudi shrambo, v kateri je imel oskrbnik Jakob Debevec spravljenega več kosov svinjine. Skupna škoda znaša 4400 Din. — S ponarejenim ključem so si pomagali vlomilci dne 5. t. m. v shrambo za meso posestnice Marije Kračun v Zg. Zučah in odnesli iz iste okrog 100 kilogramov prekajenega svinjskega mesa v vrednosti 2500 Din. — Kolo znamke »Kohinor« s popolnoma dobrimi plašči je bilo ukradeno dne 12. t. m. iz veže gostilne Novak v Mostah železničarju Francu Zupanu.

HOGAVICE-KLJUČ

so najboljše in najcenejše kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ"

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 93-a I

Kupite in prepričajte se!

Veleceniena! 1597a

Gotovo so Vam v dobrem spominu krepi, frotirji in et. mini, katere ste kupili v lanski letni sezijl pri **„Oblačilnici"** po izvanredno nizkih cenah. — Tudi letos si lahko nabavite v najmodernejših vzorcih

perilni krep	mtr. po Din	12·50
„ frotir 150 cm širok	„ „ „	35·—
„ frotir 70 cm	„ „ „	22·50
„ etamin	„ „ „	30·—
volneni delen	„ „ „	40·—

le pri Oblačilnici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Lya de Putti

pride v monumentalnem filmu

KINO „DVOR"

Iz Ljubljane

u— **Dine italijanskega gen. konzula.** Italijanski generalni konzul marchese Paterno di Sessa je priredil sinoči v srebrni dvorani Uniona intimen dine, ki so se ga udeležili poleg članov konzularnega zbora z dr. Benešem na čelu ga. Žerjavova, veliki župan dr. Baltić, general Stojanović in gerent dr. Puc s soprogami. Italijanski gen. konzul je napil Jugoslaviji in kralju Aleksandru, vel. župan pa Italiji in njenemu kralju.

u— **Rumunski dijaki v Ljubljani.** Včeraj je prispela večja skupina rumunskega dijaštva trgovske visoke šole v Ploesti, 38 dijakov pod vodstvom 5 profesorjev in dam na potovanju skozi Jugoslavijo v Ljubljano. Po prihodu so se javili pri UJU poveri. Ljubljana, odkoder so jih vodili funkcijonarji organizacije po mestu. Nadaljne vodstvo so prevzeli slušatelji tukajšnje trgovske akademije, ki so razkazali svojim rumunskim kolegom mestne znamenitosti. Izletniki so se pohvalno izražali nad redom v prometu in čistoto ulic. Iz Ljubljane so odpotovali ponoči v Postojno, kjer si ogledajo jame, nato v Trst, Reko, Opatijo in naprej v Italijo.

u— **Popravila poštnega poslopja v Ljubljani.** Ministrstvo pošte in brzojava je odobrilo kredit v znesku 128.911 Din za razne poprave na glavni pošti v Ljubljani.

u— **»Jurjevanje«.** V nedeljo dne 3. maja se vrši na ljubljanskem Gradu običajno »Jurjevanje«. Za ta res narodni dan se vrše obširne priprave, ki so v polnem teku. Točila se bodo najboljša pristna vina in bodo na razpolago vsakovrstni okusni prigrizki kakor: šunka, kranjske klobase, sir itd. Da nam ne bo dolgčas, bosta skrbeli kar dve prvovrstni kompletni godbi. Poleg tega se pripravlja še marsikaj izrednega, kar pa danes še ne smemo izdati. Torej rodoljubi iz mesta in okolice, na svidenje v nedeljo dne 3. maja na ljubljanskem Gradu

u— **Ženska sekcija Orjune Sv. Jakob - Krakovo - Trnovo** pozivlja svoje članice na važen sestanek, ki bo danes ob 8. uri zvečer v salonu gostilne Ražem, Žabjak 3. Pridite vse in točno!

u— **Kolo jugoslovenskih sester** bo imelo danes v četrtek ob 16. uri popoldne redno odborovo sejo. Udeležba odbornic dolžnost.

u— **Napredno politično in gospodarsko društvo za vodmatski okraj** vabi vse svoje člane in somišljenike SDS, da se v čim večjem številu udeleže večera jubilanta g. Jos. Turka, ki se vrši danes, dne 16. aprila ob 8. uri zvečer v kazinski dvorani.

u— **Politično in gospodarsko društvo za šentpeterski in kolodvorski okraj** vabi vse člane ter prijatelje društva, da se z rodbinami udeleže slavnostnega večera našega predsednika g. Josipa Turka ob njegovi 60-letnici, ki se vrši danes ob 20. uri v gornjih prostorih Kazine. — Odbor.

u— **14 dni dajem brezplačno** 10 gramov parfuma ali 50 gramov francoske kolonjske vode onim, kateri kupijo tri kose toaletnega mila. — «URAN», parfumerija, Mestni trg 11. Steklenice prinesite s seboj. 749

u— **Napredno obrtniško društvo v Ljubljani** vabi vse svoje člane na «Turkov večer», ki se bo vršil danes ob 8. uri zvečer v Kazini.

u— **Člane Slovenskega lovskega društva** vabimo, da se udeleže častnega večera, ki ga prirede narodna društva našemu članu g. mestnemu gerentu Josipu Turku danes ob 20. uri v Kazini. Lovski krog. — Odbor S. L. D. 789

u— **Klub ljubiteljev ptičarjev** vabi člane vseh klubov ljubiteljev psov na občni zbor dne 18. aprila ob 20. uri v Union v «Rožce» in na tekmo 19. aprila v lovišče Ježica. 784

u— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je v Ljubljani od 8. do 14. aprila rodilo 37 otrok (14 moškega, 23 ženskega spola), med temi 2 mrtvorojenčka, umrlo pa je 16 moških in 18 žensk, skupaj torej 34 oseb in sicer: 4 osebe za ostarelostjo, 3 za jetiko, 3 za boleznijo na srcu, 2 za rakom, 1 za davico, 1 za pljučnico, 1 za driskO, 17 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa je izvršila samomor Izmed umrlih je 9 oseb doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obolelo 9 oseb: 4 na ošpicah, 3 na dušljivem kašlju, 1 na škrlatinki in 1 na davici.

u— **Umrli v Ljubljani.** Naznanjeni so bili sledeči smrtni slučaji: Uršula Lettig, žena steklarskega mojstra, 67 let. — M. Pavla Marija Kerubina Rihar, uršulinka, 39 let. — Matija Miklavc, branjevčev sin, 10 tednov. — Hedvika Šubic, vdova vladnega svetnika, 61 let. — Josip Belušič, hlapec, 16 let. — Karel Wiederwohl, učenec, 10 let. — Fran Podmenila, skladiščnik v državni proteznice, 32 let. — Marija Paulin, vdova graščinskega oskrbnika, 99 let in 1 mesec. — Anton Špendov, hiralec, 20 let. — Ana Štemberger, zasebnica, 80 let. — Marija Seruga, dninarica, 55 let. — Bogdan Rasteiger, rudn. uradnik, 26 let. Anton Erjavec, usnjarski pomočnik, 41 let. — Ivan Mrhar, zidarski pomočnik, 28 let. — Luka Klemenc, občinski ubožec, 85 let. — Viktor Terčon, železn. sprevodnik, 36 let. — Jera Bastič, rudarjeva žena, 40 let.

u— **Smrt najstarejše Ljubljančanke.** V soboto je preminula v 100. letu svoje starosti gospa Marija Paulin, vdova po grajskem upravitelju, mati direktorja botaničnega vrta v Ljubljani, g. prof. Alfonza Paulina. Pokojnica je bila najstarejša Ljubljančanka. Pogreb se je vršil na velikonočni pondeljek ob zelo lepi udeležbi. Žalnega sprevoda se je udeležil univerzitetni profesorski zbor, številni srednješolski profesorji in mnogo občinstva.

u— **Nesreča.** V torek zvečer je našel stražnik na Šarabonovem dvorišču na Zaloški cesti brezposelnega delavca Antona Severja vsega v krvi in v nezavesti. Na podlagi poizvedb se je ugotovilo, da se je Sever pri stopnjicah Kamnarjeve gostilne spodtaknil ter si skoro prebil lobanjo ob robu mize. Ker je bila poškodba težka, so ponesrečenca prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 telesna poškodba, 1 prestopek javnega nasilstva, 1 prestopek žaljenja vojaštva, 1 izgred v gostilni, 1 nezgoda, 1 popad od psa, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 1 prestopek nadlegovanja pasantov, 1 prilastitev najemnine in 2 prestopka cestnega policijskega reda. Aretacije so se izvršile 3 in sicer: 1 radi pijanosti in 2 radi pretepa.

u— **Čudna objestnost.** Mitniški nadpaznik Ignacij Burnik, prideljen mitnici na Tržaški cesti, je v torek pozval na vozu spečega hlapca Franceta Nartnika, ko je prišel z viške strani, da naj plača mitnino. Nartnika pa je poziv uradnega organa tako razkačil, da je zagrabil bič ter ga dvakrat močno udaril po glavi. Obenem je še z ravnimi nedostojnimi prilimki opsoval uslužbenca na mitnici. Za svojo preveliko «korajžo» bo dajal sedaj malce težak odgovor pred sodiščem.

u— **Obsojeni kaplan.** Če se stepo kmečki fantje, dobe včasih po § 411, včasih pa po § 496 k. z. kazni kolikor so pač zaslužili. Od enega dne ali 50 Din do 8 dni in več. Če se stepe kaplan, ni z njim nič drugače. Kaplan G. ki je tudi II. ali III. tajnik SLS, je na znanem un'onskem shodu dne 1. februarja napadel inž. Kranjca in se od zadaj (seveda!) zaletel vanj. Dobil je za to odzadaj - junaštvo pred okrajnim sodiščem 100 Din denarne kazni ali 2 dni zapora in mora nositi stroške. Upajmo, da bo prihodnjič previdnejši.

u— **Predrzna kolesarja** sta dva nemška gospodiča, sinova trgovca in obrtnika C., ki se skoraj redno vsak večer podita na kolesih kakor za stavo po pešpoti ob Cesti v Rožno dolino. V posebno veselje jima je, ako kakega mirnega pasanta pošteno prestrašita. Policija jima bale ne more do živega, mi pa mislimo, da ni treba čakati, da se ju zasači in flagranti, saj je prič dovolj na razpolago. Skrajen čas pa je, da je že konec tej brezobzirnosti. — Naročnik iz Rožne doline.

Kdor poje ne misli slabo! Zato poimo: **„Pesem ljubezni!"**

Najlepša žena Francoske **Natalija Kovanko** bo pela z nami! **ELITNI.**

Iz Maribora

a— **Zopet žrtev klerikalnih hujskačev.** Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo na tri leta težke ječe Ludvika Černeliča, pristaša SLS s Ptujske gore, radi žaljenja Veličanstva po § 93 skz. Klerikalci vale sedaj v »Straži« krivdo na podle ovaduhe, mesto da bi pomagali svoji zapeljani žrtvi in ji povrnili škodo.

a— **Slovenski lovci,** združeni v mariborski podružnici »Slov. lovskega društva«, stoje neposredno pred važnim dejstvom, da se vsled razdelitve Slovenije na dve samostojni oblasti, tudi osamosvoje in skoro popolnoma ločijo od dosedanje centrale v Ljubljani. Posledica tega bo vsekakor, da bo društvo, ki je doslej osobito radi pomanjkanja denarnih sredstev vsaj na zunaj le životarilo, oživelo in da bo stremilo — seveda le, ako bo razpolagal odbor z dovoljnim številom zmožnih in delavnih moči — za tem, da se bo lovstvo, ta važna narodnogospodarska panoga v mariborski oblasti v doglednem času dvignila vsaj na predvojno stanje. Čujemo, da se odbor znatno pomnoži in da se že sedaj pripravlja obnova nekdanjega nemškega strelišča pri »Treh ribnikih«. Občni zbor se bo vršil v petek, 17. t. m. ob 17. v restavracijskih prostorih Narodnega doma Zanimanje za občni zbor je med tukajšnjimi lovskimi krogi veliko.

a— **Usoda razbitega avtomobila.** Na velikonočni praznik je v Mariboru neki pijan šofer naložil vesele dame na avto svojega gospodarja in z njimi dirjal proti predmestju Že kmalu izven mesta pa je treščil z avtomobilom v neki drog s tako silo, da se je avto razbil. Veseli potniki so sicer odnesli zdravo kožo, šofer pa je ušel ter pustil razbiti avto na cesti varnostnemu oblastvu, da ga shrani in poišče lastnika, ki pa se do včeraj še vedno ni javil.

a— **Mariborski klerikalci** sklicujejo za ponedeljek 20. t. m. shod v dvorano Gospodarske banke. Politično modrost bo razlagal poslanec Žebot, ki piše zadnje čase duhovite notice in članke proti narodnemu poslancu dr. Pivku, katerega si je izrecno vzel na piko...

a **Spominsko zborovanje** ob petletnici žrtev Zaloške ceste v Ljubljani pripravljajo za 24. t. m. zvečer na Gambrinovem vrtu mariborski socijalisti. Na dnevnem redu bo velik govor o početkih reakcije v Sloveniji.

a— **Graški koncert v Mariboru.** Za 21. t. m. je prijavil graški koncertni agent Böhm v Götzovi dvorani koncert g. Burmeistra. Ta g. Böhm je isti, ki je lansko leto odpovedal koncert gospej Brandlovi v Gradcu, češ, da v Mariboru sodeluje pri jugoslovenskih prireditvah (Svetosavska proslava), ne pa pri koncertih mariborskih Nemcev baje so se pri njem zglasili trije gospodje in grozili, da bo koncert ge. Brandlove izžvižgan. Ga. Brandlova je svoj obisk v Gradcu na to seve odpovedala. Ni pa še poteklo od tega leto dni, in že hoče g. Böhm v Mariboru, bivališču ge. Brandlove prirejati koncerte. Vederemo.

a— **Socijalne vladne podpore.** Mariborski veliki župan je nakazal te dni sledeče podpore: v Mariboru Dečjemu domu 5000 Din, uradniški menzi 4000 Din, Dijaški kuhinji 5000 Din, državni krajevni zaščiti dece 4000 Din in društvu za podpiranje revnih učencev 2000 Din; dijaški kuhinji v Ptuju 5000 Din in drž. kraj. zaščiti dece v Celju 3000 Din.

Ne vprašajte zakaj, ampak poskusite „Mirim" čokolado, 183-a

da se prepričate o njeni fini kakovosti.

Z „NEOSAN" kremo

dosežete trajen blesk obutve, ki se tudi v mokroti ne spremeni.

Iz Trbovelj

t— *Gerentski sosvet* je odpovedal službo občinskemu blagajniku in poveril njegove posle domačinu, ki bo opravljal isto službo polovico ceneje.

t— *Radi komunistične agitacije* je bil aretiran v Hrastniku Alojzij Salomon, kurjač pri rudniku, rojen l. 1903.

t— *Pretekli mesec* smo zaznamovali 6 zločinov in 63 raznih prestopkov. Aretiranih je bilo 11 oseb, 73 pa naznanjenih. V tem mesecu bo izkazovala statistika precej manj.

t— *Šola na Vodi.* Ljudje govore: «Kaj takega pa menda ni na celem svetu.» In prav imajo! Kaj takega res ni na celem svetu. V šolskem poslopju je 12 učnih sob in v teh je 12 razredov deške in 12 razredov dekliške šole. Vsak razred ima radi tega le poldneven pouk. Kaj se to pravi v našem industrijskem kraju, ve tisti, ki pozna naše razmere. Otroci so samo pol dneva v šoli, drugega pol dneva pa postopajo in uganjajo vsakovrstne nerednosti, ker druge ga opravila večinoma nimajo. Kakšni so učni in vzgojni uspehi pri vsem trudu učiteljstva, si lahko vsak misli. Tudi v zdravstvenem oziru trpijo učenci in učiteljstvo, ker se ne morejo učne sobe nikoli dovolj prezračiti in očistiti. V nobeni še tako zapuščeni, in revni vasici bi ne bilo kaj takega mogoče, kar je v naši bogati industrijski dolini. Krajni šolski svet je, kakor zatrjujejo, že pred časom storil vse potrebne korake, pa zadeva se ne gane nikamor. Kje je krivda? Kdo vse zadržuje? Merodajni faktorji, zganite se, dokler še ni prepozno in dokler so ljudje še mirni! Pridobili si boste veliko zaslugo za vzgojo in omiko naše mladine. Zganite pa se takoj, toda ne glede na to, kdo mora staviti novo šolsko poslopje.

Vesti iz Prekmurja

Kmetijska podružnica v M. Soboti je na svoji sedmi seji dne 5. t. m. sklenila resolucijo, da se naj ustanovi nižja kmetijska šola v Rakičanu v Prekmurju.

Izpremememba posesti. V Dolnji Lendavi je kupil veliko hotelsko poslopje «Krono» madžarski državljan žid Epinger. Ker po zakonu tujci ne smejo biti kupci posestev 50 km od granice, kupna pogodba ne bo veljavna. Sicer pa je cena 288.000 Din za tako veliko stavbo itak tako malenkostna, da bi se mogli zanimati za njo tudi naši kupci.

Ustanovitev Sokola v Beltincih ne ugaja tamkajšnjemu zdravniku, rojaku iz Slovaške. V neki brivnici se je izrazil, da naj starosto Sokola, ki je čevljarski mojster, podpirajo le Sokoli, češ da je to društvo ustanovljeno samo proti Madžarom. Le previdno, g. doktor!

Excella 1-a

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke

Celo bogastvo

lepote je v „Kazak" jumperjih tvrdke **FRAN LUKIČ, Pred šolo št. 191**

In kako malo stane to bogastvo. Hitite, da izberete iz novodošle zaloge.

Iz življenja in sveta

Elektrifikacija avstrijskih železnic

Med avstrijskimi zveznimi železnicami in delniško družbo za izrabo vodnih sil na Tirolskem, se že delj časa vrše pogajanja za dobavo električnega toka za pogon prog Inomost-Brenner, Inomost-Kufstein in Wörgl-Saalfelden. Tok naj bi dobavljala elektrarna v Achenseeju.

Te dni so se pogajanja uspešno končala. Zvezne železnice bodo potrebno energijo za pogon na teh progah začele dobivati čez dve leti in pol. Potrebna energija znaša 25 do 40 % kapacitete, ki jo bo imela achenska elektrarna, ko bo popolnoma dograjena. To se bo zgodilo, čim dospejo potrebni krediti iz inozemstva.

Računati je, da se začne redno električno obratovanje na omenjenih treh glavnih progah na Tirolskem spomladi leta 1928.

Dva milijona romarjev v Benaresu

Benares je mesto templjev, sveto mesto Indije. Vsako leto roma začetkom spomladi sto tisoče Indijcev v to sveto mesto, kakor muslimani v Meko ali katoličani v večni Rim. Odkar je umrl Budha, oznanevalec in ustanovitelj budhizma, se je dotok tujcev v to veliko mesto potisočeril.

Že mnogo tednov poprej se delajo velikanske priprave za sprejem romarjev, ki jih je treba pogostiti in po potrebi tudi spraviti pod streho. Večinoma pa meščanom ni treba skrbeti za prenočišče tujcev, kakor Rimljanom leto v svetem letu, ker je podnebje v Indiji tako ugodno, da ne potrebuješ strehe. Vsa skladišča velikih trgovin, hotelov in drugih podjetij so do vrha polna živil. Saj je treba vendar prehraniti stotisoče vernikov, ki prihajajo vsako leto v Benares. Čim bolj se bližajo veliki prazniki, tem večji je dotok romarjev. Večinoma nosijo seboj preproste preproge iz slame ali drugega rastlinja, na katero se ponoči vležejo pod milim nebom ob sveti reki Gangesu. In mnogo jih je, ki se zadnje dni naravnost obupno bore za prostorček po cestah, kjer bi mogli položiti na trda tla svojo preprogo in se zlekniti nanjo, da se za par uric nekoliko odpočijejo. Postikrat iščejo po cele ure zaman še tako skromnega prostorčka za svojo slamnico, ki so jo prinesli na stotine kilometrov daleč, da tudi s skrajnega konca velike Indije.

Sedaj, ko se bližajo veliki budhistični prazniki, so prenapolnjeni seveda tudi vsi hoteli in druga prenočišča. Velik je dotok belokožcev, ki si hočejo ogledati vrvenje Hindov v svetem mestu Benaresu za časa vrhunca romarske sezone. Francozi, Angleži, Američani in drugi narodi prihajajo te tedne iz vsega sveta v Benares, da bi videli veličastne prizore, ki jih nudi tako ogromna množica zbranega pobožnega naroda.

Doslej cenijo, da je prišlo v Benares nad dva milijona romarjev.

200 milijonov dolarjev na mizi

Ena največjih finančnih transakcij, ki so se kedaj izvedle v zgodovini ameriškega gospodarstva in sploh na svetu, je prodaja tvornic delniške družbe Dodge Brothers, ki izdeluje avtomobile v Detroitu v Zedinjenih državah.

Oba brata Dodge sta začela svojo karijero kot navadna mehanika in sta postala sotrudnika «avtomobilskega kralja» Henryja Forda v času, ko se je imela njegova zbornica še precej boriti z raznimi težkočami. Oba brata sta dobivala gotov delež dobička iz Fordove družbe. Ko so delnice začele rasti, sta umaknila svoj kapital iz Fordovega podjetja in ustanovila lastno tvornico avtomobilov, ki se je vedno bolj razvijala in postala ogromno podjetje, v prvi vrsti vsled velikopotezne reklame. Pred par leti sta oba brata Dodge tekom par tednov umrla, nakar sta postali lastnici tvornic obe vdovi.

Razne finančne skupine so skušale po smrti obeh ustanoviteljev velikanskega podjetja, kupiti tvornice od vdov. Prodaja se je te dni sklenila s sindikatom newyorških bančnikov. Obe dami sta dobili izplačano kupnino v ogromnem znesku 200 milijonov dolarjev (nekaj nad 12 milijard dinarjev) v gotovini na mizo. Koliko je to denarja, naj si naši čitatelji sami predstavljajo.

Strela udarila med 30 ljudi

Na velikonočni ponedeljek se je pripetila v takozvani Saksonski Švici med nevihto velika nesreča. Ob trdnjavi Königstein se je nahajala skupina 30 izletnikov, med katere je nenadoma udarila strela.

Vseh 30 oseb je bilo takoj omamljenih. Večina jih je bilo hudo ranjenih. Neki dami se je vnela obleka in je zadobila hude opekline. Iz trdnjave so prihiteli pijonirji in odnesli nesrečne izletnike na varno. Šele po dolgem naporu se jim je posrečilo, spraviti jih zopet k zavesti. V bolnišnico so morali prepeljati 12 oseb, ki so bile težko ranjene.

Siamska dvojčka kot šoferja

Prometna policija v Manili na Filipinskih otokih se nahaja točas v precejšnjih škripcih. Ne ve namreč, kako naj bi postopala z dvojčkoma Simpliziom in Luciom Godinom, ki sta po vzorcu slavnih siamskih dvojčkov zraščena skupaj.

Ta dva mlada gospoda sta obiskovala tečaj za šoferje in sta položila izpit z dobrim izidom in se sedaj pridno vozita po mestu. Pri tem pa sta si morala vtepsti v glavo, da postavita nove hitrostne rekorde. Policija sedaj ne ve, kako naj bi vsakokratnega krivca kaznovala, ne da bi po nedolžnem trpel njegov drug, ki je figuriral pri vratolomni vožnji le kot potnik.

Dvojčka-šoferja sta v službi bogatega Filipinca, industrijca Yanka. Zdravniki so ju že večkrat preiskali in izjavili, da se dasta lahko brez nevarnosti ločiti z majhno operacijo. Dvojčka pa nočeta o tem ničesar slišati, ker jima njihova zraščenost veliko več nese. Če bi ju ločili, potem ne bi bila več kopija siamskih dvojčkov.

Kako je postal Gould milijarder

Vest, da nima družina Gould niti ene železnice v Zedinjenih državah več v svoji posesti, pomenja sklenni kamen v zgodovini ene najslavnejših dinastij v razvoju železnic. Ustanoviteli železniške dinastije, Jay Gould, je bil najsposobnejši, pa tudi najprosluleiši finančnik preišnjega stoletja, pravcati finančni Napoleon.

Menda ni nihče tako zelo preziral zlato srednjo pot kot Jay Gould. Kot sin malega farmarja je kmalu postal pomočnik železninarja. Z bistrim očesom je pograbil priliko, ki se mu je nudila v času silne gospodarske panike v zadnji četrtini XIX. stoletja, ko je baš postal mož. Goulda ni nikdar zadrževala vest, da se ne bi lotil podjetja, ki je obetalo velike dobičke, ali pa ki bi zlomilo vrat tekmecu. S trdno odločnostjo in nečednimi zvijačami in triki si je osvojil pot, ki ga je peljala kvišku. S svojim postopanjem je ustvaril tip modernega finančnika, kakor ga hoče imeti roman ali film, le da te kopije niso nikoli dosegle svojega originala.

Ena najlepših, ki jih je Gould kdaj komu zagodel, se je pripetila milijonarju Vanderbiltu, drugemu «kralju železnic». Gould je bil takrat lastnik erieške železnice, Vanderbilt pa newyorško-centralne. Obe železnici sta si delali hudo konkurenco, in druga je hotela izpodriniti drugo. Takrat se je določila prevoznina za vagon klavne živine iz Buffala v New York City na 125 dolarjev. Vanderbilt je naenkrat znižal ceno na 100 dolarjev. Gould mu je moral seveda slediti in jo je na svoji konkurenčni železnici znižal na 75. Vanderbilt se ni dal potolči in je šel še za 25 dolarjev navzdol. Erieška železnica je kot odgovor na ta Vanderbiltov korak določila prevoznino za cel vagon na samih 25 dolarjev, samo da dobi večino tovora za svoje vlake. Naravno, da sta delali obe železnici ob tako nizkih tarifih že z izgubo, ali posekati se vendar ni dal nobeden od teh zagrizenih konkurentov. Končno je šel Vanderbilt še dalje in je znižal tarifo na en sam dolar, le toliko, da se živina ni zastonj vozila. Mož je triumfiral, ker je računal, da ga ob tako nizki prevoznini ne more nihče prekositi, sicer bi moral res zastonj prevažati na tisoče volov na dan, ali pa jih sploh ne bo več sprejemal za prevoz.

Toda Vanderbilt ni poznal Goulda, ki se ni dal tako hitro ubiti. In kaj je storila brihtna buča? Ko je centralna železnica znižala prevoznino na en dolar, je pokupil Gould s svojimi milijoni hitro vse vole in krave, ki so se pasli zapadno od Buffala. Potem jih je vse skupaj spravil v New York, pa ne po svoji železnici, ampak po centralni, seveda ob izgubnih tarifih po en dolar za vagon. In predno se je Vanderbilt zavedel, kakšno mu je Gould zagodel, si je napravil njegov konkurent milijonsko premoženje, h kateremu mu je on sam pripomogel. Gould je namreč samo čakal, kdaj bo Vanderbilt nastavil tako nizke cene na svoji železnici, da bo sam on izrabil svoje vagone za prevoz sezonskega tovora, konkurent pa nevedé in še manj hoté takorekoč zastonj prepeljal v New York par stotisočev repov goveje živine svojega strašnega nasprotnika.

Izpit pod policijskim nadzorstvom

Menda se še ni pripetilo, da bi morala biti pri izpitih navzoča sveta Hermandad, ki ima nalogo, da čuva nad varnostjo državljanov, na drugi pa da prime ubeglega zlikovca, ali mu vsaj nakano prepreči. Akademska tla so vsakemu civilizirancu sveta. Da bi pa morala biti policija celo pri izpitih zraven, se je moralo pripetiti baš v sedanjih tako burnih časih.

Poročali smo že, da so bili pred kakimi 14 dnevi dijaški nemiri na pariški Sorbonni. Akademiki so celo začeli stavkati v protest proti neljubemu profesorju. Ampak ne vsi, temveč le pristaši gotove politične stranke. Dijaški nemiri so imeli torej političen značaj. Kolovodja izgredov na univerzi je bil medicinec Maurice Barot, ki ga je sodišče zaslo na 14 dni zapora. Kazen je moral takoj nastopiti. Slučaj pa je hotel, da je imel Barot baš te dni položiti izpit. Ubogi kandidat je bil obupan, da mu je zapor kriv, da se ne more javiti k izpitu.

Medicinčev odvetnik je napel vse sile in je v zadnjem trenutku omehčal srce državnemu pravdniku. Visoki in strogi gospod je privolil, da se prekine zapor za par ur in da sme jetnik na almo mater k izkušnji. Postava je postava in se mora čuvati. Da ne bi doktor in spe utekel — dasi je bil tudi gospod državni pravdnik uverjen, da ne bo, saj bi si s tem pokvaril vso bodočnost —, je vendarle odredil, da mora spremljati kandidata medicine policija in prisostvovati izpitu.

In tako se je tudi zgodilo. Dva redarja sta pripeljala elegantno oblečenega akademika na univerzo, kjer so se postavili v špalir gotovo vsi dijaki, da bi videli redki dogodek, kako dela tovariš izpit ob policijski asistenci. Oko, oziroma očesi, ali še točneje očesa postave so stala na levo in desno ob kandidatu, ki je muzajoč se odgovarjal radovednim profesorjem. Izpit je napravil z odliko, nakar je ob ploskanju vseh slušateljev, rednih in izrednih, zapustil almo mater, seveda ne brez redarjev, ki sta ga v triumfu posadila v voz in ga odvedla v celico, kjer se bo nemara malce odpočil od prestanega strahu, ki ga je povzročila izkušnja.

Vse dame

ki bi si dale izgotoviti kostume in plašče iz angleškega, krasnega blaga od tvrdke

Drago Schwab – Ljubljana

bi hvalile izborno, lepo in ceneno blago.

× **12.500 dolarjev zaslužil v 40 minutah.** John Doe, senzal na efektni borzi v New-Yorku, je zaslužil te dni s spretno operacijo na denarnem trgu v 40 minutah vsotico 12.500 dolarjev. Celo na Wall Streeti je tako velik dobiček v tako kratkem času precej redek.

× **Eksplozija na dreadnoughtu.** Na veliko sredo popoldne so ukrcali pri Speziji, glavni italijanski vojni luki, težke topove na dreadnought «Duilio». Naenkrat se je vnel v 30.5 cm topu smodnik, ki je udaril nazaj. Pri tem se je vnelo pri topu nakopičeno strelivo. — Ladja je takoj začela goreti. Poveljnik je imel dovolj prisotnosti duha in je takoj spravil smodnišnico dreadnoughta pod vodo, da bi preprečil velikansko nesrečo, ki bi lahko nastala, ako bi se vnela vsa municija na ladji. Ves dreadnought bi moral zleteti potem v zrak. Doslej poročajo o 6 mrtvih, 15 hudo in 10 lahko ranjenih. «Duilio» je ena največjih in najtežjih bojnih ladij italijanske vojne mornarice.

× **Strahovita železniška nesreča.** Na veliki četrtek se je pripetila v bližini Las Planesa pri Barceloni na Španskem grozna železniška nesreča, ena največjih v zadnjih desetih letih. Brzi vlak z električnim obratom se je s hitrostjo 110 km na uro zaletel v drug vlak. Nesreča se je pripetila na progi Barcelona-Sarria med postajama Sarrio in Bonanovo, ker je odpovedala električna zavora. Sunek je bil tako močan, da so vsi vozovi s težko električno lokomotivo vred skočili iz tira in se večinoma razbili. Nesreča je bila tem hujša, ker so se vsled kratkega stika vneli vozovi, od katerih so trije polnoma zgoreli. Pri železniški nesreči je bilo 26 oseb ubitih, 125 pa jih je bilo več ali manj hudo ranjenih. Pri 50 ranjencih je stanje zelo resno. Med žrtvami je tudi precej otrok. Od mrtvih so doslej agnoscirali le šest potnikov. Ostala trupla so popolnoma zoglenela, tako da jih ni mogoče spoznati.

Po slovanskem svetu

Skupščina češkoslovaških novinarjev

Na veliko nedeljo se je vršila v Moravski Ostravi letna glavna skupščina sindikata češkoslovaških dnevnikov. S skupščine so bili poslani brzojavni pozdravi novinarskim organizacijam v Jugoslaviji, Rumuniji in Danski, s katerimi žive zadnja leta češkoslovaške novinarske organizacije v zelo prisrčnih odnošajih.

Skupščino je poleg drugih pozdravil tudi zastopnik strokovne organizacije nemških novinarjev Kunschke v nemškem in češkoslovaškem jeziku ter naglašal, da so v stanovskih in socialnih vprašanjih češki in nemški novinarji doslej skupno nastopali in da bodo tudi v bodoče.

Po poročilu tajnika dr. Hofmana je število članov od 1. januarja 1924. narastlo od 379 na 420. Dr. Hofman je tudi poročal o pripravah za ustanovitev družabnega in delovnega središča novinarjev v Pragi. Poročila odbora so bila soglasno odobrena, nakar je bil izvoljen odbor s predsednikom Pichlom.

Na skupščini se je z velikim zadovoljstvom ugotovilo, da se je novi minister za socialno politiko dr. Winter zavzel za rešitev perečih socialnih vprašanj češkoslovaških novinarjev. Urednik Peníček je naglašal, da je novoustanovljeni novinarski klub v Pragi prost vsakih političnih predsodkov in da noče v nobenem oziru ogrožati edinstva novinarjev. Predlagal je resolucijo, po kateri se proglaša amnestija za vse nerešene slučaje obtožb o kršenju discipline in solidarnosti. Predlog je bil sprejet z odobravanjem ravno tako tudi izpremenba določb, kaj se smatra kot kršenje solidarnosti in discipline in kako naj tozadevne prestopke sindikat kaznuje.

Kongres češkoslovaških socialnih demokratov v Avstriji

V velikonočnih praznikih se je vršil na Dunaju 3. redni kongres češkoslovaške socialno demokratične stranke v Avstriji. O njenih nalogah je govoril na kongresu posl. Vavruška, ki je naglašal, da se stranka strinja s postopanjem nemške socialne demokratske stranke tako v političnih, kakor v gospodarskih vprašanjih in da jo bo tudi nadalje podpirala. V manjšinskih vprašanjih pa se hoče češkoslovaška soc. dem. stranka ravnati po načelih soc. dem. programa. Tozadevna resolucija je bila na njegov predlog soglasno sprejeta. Strankin tajnik Skřivan je v svojem poročilu o organizaciji in tisku naglašal, da češkoslovaška soc. dem. stranka v Avstriji narašča.

V poročilu o češkoslovaškem šolstvu na Dunaju je tajnik Strnad očrtal v svojem poročilu zgodovino bojev za češke šole na Dunaju, kjer je sedaj 44 javnih in zasebnih čeških šol z 218 razredi, razen tega pa obstoje dve slovanski jezikovni šoli in 15 čeških šol v provinci. V teh šolah je bilo ob začetku leta 6372 učencev. Bodočnost češkega šolstva na Dunaju se opira na mednarodni položaj, ki je za inozemsko in manjšinsko šolstvo ugoden. Razvoj češkega šolstva na Dunaju bo mogoč, je naglašal poročevalec, ako bo samostojna in gospodarsko krepka Avstrija živela v prijateljskih odnošajih s sosednimi državami, predvsem s Češkoslovaško.

Vporočilu o manjšinah in češkoslovaškem delavstvu je posl. Machat naglašal naraščanje češkega elementa na Dunaju, ki se predvsem opira na delavske sloje. V češkoslovaški manjšini v Avstriji je delavstvo v pretežni večini, kar postavlja češkoslovaško soc. dem. stranko pred velike in resne naloge. Kar se tiče drugih manjšinskih vprašanj, se češkoslovaška soc. dem. stranka ne bo izogibala sodelovanju z nemškimi socialnimi demokrati, dokler ne bo prizadet socialno demokratski program.

V daljši debati o tem vprašanju je govoril tudi posl. Marek iz Prage ter so bile tozadevne resolucije soglasno sprejete.

Smrt znanega zbiralca spominov na Puškina. V Parizu je preminul v 79. letu svojega življenja Aleksander Fedorović Onjegin, lastnik muzeja spominov na Puškina. Onjegin se je preselil v Pariz pred tridesetimi leti. Ustanovil je Puškinov muzej in zbral izredno dragocene predmete, ki so v zvezi s Puškinovim življenjem in delom. L. 1908. je sklenil pogodbo z rusko Akademijo znanosti, glasom katere pripade Puškinova zbirka po njegovi smrti njej. Ruska vlada mu je kot protiuslugo določila letnih šest tisoč rubljev penzije. Sedanji režim v Rusiji pa je učenjaku najprej ukinil podporo, radi česar je nastal v zbiranju spominov na Puškina zastoj. Pozneje je poslala moskovska vlada v Pariz strokovnjaka profesorja Hofmana, ki je popisal vse Puškinove rokopise in obnovil z Onjeginom staro pogodbo. Obenem se je Akademija znanosti obvezala, da ne prenese nobenega rokopisa v Rusijo brez Onjeginovega dovoljenja. V Onjeginovi kolekciji se nahaja cela vrsta še nepoznanih in neobjavljenih Puškinovih beležk in drugi dokumentarni materijal, ki obeležuje Puškinovo stališče napram Gogolju, Hercenu, Žukovskemu, Turgenjevu in drugim.

Lep dar poljskemu romanopiscu Žeromskemu. Poljsko časopisje poroča veselo vest, da so se Poljaki, prebivajoči na Poznanjskem in v Pomeraniji, odločili kupiti in pokloniti znanemu romanopiscu Štefanu Žeromskemu veliko posestvo s hišo in pritiklinami. To ni prvi slučaj te vrste med Poljaki. Znano je, da so Poljaki napram svojim književnikom zelo obzirni in radodarni. Že pesnica Marija Konopnicka je bila deležna takega narodnega daru, ki ga je pozneje prejel tudi romanopisec Henrik Sienkiewicz. Na čelu akcije, ki hoče počastiti Žeromskega z narodnim darom, stoji pomoranski vojvoda dr. Wachowiak.

Židovski emigranti iz Poljske. Židje se trumoma selijo iz Poljske v Palestino. Glasom neke statistike, zapusti poljsko ozemlje vsak mesec nad dvatisoč židovskih naseljencev, ki seveda jemljejo v svojo novo domovino na pot poljski denar — zlatnike, s čemur prizadevajo poljski državni blagajni izvestne težave.

BR.:

Kartanje na barki

«Življenje, signor», mi je pravil moj znanec grof Origoni «ima svoje solnčne in senčne strani. Kdor o tem dvomi, je magarac. Življenje prenaša vse mogoče tipe in če se ne motim, je bil na Angleškem učenjak, ki je o tem napisal celo teorijo. Spominjam se pri tem na zgodbo, ki sem jo doživel z rojakom tega učenjaka, o katerem sem pravkar govoril. Ime mu je bilo Tarkington in seznanil sem se z njim na parniku med Manilo in San Franciscom. Naročite še eno buteliko tukajšnjega vina, zelo me bo veselilo in povem vam na kratko to čudovito storijo . . . Na vaše zdravje . . .

Torej ta Tarkington je bil dolgin izsekanega obraza kakor figure na šahu. Jaz sem mu segal komaj do pleč in ko sem pri prvem snidenju opazil njegove roke, me je kar znoj oblil pri misli, če se bova morda morala kdaj pretepati. Toda ko sem stopil na krov in je barka odjadrala na široko morje — bil je to tovorni parnik «Cindad» in kapitan z moštvom vred so bili sami Španci — torej ko smo bili že daleč na morju — vožnja bi trajala dva tedna — torej moral sem se predstaviti in se seznaniti s tem Angležem, ki je bil razen mene edini potnik. «Moje ime je grof Origoni» sem se mu predstavil, «iz Italije, če mogoče še ne poznate imena moje družine». «Prav zares ne,» je odgovoril, «jaz sem Tarkington iz Londona».

Dal sem mu roko in začel govoriti o sebi v namenu, da bo morda i on začel kaj o sebi pripovedovati. Tega pa ni storil in zato sem naročil vina. Mu bo že, sem si mislil, razvozljalo jezik. Tarkington pa je na kratko odgovoril, da pije samo whisky in zato sem ga naročil. Toda tudi ta ni izvabil iz njega druge besede kakor «Good luck». Pil je čašo za čašo in nič govoril. Končno je odprl usta, toda ni govoril, temveč zdehal. Ko je stopil v kajuto kapitan, je končno nekaj rekel: «Ali igrate karte, gospod kapitan?»

Bil sem srečen, da sem ga sploh slišal govoriti. Kapitan je na vprašanje začel počiti obraz, Tarkington pa je nadaljeval: «Če govorim o kartah, mislim whist,» je dejal, že precej zmučen od napornega govorjenja «whist je moja edina igra. In če jo gospod Origoni pozna, lahko začnemo z namestnikom».

Začel sem hiteti, da poznam igro, toda kapitan je melanholično stresal glavo in gledal na Tarkingtonovo kravatno iglo, katero si je želel prigrati pri prihodnjem hazardu.

«Whista ne znam, sennor,» je rekel, «pač pa poker ali . . .»

«Če govorim o kartah,» ga je prekinil Tarkington, «mislim to whist». In je izpil čašo. Kapitan je slonel na vratih, bulil v kravatno iglo, toda ko je opazil njegov obraz, ki je bil trd kot kamen, se je izmuznil počasi ven.

«Mister Tarkington,» sem rekel, «ali bi ne mogla midva igrati sama?»

Gledal me je nekaj časa z ribjimi očmi in zbiral moči, da bi govoril in končno je dejal: «Z dvema namestnikoma, mislite?»

«Da», sem odgovoril, «z enim namestnikom ali z dvema, to mi je vseeno, kakor vam je drago, mister Tarkington».

«Koliko na pointo?»

«Denar, hvala in čast Madonni, ne igra na tem potovanju zame nobene vloge», sem rekel.

«Toraj recimo en dolar za pointo, ali je vam zdi to morda preveč?»

«Nikakor ne,» sem odgovoril in dobila sva karte.

Igrala sva in videlo se je, da je Tarkington izvrsten igralec. Toda meni je postalo dolgčas. Okrog ene ponoči sem dobil okrog deset dolarjev. «Mr. Tarkington, oprostite, jaz sem zaspan».

«Škoda. Meni se ravno sedaj zdi igra zelo zanimiva. Jaz bom še igral. Veste kaj, prevzel bom vaše karte in igral za vas».

«Izvolite in zabavajte se po volji,» sem rekel in odšel zdehaje, kakor je bilo dostojno za tega Angleža.

Kar vam bom sedaj povedal, signor, ne boste verjeli, dasiravno vam jaz pripovedujem. Toda rekel sem vam že, da prenaša življenje vse tipe, tudi take, kakor ga je predstavljal naš Tarkington. Pomislite, ali vam pride na misel, kaj se je zgodilo drugo jutro, ko sem prišel k zajtrku? Tarkington je prišel preplašen iz kajute k meni.

«Obžalujem, da ste sinoči odšli», je dejal, «živ dan še nisem imel tako zanimive igre».

«Me veseli,» sem odgovoril, «kako dolgo pa ste igrali sam s seboj?»

«Do sedaj sem igral. Ampak ne sam s seboj in sam zase. Saj se vendar spominjate, da ste mi dali dovoljenje, da igram tudi za vas».

Jaz sem debelo gledal. Morda je znorel.

«In s tega stališča vam moram naravnost čestitati. Po protokolu, ki sem ga natančno vodil in ki ga tudi vidite, ste . . .»

«Signor,» sem končno vzkliknil «kaj pa mislite?»

«Po tem protokolu, na katerega se lahko zanesete popolnoma, ste dobili 900 point», je rekel Tarkington «igrali ste čudovito. Parkrat je bila sicer situacija malce nerodna, vendar sem jaz igral korektno. Ali mi morete dati nazaj dva angleška bankovca po sto funtov?»

Jaz sem zijal in nisem vedel, če spim ali bdim. «Igrali smo, kakor se najbrže spominjate dolar za pointo,» je rekel Tarkington. «In 900 dolarjev znese 180 funtov, kaj ne?»

«Gotovo,» sem mrmral. «Toda žalibog nimam dovolj pri sebi, da bi vam menjal. Ampak blagajnik gotovo lahko menja».

Vidite, signor, to je bil rezultat moje prve igre s Tarkingtonom. Jaz takega bedaka še nikoli nisem videl in lahko mi verjamete, da sem bil tisto jutro dobre volje. Toda to sem bridko obžaloval. Ko smo namreč jadrali še kakih deset dni po morju, smo prišli na višino nekih otokov, katerih ime sem pa pozabil, dasi sem moral na njih živeti tri mesece, daleč proč od dostojnosti in kulture.

Dan poprej sva igrala čisto navaden whist, kjer sem jaz nekaj dobil. Toda jaz norec! Ko smo se nahajali ravno v višini zadnjega otoka, katerega ime sem že pozabil, dasi ne bom otoka nikoli v življenju pozabil, pridrvi nádme Tarkington.

«Grof, obžalujem, da ste šli sinoči tako zgodaj spat. Še živ dan nisem doživel tako zanimive igre kot nocoj.»

«Čestitam vam,» sem odgovoril in pripravil angleške funte, da mu dam

Gospodarstvo

Gospodarski odnošaji med Francijo in Jugoslavijo

Pariška «Revue des Balkans» je te dni izdala posebno številko, posvečeno gospodarstvu naše kraljevine. V njej je med drugim napisal gosp. Alphonse Muzet, francoski trgovinski ataše v Beogradu, članek o gospodarskih odnošajih med našo državo in Francijo. Vsebina članka je v glavnem naslednja:

«Jugoslavija izvaža v Francijo predvsem gradbeni les, živo in zaklano živino, jajca, sadje (predvsem suhe češplje), volno, zdravilne rastline, kože in rude, predvsem baker iz rudnika v Boru. Celokupni izvoz v Francijo je znašal n. pr. l. 1923. vrednost okroglo 215 milijonov Din; od tega je bilo za 100 milijonov rude (predvsem bakra). Leta 1924. je izvoz v Francijo zelo narastel; njegova vrednost je dosegla 362.9 milijonov Din, kar znaša 3.08 % vsega jugoslovenskega izvoza.

Kar se tiče izvoza lesa v Francijo, nam kaže statistika leti 1923. vrednost 36 milijonov Din. To je vsekakor majhna številka, kajti Jugoslavija je eden najvažnejših lesnih producentov Evrope; ima namreč sedem in pol milijona hektarov gozdov. Pred vojno je Avstro-Ogrska izvažalá v Francijo več tisoč ton gradbenega lesa; od tega je prihajalo okoli 50 % iz Hrvatske in Slavonije. L. 1910. je n. pr. izvozila 19.300 ton lesa v Francijo in od tega je prišlo skoro 10.000 ton iz Hrvatske in Slavonije. Sedanje številke torej niso v nikakem razmerju s predvojnimi.

Pred vojno je Francija krila velik del svoje lesne potrebe z uvozom. Po vojni se v Franciji ni skoro nič zidalo, izvzemši v opustošenih pokrajinah na severu. Uvoz lesa se je torej omejil samo na slednje. Les so nakupovali Francozi predvsem v Češkoslovaški, dokler ni češkoslovaška krona porasla. Francozi delajo načrte, kako bi se dal uvažati les kolonij. Ti načrti se pa nikakor ne bi dali naglo udejstviti in medtem se pa vedno bolj izsekavajo francoski gozdovi.

Jugoslavija si more torej zasigurati važno mesto na francoskem lesnem tržišču, in sicer **direktnim potom.** Čas je silno ugoden za to. Da se pa stvar uresniči, se mora uvesti direktni promet, ki je neobhodno potreben.

Češplje tvorijo drugo važno panogo jugoslovenske izvozne trgovine. Francozi vedno bolj cenijo jugoslovenske češplje, ki polagoma izpodrivajo kalifornijske. Naihitreje bi se pa dal povečati izvoz zdravilnih rastlin v Francijo, kajti povpraševanje po njih je zelo veliko. Enako bi se dal tudi povečati izvoz živine.

Poljedelska država, ki neprestano spreminja smeri svojega izvoza na ta način, da hoče vedno le najvišji dobiček pri prodaji in se pri tem okorišča s slučajnimi okolnostmi, si ne bo nikoli zasigurala stalnih odjemalcev. Lahko se ji pripeti, da bo v letu, ko je imela obilno žetev, manj izvozila in manj zaslužila, kakor bi bilo pričakovati. Metoda pa, ki si skuša osvojiti redna tržišča, ne da bi hotela izkoriščati okolnosti, katere bi dovolile vedno iskanje izredno visokega zaslužka, je ona, ki najbolje prenaša udarce, katerih se je vedno treba bati na trgu za poljske proizvode. Le s tako metodo se da mirno delati, napredovati in tudi urediti dvig valute. Taka metoda ima naiveč izgledov, da doseže praktičnih uspehov pri francoskih odjemalcih, ki imajo najraje stalne dobavljalce, ki se ne okoriščajo z okolnostmi, da čezmerno dvignejo prodajno ceno.

Oglejmo si sedaj še francoski uvoz v Jugoslavijo. Tu gre predvsem za izgotovljeno blago. Povojna statistika kaže, da tvori francoski uvoz le 3 do 4 % (l. 1924. 3.36 %) celokupnega jugoslovenskega uvoza. Tudi to število je majhno. Največji vzrok temu je to, da je kraljevina SHS dobila najrazličnejši materijal na račun reparacij. Zato Francija ni mogla zavzeti svoje normalno mesto v jugoslovenski trgovini kot dobaviteljica metalurgičnih proizvodov, kovinskih konstrukcij kakor tudi elektrotehničnih predmetov. Končno pa je skušala Jugoslavija kolikor mogoče zmanjšati uvoz luksuznih predmetov. Ta uvoz je bil l. 1922. celo popolnoma prepovedan.

Jugoslavija bi bila gotovo resna odjemalka n. pr. za avtomobile. Francoska avtomobilna industrija je v Jugoslaviji še vse premalo znana. Malokdo v Jugoslaviji vé, da je Francija izvozila l. 1923. avtomobilov za en in pol milijarde francoskih frankov in v l. 1924. za nad dve milijardi. To je številka, ki dosega višino celokupnega letnega proračuna kraljevine SHS.

V svetovni avtomobilski produkciji je Francija na prvem mestu za Zedinjenimi državami. Izvaža svoje avtomobile v Anglijo, Italijo, Špansko, Nemčijo, Avstrijo in Ameriko. Bogatini iz New Yorka in Chicaga prihajajo v Pariz, da si tu nakupijo svoje luksuzne vozove. Tri velike francoske avtomobilne tvrdke Citroen, Peugeot in Renault plačujejo skupaj več davkov kakor vsi poljedelci Francije. Francoski avtomobili imajo na jugoslovenskem trgu ravno tako ceno kakor vozovi, ki se uvažajo iz drugih držav, izvzemši Fordove avtomobile.

Južno-srbski listi o Stalni razstavi Ljubljanskega velesejma v Skoplju

Decembra 1924. je priobčil naš list nekaj notic o tem, da prireja naš velesejem v Skoplju stalno razstavo vzorcev iz Slovenije, ki naj bi tako direktno zainteresirala veliki makedonski trg za našo produkcijo. Med tem časom so se izvrševale potrebne priprave, zbral se je že lep krog naših industrijcev za to razstavo, zasigurala se je moralna podpora Trgovske in obrtniške zbornice v Skoplju in se je najel za skopljanske gradbene razmere še dovolj dober lokal. Večina južnosrbskih trgovcev je z veseljem pozdravljala to akcijo, je pa tudi več uvoznikov in trgovcev, ki nasprotujejo nameri slovenske industrije in smatrajo to institucijo za konkurenčno podjetje, dasi za to nimajo razlogov.

Tako je priobčil «Južni Privrednik» 29. slovnici velesejma v Skoplju, češ, da se ta marca članek, ki zavzema stališče proti posinstitucija bavi s trgovino, kar bi po mnenju lista ne smela delati, dalje, da to ni primerno namenom vzorčnih sejmov, da ustanavljajo v drugih mestih stalne razstave, in da se skriva za oficijelnim naslovom Ljubljanski velesejem krog privatnih industrijcev, ki da iščejo le izkoriščanja. Ta izvajanja v ničemer ne drže, ker je naloga poslovnice velesejma v Skoplju samo razstavna, prodajna pa šele v drugi vrsti, in sicer v zvezi s tamošnjimi veletrgovci. Vsak sejem pa se sme lokalnim razmeram prilagoditi, kar se je tudi tu storilo s prireditvijo ravno *stalne* razstave.

Kot nekak odgovor na to je priobčila «Naša Stara Srbija» v Skoplju (11 t. m.) lep članek, ki izvira iz krogov južnosrbskih privrednikov, ki cenijo našo akcijo v svrho čim ožjega zbližanja naših in makedonskih privrednikov. Iz članka povzemamo samo nekatera mesta, ki se glase:

«Otvorena je ovih dana u našem Skoplju stalna izložba mustara slovenske industrije gde se može videti sve što slovenačke fabrike izradjuju i gde naš trgovac sa juga može isporučivati samo angro robu direktno iz same fabrike uz fabrične cene.

Mi pozdravljamo najtoplije ovu sjajnu inicijativu, koja nam dolazi sa strane slovenačkih industrijalaca i unapred smo uvereni, da naš poslovni svet shvatiče važnost ove ustanove i saumeti iskoristiti veze koje se njemu pružaju sa strane bratske nam Slovenačke.

Iz poslovnog programa uprave izložbe vidimo, da jedini cilj ove ustanove je, da upozna naše trgovce ovde na jugu sa slovenačkom industrijom, prodavajući direktno grosistima i čineći najpovoljnije uslove u pogledu isplačivanja kredita itd. Nema dakle bojazni za naše grosiste da će oni biti pogodjeni u nekakvoj konkurenciji, jer uprava izložbe pridržava se strogo o principu, da ne prodaje robe drugome sem veletrgovcu i to isključivo angro.

Poznavajoči solidnost i ozbiljnost naših slovenačkih industrijalaca, mi preporučujemo našim trgovcima, da iskoriste priliku i strupe u tesne veze sa domaćom industrijom, jer podići domaću industriju, to znači emancipirati se od inostranstva. Tesne veze izmedju industrijalaca i trgovca mogu biti koristne za celu državu i mogu doprinesti da se skupoća suzbije, a to je narodno blagostanje.»

Ker je akcija Ljubljanskega velesejma čisto gospodarskega značaja ki služi edino le v procvit narodnega gospodarstva naše države in ki naj vodi k večjemu blagostanju, želimo, da se bo krog južnosrbskih privrednikov, ki tej instituciji nasprotujejo, odrekel svojemu dosedanjemu protivnemu stališču in uvidel, da je to zanje največje koristi.

Narodna banka SHS

Stanje 8. aprila 1925.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram 31. marcu): kovinska podloga 427.8 (— 2.0); posojila 1310 (+ 17.6); račun za odkup kronskih novčanic 1186.3; račun začasne razmene 367.9; državni dolg 2966.3; vrednost državnih domen 2138.3; saldo raznih računov 390.4 (+ 30.2). Skupno 8787.5.

Pasiva: vplačani del glavnice 25.2 (+ 0.1); rezervni fond 5.8; novčanice v obtoku 5634.6 (+ 40.4); državni račun začasne razmene 367.9; razne obveznosti 547.6 (+ 4.8); državne terjatve za zajožene domene 2138.3; nadavek za nakupovanje zlata za glavnico in fonde 66.7 (+ 0.4). Skupno 8787.5.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (15. t. m.) Pšenica: banatska, 77 — 78 kg, 2 — 3 odst., 1 vagon 465. Turščica: baška, 76 vagonov 165 — 167.50; april, 172.50; maj 185 — 187.50; baška in banatska, maj-julij 195 — 197.50; junij-julij 205; sremska 167.50 srbijanska, maj, ladja Sava 190. Moka: «0s», 3 vagoni 655; «6» 500 — 510. Tendenca nespremenjena.

Zagrebški tedenski sejem (15. t. m.) Dogon dober. Promet je bil precej majhen, radi česar so cene zelo nazadovale. Slabe krave so zabeležile celo 1.75 Din za kg žive teže. Zanimivo je, da sedaj cene padajo dasi drugače spomladi vedno rastejo. Za kg žive teže notirajo (v oklepajih cene prejšle srede): biki 6.50 — 8 (7 — 8), junice domače I. 10 — 11 (10 — 11.50), II. 8.50 do 9.50 (10 — 11), junci I. 12 — 13.50 (isto), II. 11 — 12 (isto), krave domače I. 9.50 do 11 (10.50 — 11) II. 6 — 8.50 (8 — 10), III 1.75 — 5 (2.50 — 5.50; v početku leta 6 do 7.50), voli I. 11.75 — 12.50 (11.50 — 12), II. 9 — 11 (9.50 — 11), III. 6 — 8.50 (8 do 9), teleta 10 — 13.50 (isto), svinje nepitane 11.50 — 13 (11.50 — 13.50) pitane sremske 15 (15 — 15.50), pitane domače 13.25 do 14 (14 — 15), prasci do 1 leta 11.50 do 12.50 (11.25 — 10.50) Din. Konji 2000 do 7500 Din par po kakovosti. Cene konjem so nazadovale. Krma: seno I. 100 — 125, II. 75 — 100, stisnjeno 120 — 125, detelja in lucerna 125 — 150 Din za 100 kg. Cene krmi so nespremenjene.

Češka žitna borza (14. t. m.) Pšenica: tendenca voljna; za maj 155.25, za julij 140.87, za september 131.12. Turščica: tendenca mlačna; za maj 106.37, za julij 108.62, za september 109.25.

Dunajski govejl sejem (14. t. m.) Dogon 2490 komadov. Od tega je bilo: 421 domačih, 1599 madžarskih, 107 češkoslovaških, 120 jugoslovenskih, 243 rumunskih. Močno zmanjšana ponudba se je izkazala za krtje potrebe nezadostna; zato so cene poskočile. Notirali so za kg žive teže: voli 1.05 do 1.75 (izjemoma do 2.15) biki 1.10 — 1.50 krave 1.05 — 1.50, slaba živina 0.60 — 1 šiling.

Dunajska borza za kmetijske produkte (14. t. m.) Po praznikih se je otvorilo dunajsko tržišče v soglasju z višjimi ameriškimi noticami v prijaznem zadržanju. Zahtevale so se višje cene skoro za vse predmete. Kupčijskih zaključkov je bilo malo. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine v šilingih za 100 kg: pšenica: domača 50.50 — 51.50, madžarska 53.50 do 54, jugoslovenska 53 — 53.50 Rosafé 51 do 51.50; rž: domača 49 — 50; ječmen: domači 45 — 50; turščica: 27 — 28; oves: 40 do 41; stisnjeno seno avstrijsko: polsladko 12 — 13, sladko 14 — 14.50 šilinga.

= **Dohodki glavnih carinarnic** v tretji dekadi marca t. l. so znašali 58,964.854 Din. Posamezne carinarnice izkazujejo naslednje dohodke: Zagreb — južni kolodvor 8,627.282 Din, Beograd — železniška postaja 8,156.083 Din Beograd-Sava 7,624.670 Din, Ljubljana 3,711.401 Din, Novi Sad 3,429.936 Din, Maribor 3,174.910 Din, Subotica 3,068.923 Din, Sarajevo 2.258.603 Din, Skoplje 2,074.989 Din Zagreb 1,927.831 Din, Sombor - Bezdan 1,701.666 dinarjev, Split 1,645.040 dinarjev, Veliki Bečkerek 1,277.731 Din, Vinkovci 1,202.150 Din. Ostale carinarnice beležijo dohodke izpod 1 miljona Din. Od ostalih slovenskih carinarnic beleżita Rakek 487.900 Din in Jesenice 477.133 Din. Skupni dohodki od 1. aprila 1924. do 30. marca 1925. znašajo 1,748.616.335 Din napram 1,682,256.501 Din v enaki dobi predhodnega leta.

= **Trgovinska pogajanja z Avstrijo.** Iz Beograda poročajo, da so netočne vesti, da se bodo trgovinska pogajanja z Avstrijo obnovila ta mesec.

= **Propustitev kemične tvornice v Mostah pri Ljubljani privatnim podjetnikom.** Kakor poročajo, namerava ministrstvo pravde odstopiti gori omenjeno tvornico družbi domačih podjetnikov.

= **Jugoslovenska delegacija na milanskem velesejmu.** Na povabilo beograjskega italijanskega poslaništva se bo podala na velesejem v Milanu oficijelna jugoslovenska delegacija, ki obstoji iz zastopnikov ministrstva za kmetijstvo in vode, ministrstva za trgovino in industrijo ter posameznih zbornic iz cele Jugoslavije.

= **Anketa o železniškem prometu v Jugoslaviji.** Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je otvorila te dni anketo o sedanjem stanju prometa. Glavna vprašanja, ki se obravnavajo se tičejo možnosti odprave dosedanjih nedostatkov. Na podlagi rezultatov ankete bo centrala stavila prometnemu ministru konkretne predloge za zboljšanje prometa.

= **Podružnica Državne hipotekarne banke v Zagrebu** se bo po vesteh hrvatskega časopisja kmalu otvorila.

= **Likvidacija Depozitne banke na Dunaju.** Z Dunaja poročajo, da bo znašala kvota pri poravnavi Depozitne banke le 30%. Gotovo je, da se zavod po poravnavi ne bo mogel več obdržati in da bo moral likvidirati.

= **Položaj na češkoslovaškem hmeljskem tržišču** je bil pred prazniki miren. Plačevalo se je za prvovrstno blago 3700—3800 Kč za 50 kg. Srednje in dobro blago je doseglo 3600—3650 Kč za 50 kg. Kupljeno blago se v precejšnji meri izvaža.

Borze

15. aprila:

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke). **Vrednote:** 7% posojilo 60—63, vojna škoda 0—161, Celjska posojilnica 210—212, Ljubljanska kreditna 217—0, Merkantilna 110—128, Praštediona 825—830, Kreditni za trgovino 185—198, Strojne 0—133, Trbovlje 395—410, Vevče 101—108, Nihag 0—51, Stavbna 265—280. — **Blago:** les: cerovi krilj, 2 m dolžine, od 25 cm premera naprej, fco nakladalna postaja, 8 vagonov (18): bordonali, 30/30, 10.5 metrov ali 11 m dolžine, fco meja 485—0; bukovo oglje, la izvozno blago, fco meja, 1 vagon (118); bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco meja 25—0; poljski pridelki: pšenica: Hard Winter 2, pariteta Ljubljana 0—490, Rosafé, pariteta Ljubljana 0—480; otrobi pšenični, drobni, jutne vreče, par. Ljubljana 0—195; turščica, promptna, par. Ljubljana 0—225; krompir: rdečkasti, fco štaj. postaja 0—140, beli, fco štaj. post. 0—125, rumeni, fco štaj. post. 0—110; bučne peške, nerešetane, rinfusa, fco hrvatska postaja 0—560; fižol mandalon fco Ljubljana 310—0.

ZAGREB. V efektih je tendenca nespremenjena. — Devizno tržišče se je danes otvorilo s precej nestanovitno tendenco, ki je sredi sestanka dalje oslabela in so zaključni tečaji zabeležili padec napram začetnim. Proti koncu sestanka pa je nastopila znova neznatna okrepitev, ki je dvignila tečaje na začetno višino. Samo Pariz je ostal slab. Narodna banka je delno pokrivala povpraševanje po posameznih čekih. Povpraševanje je bilo v splošnem zmerno. Promet slab. Notirale so devize: Dunaj 854—884, Berlin 1468.5—1483.5, Italija izplačilo 252.7—255.7, London izplačilo 295.1—298.1, ček 295—298, Newyork ček 61.34—62.34, Pariz 317.1—322.1, Praga 182.5—185.5 ček 182.5—185.5, Švica 1192.5—1202.5; valute: dolar 60.6—61.6, lire 254—275; efekti: bančni: Litorale 60—62.5, Trgo 15—16, Eskomptna 105—106, Hipo 58.25—60, Jugo 98—100, Ljubljanska kreditna 217—0, Praštediona 825—830, Slavenska 0—70; industrijski: Eksploatacija 36—37, Šećerana 640—655, Isis 59—61, Nihag 47.5—50, Gutmann 440—445, Slavonija 54—55, Trbovlje 390—0, Vevče 100—0; državni: 7% posojilo 62.5—63, agrarne 29—30, vojna škoda per kasa 158.5—160, obračun 158.5—160.

BEOGRAD. Tečaji deviz so ostali približno na včerajšnji višini. Čvrsto tendenco so kazali Praga, London in Newyork. Zaključki so se izvrševali na bazi 8.34 — 8.35 za Beograd v Curihu. Intervencija Narodne banke je izostala, ker ni bila potrebna. Notirale so devize: Berlin 1475 — 1480, Dunaj 872 — 874, Bruselj 0 — 314.5, Budimpešta 0.086 — 0.0862, Bukarešta 27.25 do 28, Švica 1197.5 — 1198, London 296.25 do 296.6, Milan 254 — 254.25, Newyork 61.85 — 61.925, Pariz 317 — 317.50, Praga 184.05 — 184.1, Solun 110 — 120.

CURIH. Beograd 8.375, Newyork 617.70 London 24.77, Pariz 26.50 Milan 21.20, Praga 15.35, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.30, Dunaj 72.90.

TRST. Beograd 39.35 — 39.65, Dunaj 0.0340 — 0.0347, Praga 72.25 — 72.75, Curih 472 — 474; dinarji 39.20 — 39.50, 20 zlatih frankov 93 — 95. — Borzno gibanje v Italiji je popolnoma ponehalo. Vse borze zopet redno poslujejo.

DUNAJ. Beograd 11.44 — 11.48, London 33.96 — 34.06, Milan 29.035 — 29.185, Pariz 36.36 — 36.52, Praga 21.03 — 21.11, Curih 137.05 — 137.55; dinarji 11.39 — 11.45.

PRAGA. Beograd 54.625, Dunaj 477.125. Berlin 805.625, Rim 138.625 Curih 654.

BERLIN. Beograd 6.765, Dunaj 59.07, Milan 17.21, Praga 12.435, Curih 81.05.

LONDON. Devize: Beograd 295, Pariz 93.3, Švica 24.76, Newyork 478.43, Praga 161.375.

Sport

Zagrebška Croatia v Mariboru

Za velikonočne praznike je gostovala v Mariboru, kakor smo kratko že poročali, zagrebška Croatia, ki zavzema šesto mesto med zagrebškimi klubi. V nedeljo je igrala proti Rapidu, v pondeljek proti Mariboru, obakrat v korist domačih. Za tekmi je vladalo veliko zanimanje že z ozirom na to, kako se bosta domača kluba odrezala, ki stojita pred medsebojno prvenstveno tekmo. Reči moramo, da je Maribor ostavil daleko boljši utis nego Rapid in to zasluženo. Prvi dan publike več kakor drugi.

S. D. Rapid : Croatia 1 : 0 (0 : 0). Tekma je nudila obojestransko nogomet bolj visoke kombinacije, vsled česar je bila tekma manj živahna in zanimiva. V startu na žogo in igri z glavo so bil gostje Rapidovcem nadmočni. Pri gostih je posebno nevarna desna stran napada, sicer se uveljavljajo bolj kot celota. Pri Rapidu izborna obramba, napad in krilska vrsta brez skupnosti. Povsem ponesrečeno je bilo zasedeno mesto srednjega napadalca. — Po 15minutni izraziti premoči gostov postane igra odprta, pozneje premoč Rapida, ki doseže po levi zvezi gol in zmago.

I. S. S. K. Maribor : Croatia 2 : 1 (1 : 1). Z ozirom na predvedeno nizko igro, kar je pa povsem zasluga Maribora, je bila tekma igrana v hitrem tempu, do konca odprta in zanimiva. Gostje boljši nego prvi dan. Mariborsko moštvo nas je zelo zadovoljilo. V tehničnem oziru je bilo povsem enakovredno gostom, ako ne boljše. Kombinacija s kratkimi pasi po tleh je izrazita vrlina mariborskega napada, le žal, da je pred golom premalo odločen. Postavitev Škrabarja na desni zvezi je posrečena; pozna se mu sicer še stil branilca in igra preveč visoko vendar bo pri večji vigranosti v napadu prav dobra moč. Od kril boljše desno. Krilska vrsta dobra, le večkrat defenzivna in izgublja kontakt z napadom. Izboren je bil obrambni trio. — Maribor vsled odločne kombinacijske igre do zadnjih 15 minut prvega polčasa v stalni premoči. Pet minut pred koncem doseže leva zveza Croatie iz ofside prvi in edini gol. Minuto kasneje Maribor z enajstmetrovko izenači. V drugem polčasu Maribor napada in doseže v 10. minutah iz kota zmagonosni gol. Energični napadi se menjajo in igra je docela odprta.

Igra je bila mestoma surova; povsem neumestno je bilo tudi kričanje in nedisciplinirano ironiziranje sodnikovih odločb s strani gostov.

Sodnik g. Radolič nezadovoljiv, g. Nemec malo boljši, oba pa nepristranska.

Prvenstvena hazenska tekma Ilirija : Atena

V nedeljo 19. t. m. ob 11. se vrši na igrišču T. K. D. Atena najvažnejša prvenstvena hazenska tekma spomladanske sezone, in sicer med družinama Ilirije in Atene. Sestaneta se dva najresnejša konkurenta za prvenstvo. Dočim je lani v jeseni uspelo družini Ilirije poraziti družino Atene z rezultatom 6 : 1 in 3 : 1, bo morala letos napeti vse sile, da si ponovno pribori zmago, ker družina Atene je od zadnjega medsebojnega srečanja zelo napredovala.

Obenem bo ta tekma nudila tehničnemu referentu za hazeno možnost definitivne sestave reprezentančnega tima Ljubljane, ki igra prihodnjo nedeljo 26. t. m. revanžno reprezentančno tekmo v Zagrebu proti timu Zagreba.

Cene vstopnic: Sedeži 12 Din, stojišča 8 Din, dijaška stojišča 5 Din, mladinske vstopnice do 14. leta 3 Din.

S. K. Liben v Beogradu. Naše včerajšnje poročilo o tekmah S. K. Liben v Beogradu moramo v toliko popraviti, da je S. K. Liben podlegel proti BSK. z 1 : 2, proti Jugoslaviji pa z 1 : 8. Zlasti z ozirom na tekmo z našim državnim prvakom Jugoslavijo nam je ta popravek le lahak. Reprezentanca Beograda pa je bila od S. K. Liben, kakor smo pravilno poročali, poražena s 3 : 4.

Reprezentanca Češkoslovaške proti Avstriji bo sestavljena nastopno: Staplik, Seifert (oba Slavija), Kuchinka, Mahrer (oba DFC), Kada, Kolenaty (oba Sparta), Wimmer (Vršovice), Soltys, Vanik (oba Slavija), Lastovicka (Židenice), Jelinek (Viktorija Žižkov).

S. K. Primorje. V soboto 18. t. m. se vrši ob 20.50 v vogalni sobi restavracije Zvezda razdelitev nagrad lahkoatletičnega prvenstva za Slovenijo za leto 1923. in 1924. Vsi oni, ki so dosegli kakšen placement pri teh tekmovanjih, se naprošajo, da se tega sestanka brezpogojno udeleže. Načelnik.

S. K. Primorje, plavalna sekcija. Danes, v četrtek se vrši sestanek točno ob 18. v sobi Sportne zveze, Narodni dom, I. nadstropje. Vsled važnosti udeležba članstva dolžnost. — Tajnik.

Hazena sekcija LLAP. Danes v četrtek, ob 18. trening tekma na igrišču S. K. Ilirije v svrho sestave reprezentance. K treningu imajo priti Krisch, Kanoni, Legan, Bernik, Petan, Jezeršek, Česnik, Oman, Jansky, Petrič Marta, Petrič Marža, Zupančič, Černe, Zanner, Novaković, Hille, Erbežnik, Vider Pavla in Vidmar. Garderobo da na razpolago S. K. Ilirija. Hazenašice naj prineso s seboj opremo. Sodi podsavezni sodnik Sancin S. — Referent za hazeno.

Damska sekcija S. K. Ilirija. Razpored rokometnega treninga za tekoči teden je sledeči: Četrtek 16. ob pol 6. uri zvečer skupno s Hermesom, v soboto 18. ob pol 6. zvečer skupno z Laskom. Opozarjam ponovno vse članice, da se treningov točno in sigurno udeležujejo. V četrtek pred treningom razdelitev čevljev. One, ki se pozivu ne odzovejo, ne dobe čevljev. — Načelnik.

LLAP. (službeno). Seja u. o. LLAP. v petek 17. t. m. ob 20. uri točno. Pozneje seja hazenskega odbora. Tajnik I.

Sokol

Ljubljanski Sokol (Narodni dom), sporoča vsem bratom in sestram, da predava v soboto dne 18. aprila ob pol 9. uri v novi društveni čitalnici v Narodnem domu naš olimpijski prvak br. Leon Štukelj iz Novega mesta o svojem lanskem potovanju na Finsko. Ob tej priliki se izroči br. podstarosti Poženelu kot vodji tekmovalne vrste JSS na olimpijadi v Parizu spominska kolajna, darilo olimpijskega odbora, bratoma tekmovalcema M. Osvaldu ter St. Žiliču pa spominska diploma. Zdravo! — Odbor.

Godba na pihala Sokola I. Vaje se vrše od sobote 18. t. m. vsako soboto in sredo. **Vaja za danes (četrtek) odpade. — Kapelnik.**

Bil je mučen dopoldan, to niso bile ure, bila je večnost. Okrog ene je odšel Tarkington v jedilnico. Kar skočil sem, pa samo na kolena, v strahu, da se kujon nepričakovano ne vrne. Plazil sem se po kolenih, jaz, grof Origoni, h kapitanu ladje in mu vse povedal.

Španec pa se je smejal nesramno:

«Ta vas bo zmlel, samo da vas vidi! Poznam Angleže!»

«Za božjo voljo, kaj naj storim? Do San Francisca je še cel teden!»

«Izpostavim vas na prvi otok,» je rekel nesramnež «pa za malo ceno. Petdeset funtov».

«Ali norite,» sem zavpil.

Toda kaj sem hotel storiti? Že sam spomin na dolge Angleževe roke me je podil z ladje in bil sem vesel, ko sem kapitanu odštel petdeset funtov od one vsote, ki sem jo prvo noč prigral z Angležem. Veslal sem na otok in od tam gledal, kako se dolgi Tarkington smeje za menoj.

Na tem otoku, ime sem že pozabil, sem prebil tri mesece med kanibali. Končno je prišla ladja, na kateri ni bilo Tarkingtona. Še sedaj me je groza, če se spomnim na to deportacijo. Sami divjaki in med njimi misijonar, ki se je mučil dan in noč, da bi jim vtepel kulturo v glavo. Ampak on sam je bil silno nekulturen. Pomislite, niti whista ni znal igrati!

Da, signor, življenje prenaša različne tipe. Pijmo na zdravje in poboljšanje človeštva».

---

spet kaj nazaj. «Ali ste tudi zame igrali?»

«Seveda in vi ste izgubili 1200 point. Grozno smolo ste imeli. Tu je protokol».

Zijal sem.

«Kaj pa mislite? Mar mi je vaš protokol!»

«Kako ste rekli?» In vgriznil se je v svoje ozke ustnice.

«Sem rekel, da me vaš protokol prav nič ne briga in da ga lahko vržete v morje.»

«Če vas prav razumem, nočete plačati igre.»

«Igre plačati? Igre, pri kateri sploh nisem bil navzoč! Če bi vas ne zaničeval tako zelo, bi vas vrgel z vašim protokolom vred v morje.»

Ne da bi ga pogledal, sem vrgel protokol v morje. Tarkington je prebledel, slekel suknjič in zavihal rokave.

«Ali ste naréd?» me je vprašal.

Jaz sem zijal. «Ne delajte se še bolj smešnega nego ste,» sem rekel in pank! — dobil sem tak boks v čeljust, da sem padel na krov in videl več zvezd kakor jih more videti Schiaparelli skozi vse svoje teleskope. Slišal sem samo tele besede:

«Ko se dvignite, začneva znova!»

To so bile najbrž Tarkingtonove besede. Madonna Santissima, to sem bil tiho! Skozi trepalnice sem gledal, kako si je Anglež prinesel stol, sedel nanj in čakal kdaj vstanem. Solnce je pripekalo in jaz sem silno trpel. Kadar sem hotel vstati, si je Anglež zavihal rokave.

Ljubljanska mestna elektrarna

Vprašanje preskrbe ljubljanskega mesta z električno bo še letos rešeno na zadovoljiv način. Kakor znano, se je gerentski svet odločil, da poveča sedanjo elektrarno in so se tozadevna dela že pričela. Sedanja elektrarna, ki je bila zgrajena pred kakimi 25 leti, vedno večjim potrebam ni več zadoščala, vsled česar je občina že dalje časa proučevala razne načrte o preskrbi mesta z električno. Zadnji občinski svet se je bavil z mislijo, da bi se zgradila elektrarna na Savi. Ta elektrarna bi veljala okoli 160 milijonov Din. Z ozirom na sedanje gospodarske in finančne razmere je jasno, da bi mesto te vsote ne moglo dobiti in da bi ostala Ljubljana še dolgo brez potrebnega električnega toka, če bi se čakalo na izvedbo načrta vodne elektrarne na Savi.

Sedanja elektrarna ima 4 parne stroje in imata dva po 200 konjskih sil, eden 400 konjskih sil, eden pa 800 konjskih sil, tako da razpolaga elektararna skupaj s 1600 konjskimi silami. Vsi parni stroji so zvezani direktno z dinamo stroji, ki proizvajajo istomerni tok 2krat 150 voltov, in sicer 300 voltov za silo, 150 voltov pa za luč.

Razširjenje elektrarne se bo izvršilo z montiranjem dveh novih Dieslovih motorjev po 450 konjskih sil tako, da se bo pridobilo 900 konjskih sil več. Ta dva Dieslova motorja bosta zvezana z dinamo stroji, ki bodo proizvajali vrtilni tok z napetostjo 600 voltov. Ta napetost se bo transformirala na transformatorskih postajah na 380 voltov za silo in 220 voltov za luč.

S povečanjem elektrarne bo dana možnost, da bo vsakdo lahko dobil električno, razen veleindustrije. Dana bo tudi možnost, da se bo lahko preskrbovalo z električno okolico, kakor n. pr. Vič Šiška.

Elektrarna dela sedaj po dnevi skozi ves dan z 800 konjskimi silami od 1600 razpoložljivih. Z montiranjem Dieslovih motorjev bodo služili parni stroji za rezervo, ako se bo izkazalo, da je obrat z Dieslovimi motorji cenejši, oziroma obratno, ako se bo pokazalo, da bo z istočasno preureditvijo sedanjih parnih kotlov obratovanje s parnimi stroji cenejše.

Od razširjene elektrarne bo vodil krožni vod (kabel) v Slomškovo ulico, od tu v Prašakovo ulico, po delu Dunajske ceste, po Bleiweisovi cesti, po ulici rimske legije, Aškerčevi cesti, Cojzovi cesti, ob desnem bregu Ljubljanice preko Prul do Karlovskega mostu, ob Gruberjevem prekopu do Mavnice, od tu čez Kodeljevo na Zaloško cesto, v Bohoričevo ulico ter v elektrarno nazaj. V tem krožnem vodu bo postavljenih 7 transformatorskih postaj, od katerih se bo radialno napeljeval električni tok.

Sedanja elektrarna je dajala po stanju o 15. januarja l. 1924. električni tok za 52.400 žarnic in približno 500 motorjev. Kako je kljub omejitvi oddaje električne stalno naraščala poraba, dokazujejo nastopne številke: l. 1920 je oddala elektrarna 1 552.607 kilovatnih ur, l. 1921 1,576.142, l. 1922 1 milijon 861.940, l. 1923 2,054.335, koncem leta 1924 pa že 2.118.000 kilovatnih ur.

Spričo vedno večjih potreb je bilo jasno, da občina ni smela več odlašati z rešitvijo vprašanja preskrbe mesta z električno. Izmed vseh tozadevnih načrtov je bil z ozirom na investicije smatrati sedanji načrt razširjenja elektrarne kot najprimernejši, ker bo tudi njegova izvedba najcenejša. Stroški za razširjenje mestne elektrarne so proračunani na 6 milijonov Din. Razširjenje elektrarne mora biti dovršeno do 1. septembra t. l. in so tvrdke, ki imajo izvesti to razširjenje, po pogodbi vezane na ta rok proti znatni odškodnini, ki jo morajo plačati, ako bi ga prekoračile.

Razširjena elektrarna bo za dolgo vrsto let popolnoma zadostovala potrebam ljubljanskega mesta. Poleg 280 reflektantov iz mesta reflektirata na tok ljubljanske elektrarne tudi Vič in Šiška. Mestna elektrarna bo po razširjenju mogla ugoditi vsem potrebam prebivalstva.

Čakati na izvedbo vodne elektrarne na Savi bi se reklo, podaljšati sedanjo električno mizernost v nedogledno. Vodna naprava na Savi bi bila predraga za ljubljanske razmere, ker bi investicije porabile ogromne vsote. Mimogrede omenjeno, da je računati vodno silo Save na maksimalnih 10.000 konjskih sil, normalnih pa samo 1000 do 2000 konjskih sil.

Gerentski svet ljubljanski je smatral za svojo dolžnost, da reši takoj vprašanje preskrbe mesta z električno in da se ne spušča v dolgotrajna razmotrivanja o potrebi vodne centrale na Savi, kakor je to delal prejšnji občinski svet. Kakor hitro je bilo znano, da bi elektrarna na Savi veljala 100 milijonov dinarjev, je bilo jasno, da je ta načrt radi splošnega pomanjkanja kapitala neizvedljiv in da se je treba lotiti bolj enostavnejše rešitve vprašanja preskrbe z električno.

Omeniti pa je treba še, da je cene ljubljanske električne povišal prejšnji občinski svet in da so razmeroma zelo visoke. Res je sicer, da so v Zagrebu in Beogradu višje in da stane n. pr. v Beogradu kilovatna ura 15 Din, vendar pa bo že z dosedanjimi cenami v doglednem času mogoče pokriti nove investicije na razširjenje elektrarne. Pričakovati je, da bo z drugo zimo že mogoče misliti na znižanje cen ljubljanske električne, ko bodo investicije že poplačane.

Sedanji gerentski svet sicer ne misli da bo z sedanjim razširjenjem mestne elektrarne vprašanje preskrbe mesta z električno definitivno rešeno ter smatra tudi sedanjo rešitev tega vprašanja samo kot začasno. Tudi po sedanjem razširjenju mestne elektrarne bo še vedno treba misliti na bodočnost ter bo treba iskati načinov in pota za zadostitev bodočih potreb modernizirane Ljubljane. Res pa je, da bo razširjena mestna elektrarna za dolgo dobo zadostovala potrebam Ljubljane in da je gerentski svet ustregel vsem slojem, ko se je brez oklevanja odločil za izpopolnitev sedanje elektrarne.

Med tem, ko so prej odgovorne stranke v občinskem svetu uganjale veliko demagoštvo, ko so mnogo obljubljale, pa nič naredile, je sedanji gerentski svet brez posebnega hrupa rešil vprašanje električne mizerije.

Dopisi

D. M. V POLJU. Ne bi odgovarjali na številne napade klerikalnih časopisov proti obč. odbornikom naprednega kluba, le resnici na ljubo hočemo dopisunu nekoliko odgovoriti. Klub občin. odbornikov naprednih strank je glasoval za nakup sveta za novo šolsko poslopje le pod pogojem, da se plača kvadratni meter po 2.5 Din in ne po 5 Din. Glasovali so tudi za nakup sveta za razširjenje pokopališča, a ne za ceno kvadratni meter po 5 Din, kakor je sklenila večina. Ta svet ste plačali za polovico predrago. Kar se tiče električne, upajmo, da bo v jeseni že vsa občina razsvetljena. Od električne razsvetljene pa se bodo bleste pred očmi volilcev 250-odst. občinske doklade, kar bodo davkoplačevalci gotovo z «veseljem» pozdravili. Kar se tiče rabuke dne 31. marca, ste jo uprizorili in izzvali sami. Razumljivo se nam zdi, da se oče s otrok, mož na mestu, ne bo pustil psovati od odbornika - mladeniča s «šemo» in podobnimi psovkami iz bogatega klerikalnega besednega zaklada. Tudi ne zagovarjamo obč. tajnika, ako je kaj zagrešil. Čudno pa se nam zdi, da vam je bil dober takrat, ko je napravil na pisalni stroj vse volilne imenike in vam napravil vse, kar ste hoteli. Sami ste se potegovali zanj, prezrli pa ste pri podelitvi mesta obč. tajnika vse domačine in invalide. Ako so vas celo komunisti zapustili je pač najboljši dokaz, da se nikdo ne strinja več z vašim absolutizmom. Pohvalili pa vas moramo, da ste kar čez noč postali veliki jugoslovenski idealisti, ker sklepate svoje članke v listih vedno z jugoslovensko idejo. Upajmo, da bomo imeli kmalu tudi v D. M. v Polju organizacijo jug. nacijonalistov. Prihodnjič pa še nekaj o vašem krščanskem socijalizmu v Vevčah in Medvodah.

BOH. BISTRICA. Za velikonočne praznike gre pri nas mnogo več ljudi v cerkev kakor druge nedelje in praznike. Župnik je hotel to okolnost izkoristiti in je zato v pondeljek bruhnil na dan z divjim verskim fanatizmom. Javno je v cerkvi priporočil najsramotnejša slovenska časopisa «Domovino» in «Slovenca» in proglašal napredno časopisje kot brezversko in pregrešno. Zatrjeval je tudi, da so napredni listi proti duhovščini, čeprav se bojujejo le proti onim duhovnikom, ki izrabljajo svoj poklic in avtoriteto v svoje egoistične in strankarske namene. Demokratsko časopisje je sploh najboljši kažipot k poštenosti, resnicoljubnosti, pravičnosti in značajnosti. G. župnik, ne skrunite nam več na tako ogaben način našega svetišča. V cerkvi naj se oznanjuje božja beseda, ne pa vzgaja sovraštvo in neti prepir.

ŽUŽEMBERK. Zadnji torek februarja so bila izročena od pristojne oblasti vsled požrtvovalnega in nesebičnega delovanja za blagor ljudstva ter za uresničenje slovenske klerikalno - avtonomistične republike za časa zadnjih državnih volitev sledeča odlikovanja: Karol Gnidovec «Veliko ledrasto» z enkratno nagrado v znesku 1000 dinarjev ali 14 dni zapora, Andrej Križman, Lojze Zupanc in Nace Žust pa z «Malo ledrasto» ter po 100 Din ali pa 5 dni zapora. Ker se je pa izmed imenovanih najbolj odlikoval Andrej Križman kot poveljnik klerikalne artilerije pri bombardiranju naših liberalce, je bil povišan v «Geschützvormeistra» s priboljškom za purše 120 Din. Ob tej svečani priliki je bil nanje tako krasen nagovor, da so vsi odlikovani avtonomistično-klerikalni sodrugi vsled ginjenja komaj našli vrata. Iskrene čestitke.

SV. LENART V SLOV. GORICAH. Mladina osnovne šole je nabrala za francoski dan 410 Din, za Jugoslovensko Matico pa 324 Din, skupaj 734 Din. Vsa čast ji!

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Razmere v naši občini se zboljšujejo, odkar smo dobili v občinski odbor trezno misleče samostojne demokrate, ki so takoj stopili na prste klerikalnim odbornikom, ki so se brigali za vse drugo, samo za zboljšanje občinskega gospodarstva ne. Občina je bila vsled zanikernosti občinskih mož klerikalne stranke že skoro na robu propada. Vsak zaveden občan je zadovoljen, da smo dobili pred kratkim gerenta v osebi uglednega g. poštarja Slavca, ki nam je najboljše jamstvo, da bo varoval interese naše občine.

SV. JEDERT NAD LAŠKEM. Kot inozemski remitik, ki sem od trudapolnega rudniškega dela docela izmozgan, sem se obrnil neštetokrat na razne stranke, največ krat na voditelje tukajšnje SLS za posredovanje, da bi se mi nakazala podpora, oziroma renta, katera se mi je od časa prebrata prekinila. Vse je bilo zaman. Celih 6 let sem se moral vkljub svoji onemoglosti in visoke starosti truditi, da sem preživljal v največji bedi sebe in svojo bolno ženo. Obrnil sem se s prošnjo za posredovanje na tukajšnjo k. o. demokratske stranke, ki mi je izposlovala tekom par dni redno mesečno podporo. Izrekam vsem voditeljem demokratske stranke iskreno zahvalo. Zavedal se bom v bodoče, kdo ima srce za svojega bližnjega in kdo nosi obljube samo na jeziku. — Josip Mrgole.

HRASTNIK. Na cvetno nedeljo so gostovali v našem Narodnem domu člani sokolskega gledališča v Trbovljah. Uprizorili so Tučičevo dramo «Golgota», ki jo je dobro režiral br. Robert Plavšak. Priporočali bi v bodoče — kar pa gre seveda na rovaš domačinov — malo več pozornosti in pažnje zastoru in razsvetljavi, ki v nedeljo nista povsem funkcijonirala; nepotrebna manipulacija z lučjo in spuščanje zastora v nepravem času le moti gledalca in mu kraja užitek. Posamezne vloge so bile srečno izbrane ,dobro naštudirane in relativno dokaj precizno podane, dasiravno ni bilo opaziti pri nekaterih igračih iste sveže sti v igri, ki so jo pokazali na pr. pri «Ugrabljenih Sabinkah». Temu je bila sigurno vzrok utrujenost — posledica zabavnega večera prejšnjega dne. Imenitno sta se pa odrezala br. Vilko (Demetrij) in sestra Zlatica Kuharjeva. Ta dvojica je s svojo res brezhibno in dušo vžigajočo igro fascinirala občinstvo, ki ju je koncem predstave ponovno pozvalo na oder ter ju burno aklamiralo. Oddolžila pa se je publika tudi ostalim igralcem z obilnim priznanjem. V celoti je igra vsekakor dobro uspela ter tvori nov člen v verigi neštetih uspehov, ki si jo je tekom zadnjih let skovalo trbovelisko sokolsko gledališče.

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik: Fran Brozovič.
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani.

Kupujte srečke za sokolski Tabor!

Vaše oglišče bo veselo in vedro, ako ste vi sami, milostiva, smehljaj, ako vi sami ugajate.
Redna uporaba
Kreme Simon
(Crème Simon)
po dovršeni toaleti na še vlažni koži vam povzroči čisto in vedro polt, mlo in svežo kožo ter brezhiben obraz.
Ona prepreči in odpravi vsakovrstne razpoke na rokah, rdečico, raskavo kožo ter vsako draženje kože
Prodaja se povsod: 2a
krema, puder in milo Simon
Parfumerie Simon, 53, Fg. St. Martin, Paris

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Čepice
sprejema v delo po konkurenčnih cenah Hren, izdelovatelj čepic v Stepanji vasi št. 5. 8573

Službe (dobe)

Natakarja
pošteno, vešča nemškega in italijanskega jezika, išče restavracija hotela «Ilirski» v Ljubljani. 8508

Krojaški pomočnik
za malo delo, se sprejme takoj. — «Elite», Prešernova ulica 9. 8509

Krojaški pomočnik
boljši, se sprejme za veliko delo. — Zupančič, št. Vid 56 nad Ljubljano. 8588

Plačilna natakarica
se išče za poletno sezono. Nastop takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 8538

Mehanik
mešan prvovrstnih del, se takoj sprejme. — Avto Perjanšič, Ljubljana. 8535

Manufakturist
samostojen in agilen, starejša moč ter dobro izurjena blagajničarka, katera je mora biti izučena trgovine, se sprejmeta. Ludovik Kuharič, trg., Ormož. 8561

Službe (iščejo)

Elektromonter
vešč instalacijskih, prostodnih in drugih v to stroko spadajočih del, išče službe pri kakem podjetju v Ljubljani, bi rabi montaža za montažna dela. — Ne tuji v kako električno v Sloveniji. — Cenjene ponudbe pod «Elektromonter» na upravo «Jutra». 7930

Pekovski pomočnik
izučen samostojen, išče stalno mesta. Nastop in dogovor po dogovoru. — Ponudbe pod «Solliden 4045» na upravo «Jutra». 8502

Starejša kuharica
z večletnim spričevalom — išče mesta pri starejših ljudeh ali pri samostojnem gospodu. Kavškova cesta št. 224, vrata 3. 8547

Inteligentna gdčna.
Slovenka iz zasedenega Primorja, želi mesta blagajničarke v večji trgovini — najraje gre v Beograd. — Cenjene dopise pod značko «Alma» na upravo «Jutra». 8428

Uradnik
z dveletno prakso, abeciventi drž. dvorazredne trg. šole, išče primernega mesta — Ore tudi na deželo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «St. G.» 8505

V letovišču
ali drugod, išče mirna gospodična mesto pomožne natakarice, sobarice ali pri boljši rodbini dobro službo. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dobra služba». 8549

Plačilna natakarica
z daljšimi spričevali, išče stalne službe. Nastop takoj, oziroma po želji. Ozira se na stalno službo in dober promet. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Dobro mesto». 8550

Prodam

Motorno kolo
«Wanderer», dobro ohranjeno, radi odhoda k vojakom, prodam. Istotam se proda ali zamenja špecerijska štelaža pod najugodnejšimi pogoji. R. Nagy, pletilstvo, Javornik. 8058

Samet-opeko
in Samot-moko, priporoča F. Hočevar, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 7689

Vrtnice
Kdor si še ni nabavil krasnih vrtnic iz svetovnoznane drevesnice «Teschendorff», naj hitro sešle po njih — dokler še zaloga traja. — Ivan Breceljnik, Ljubljana, Velika čolnarska ulica 21. 7294

Jedilna soba
iz trdega lesa, masivna, 1 pisalna miza s stolom, 2 Perkeo-aparata, 3 električne pisarniške svetilke, 2 zastavi (drž. in slov.), gosli, sokolski kroj, 1 balonična tehtnica, vse malo rabljeno, se vsled preselitve ugodno proda. Ponudbe pod šifro «20 odst.» na upr. «Jutra». 8280

Motor
18 HP, na surovo olje, se poceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 8501

Prevozni mlini
za domače mletje (pozor 2 KS), so na ogled in prodajo pri Podboj, Sv. Petra cesta 85. 8474

Pri «Solncu»
za vodo! K. Widmayer Perilo za se pe, gospode in otroke. Vsa oprava za novorojenčke. Venčke za neveste in birmanke. Edina zaloga ahtahov (peče). — Kravate, nogavice, rokavice, obleke za otroke itd. — Tovarniška zaloga vseh vrst pletilnega blaga. Vsakovrstne jopice in jumperji en gros in en detail. 178

Zastonj
se nauči strojnega pletenja, kdor kupi skoro nov stroj po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi «Jutra». 8539

Lipovih plohov
zdravih in suhih, prodam 1 vagon po ugodni ceni in proti takojšnjemu prevzemu. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Lipa». 8597

Omaro za slačilce
proda Habič, Vodmat, Zaloška cesta 158. 8596

Beluš (špargelj)
lepe dveletne sadike, naprodaj na drž. učiteljišču v Ljubljani (vrt). 8545

Voziček za otroke
dobro ohranjen, se proda. Naslov pove upr. «Jutra». 8578

Kupim

Srebrne krone
se kupijo. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Krone». 7463

Ia hrastove hlode
več 100 m³, kupimo, ravno brezgrčevo in malo grčevo blago ne izpod 30 cm deb., v doltinah 270 in 280 cm. Ozira se le na cenjene ponudbe s navedbo množine, reka dobave ter zadnjo ceno za m³ franko vagon, na upravo «Jutra» pod značko «Akreditiv». 8342

Prazne steklenice
«Odol»
kupuje drogerija Anton Kane, sinova, Židovska ul. št. 1. 179

Star slu inium
kupi po najvišji ceni Alojzij Janežič, klobučarna, Ljubljana, Slomškova ul. 27 8485

Voz
diro s kasonom, ne preteško, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Diro». 8551

Sesalko
za gnojnico, še rabljeno, a v dobrem stanju, kupi Jože Fortuna, Borovnica. 8488

Posest

Hiša z vrtom
in prostim stanovanjem, se poceni proda v Rožni dolini. Naslov pove upr. «Jutra». 8511

Enodružinska hiša
v Vodmatu, elektr. razsvetljava, parket, voda, vrt, vse v najboljšem stanju, se prav ugodno proda. Naslov pove uprava «Jutra». 8491

Lep travnik
blizu mestnega kopališča na Ilirski cesti, se proda po 4 Din m². Naslov pove upr. «Jutra». 8457

Kozolec
jako močan, na 8 stebrov, z opeko krit, proda v trgu Sv. Jurij ob južni železnici Anton Leskovšek. 8333

Proda se hiša
z veliko delavnico, pripravna za večjo obrt, zraven rudnika. Senonovo 60 pri Rajhenburgu. 8580

Vrt za zelenjavo
se odda po ugodni ceni v najem ob Dolenjski cesti blizu mitnice. — Izve se v trgovini Ivan Perdan nasl. v Ljubljani, Krekov trg. 8590

Prodam gostilno
z dvema hišama, v sredini mesta v Sloveniji, v prav dobrem stanju, zraven dva vrta, elektrika ter 6—10 oralov zemlje. Pogoji zelo ugodni. Naslov pove upr. «Jutra». 8595

Lokali

Lepe lokale
primerne za večja zastopstva, se odda. Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Lokal 4049». 8593

Trgovski lokal
s stanovanjem in električno razsvetljavo, se odda na deželi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Prometni kraj 4039». 8568

Lokal
za trgovino ali pisarno, se sredi mesta takoj odda. Naslov pove upr. «Jutra». 8537

Gostilna
prvovrstna, v lepem prometnem mestu Slovenije, se vsled bolezni lastnika odda z vsem inventarjem podjetnemu in kavcije zmožnemu gostilničarju takoj na račun. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Prvovrstna gostilna». 8284

Stanovanja

Dve sobi
zelo pripravni za manjšega obrtnika, se oddasta v najem — Istotam se proda dobro ohranjen klavir za 3500 Din. — Anton Rifel, Rožna dolina v «Restavraciji». 8260

Velika soba
prazna ali opremljena, s direktnim vhodom iz stopnišča, v centru mesta, se išče proti najboljšemu plačilu. Ponudbe pod značko «Veletrfec» na upr. «Jutra». 8232

Meblovano sobo
brez perila in blazin išče mlad zakonski par brez otrok za takoj. Po možnosti v bližini sodnije. Ponudbe se prosi na upravo „Jutra" pod šifro „999 Z"

Opremljeno sobico
želi s 1. junijem v sredini mesta, solliden gospod. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «M. W. junij». 8295

Stanovanje zastonj
dobi vdova brez otrok, ki bi pomagala gospodinji. — Naslov pove upr. «Jutra». 8585

Na stanovanje
se sprejmeta lahko takoj 2 gospoda. Soba čista in z električno razsvetljavo. — Naslov pove upr. «Jutra». 8576

Opremljena soba
zračna in svetla, z lepim razgledom, se odda takoj ali pozneje. Naslov pove uprava «Jutra». 8554

Mesečno sobo
išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «V. B.». 8560

Stanovanje
na deželi, opremljeno sobo in kuhinjo, se išče za maj in junij. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Solnčno 4044». 8594

Gospod
se sprejme na stanovanje in hrano na Starem trgu 26/III 8476

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, se odda v novi vili le mirni stranki brez otrok ali z odraslimi otroci. — Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Koliko oseb». 8438

Zamenjam
takoj svoje srede Ljubljane lepega
stanovanje
z majhnim kjerkoli, če se mi zato odkupi lepa oprava treh sob in kuhinje. — Nujne ponudbe pod značko «30.000 Din» na upravništvo «Jutra». 8176

Elegantno sobo
išče distingniran gospod, kateri je 2—3krat tedensko v Ljubljani. — Predpogoj strogo diskreten vhod iz stopnišča. Visoka nagrada eventuelnemu posredovalcu. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 3229». 8568

Kapital

15.000 Din posojila
iščem za mesec dni proti jamstvu in dobrim obrestim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Jamstvo 4005». 8546

Dopisi

2 dunajska tehnika
želita znanja z dvema inteligentnima in simpatičnima gospodičnama. Dopise s sliko, ki se na željo vrne, na upravo «Jutra» pod «Ingenieur». — Stroga diskrecija. 8598

Ženitve

Elektrotehnik
35 let star, samostojen, v elektr. trgovino, želi znanja z mlado gospodično, ki bi imela nekaj kapitala, da bi se event. podjetje povečalo. Samo resne ponudbe s sliko, katera se takoj vrne, pod «Elektrotehnik» na upravo «Jutra». Takojšnja ženitev ni izključena. 8562

Živali

Mlado psico
bernardinko, prave pasme, kupi Marija Ceh, Rožna dolina pri Ljubljani. 8472

Kanarček je ušel
Na nogi ima obroček s številko klub. Ljubljana. — Kdor ga je ujel, naj ga odda proti nagradi v gostilni Vidmar na Sv. Jakoba trgu. 8579

Pes
dober čuvaj, volčje pasme, se takoj kupi. Kje, pove uprava «Jutra». 8598

Izgubljeno

V vinarni
delikatesne trg. Fr. Kham se je našla srednja vsota denarja. Izgubitelj se naj oglasi lastnim, da se mu izroči denar. 8587

Razno

Dečka
v 7 letu, zdravega in poštenega, oddam radi bede za svojega. Naslov pove uprava «Jutra». 8061

Predtiskanje
ročnih del najmodernejših vzorcev — po izvanredno nizki ceni. Pred Škofijo 1/I 138

Entla in ažurira
po zelo nizki ceni. Krekov trg 10/III. 8541

Dotična oseba
ki je na vlaku iz Hrastnika v Ljubljano, mogoče pomotoma vzela ročno torbico, naj jo proti primerni nagradi vrne na naslov štampiljirane knjige, ki se nahaja v torbici. 8559

Kdor hoče spoznati
mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči
A. Melik:
Jugoslavija
Zemljepisni pregled. II. del.
Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljša izdaja 67 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Izšel je v knjigi
Taksni in pristojbinski pravilnik.
Kdor plačuje takse in pristojbine, potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga, ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43·50 in se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani.
Prešernova ul. 54.

Opozarjamo
vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2·—. Posebno opozarjamo na to one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov.
Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov" bodo romale v koš, ako ne bo priloženih
Din 2·—

Zadružna hranilnica
registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.
v Ljubljani
Sv. Petra cesta štev. 19
sprejema vloge na **hranilno knjižico** in **tekoči račun** ter jih obrestuje najugodneje. Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi.

ALEKSANDER·DUMAS

ZVESTOBA DO·GROBA

(LA·DAME DE·MONSOREAU)

117

Saint Luc pogleda v smer, odkoder je prišel glas. Spoznal ga je in odgovoril: «Aha, Remy!?» «Da, Remy sem, in srečen bom, če vam morem biti na uslugo. Vidim pa, da ste zdravi. Smem li vprašati, iz kakšnega razloga ste tukaj?»

«Po kraljevi želji. Rekel mi je, naj nekoliko grem po pariških ulicah, in če kje čujem, da je kralj odstopil naj takoj pristopim in prekličem to govorico. Sicer je pa kasno, in nikdo ničesar ne govori. Samo gospoda de Monsoreaua sem srečal.»

«Koga? Monsoreaua? Vi ste ga srečali?» osupnjeno praša Remy.

«Da, s četo oborožencev. Bilo jih je najmanj deset do dvanajst.»

«Ali on bi moral biti po kraljevi zapovedi v Compiegneu!»

«F, kdo se danes pokorava kraljevim zapovedim!»

«Ali vas je Monsoreau spoznal?»

«Mislim, da me je.»

«In od katere smeri je prišel?»

«Iz ulice de Tixanderie!»

«O, bože moj, gospod de Saint Luc, pomagajte! Brez dvoma se bo zgodila velika nesreča!»

«Nesreča... komu?»

«Gospod de Bussyju!»

«Bussyju? Sto vragov, govorite vendar, Remy! Jaz sem njegov prijatelj!» Remy kratko pove najpodrobnejše. Saint Luc se pač udari po čelu in klikne: «Da, za tem se skriva vojvoda d'Anjou! Njegova roka! Remy, naglo!»

In oba mlada moža poletita, kar jima dado noge, proti hiši Monsoreauovi. Ali grof je imel najmanj četrt ure pred njima.

«Samo če prideva pravočasno!» pravi Remy med tekom in potegne meč.

XXIII.

ZASEDA, BORBA IN SMRT.

Diana, ki je mislila, da je njen mož zares odsoten po svojem službenem poslu v Compiegneu, je sprejela to noč Bussyja s posebno slastjo, in tudi on še ni bil nikdar tako srečen, kakor nocoj. Bila je nežnejša, in obenem turobna, ker se je bala jutrišnjega dne, pred katerim je imela neke zle slutnje, in v njeni ljubezni je bilo nocoj toliko nežnosti, romantike, iskrenosti, da sta bila zares kakor v nebu. Nocoj mu je hotela tudi odkriti, da ne prenaša več takšnega življenja, in da hoče pobegniti ž njim, daleč, v srečo in svobodo. Bila je sicer gotova, da bo njen ljubi premagal v jutrajšnjem dvoboju kraljeve miljence, ali ugovarjala je, češ, potem ga bo zasledoval kralj s svojo poznano in priznano maščevalnostjo, in treba bo odtegniti se njegovi roki. Treba bo pustiti vse to življenje, konvencije forme, kralja moža, preteklost, in oditi daleč, kjer bosta samo ona in on in njuna ljubezen in lepa bodočnost... Samo, da bi že kmalu bilo! In potem, pravi Diana in ovije roke okrog ljubljenčevega vratu, nisi li ti najhrabrejši kavalir cele Francije? Priznan si, in ni ti treba iskati nove slave. Sedaj si moj, samo moj, in ni treba, da gledajo tudi druge za teboj! Za to boš odslej branil le moje življenje, katero ti celo darujem. In zato moraš ohraniti tudi svoje življenje. Ne mislim na smrt, ker si mi zdi, da na tem svetu ni tako močnega človeka, ki bi te mogel usmrtiti drugače kakor z izdajstvom, ali misli na rane, ki so vendar le mogoče. Oh, vsa trepetam pri tej misli! In vendar, baš rani, ki si jo zadobil v zasedi, katero so ti pripravili ti ljudje, baš tej rani se imam zahvaliti, da sem te spoznala, ti moja sreča!»

«Bodi brez skrbi, pravi Bussy, dobro bom čuval svoje lice, ker nočem, da bi me morda kateri skazil.»

«Oh, čuvaj se ves! Pomisli na bol, katero bi jaz občutila, ali pomisli na bol, katero bi občutil ti, če bi zagledal mene okrvavljeno. Bodi pameten, moj preveč srčni lev, to je vse, kar ti svetujem!»

«Da, mila moja Diana!»

«Oh, ti odgovarjaš, kakor da me nisi razumel povse, Louis moj! Kakor da nisi slišal, kaj ti pravim?»

«Da, gledam te in poslušam in si mislim, kako si lepa in moja!»

«Sedaj ne govoriva o lepoti! Bože moj, sedaj gre za življenje, za tvoje, za moje, za najino skupno življenje! Slušaj, strašno je, ali povem ti, to je potrebno, da te bo storilo močnejšega in opreznejšega, jaz hočem prisostvovati temu dvoboju!»

«Kaj govoriš? Saj to ni mogoče, mila Diana!»

«Pač, v sobi poleg je prostor, od tam bom mogla vse videti. Louis moj, vedel boš, da sem tukaj, da sem s teboj, da molim za tebe... Ne, ne, jaz sem čudna, blazna. Ne poglej me, ker bi mogel tvoj nasprotnik porabiti vsako tvojo nepazljivost ali raztresenost in te tačas zadeti in bi bila kriva jaz... oh, oh, ne!»

«Da me ubije, kadar vidim tebe? Če bi bil obsojen, da si izberem sam svojo smrt, izbral bi si takšno!»

«Da, ali ti nisi obsojen, in ne gre za to, kako boš umrl, ampak za to, da živiš, skupaj z menoj, sebi, meni, nama!»

«Ne boj se, živel bom, bova skupaj, in dobro pomoč imam. Dvoboj bo v štirih, prijatelji moji se ga udeleže. Antraguet suče meč jednako kakor jaz, Ribeirac je hladnokrven in silen nasprotnik, Livarot je okreten kakor tiger. Partija bo lepa, ena najlepših zadnjih desetih let, in jaz bi samo želel, da bom izpostavljen še večji opasnosti, da bo zasluga še večja!»

«Verujem ti, mili moj prijatelj, in smehljam se, ker se nadejam. Ali vsejedno, obljubi mi, da me boš poslušal!»

«Bom, vse storim, razven ako mi zapoveduješ, naj te pustim.»

«Uprav to sem te hotela prositi, ker danes moram biti jaz razumna za oba.»

«Oj, razumna, potem ne bi bila smela vzeti meni moj razum in srce!»

«Ne šali se, lepi moj! S pokornostjo naj plemič dokazuje svojo ljubav!»

«Torej zapovej!»

«Prijatelj moj, oči so ti trudne, daj, da jih še poljubim, potem pusti me in pojdi, leži, zaspi, počij se in pripravi se!»

«Že sedaj?»

«Da, potrebno je! Še enkrat me objemi, potem pojdi!»

In Diana poklekne in glasno zamoli: «Gospod, ako je tvoja volja, da tvoja služabnica srečno živi in ne v obupu, potem zaščiti onega, katerega si ji poslal na stezo njenega življenja, da me ljubi in da jaz njega ljubim!»

Bussy se nagne, da objame in poljubi milo svoje dekle, ...ali takrat zazvenči šipa na balkonu, razleti se takoj za njo okno in na balkon se naekrat zavihti trojica ljudi, mož, oboroženih, s črnimi krinkami na licih, četrti pa je plezal na prsobran. Ta je imel že v rokah goli meč in v drugi roki pištolo.

«Jutrov» roman

LUCIFER

katerega skozinskoz napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju s interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane .... 55 Din
Broširana pa .... 45 Din

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov:

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din

Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

NE POZABITE, da dobite pri kupljenem blagu čez Din 50·— 10% popusta samo pri tvrdki B. Veselinoviču i Comp., Maribor, Gosposka ul. 26

Umazano siva barva in slab duh perila izgine takoj pri uporabi „Zlatorog" mila, in napravi isto bleščečo belo in dišeče.

Večje industrijsko podjetje išče vestnega agilnega gospoda,

ki bi si ob primerni inteligenci, vztrajnosti in pridnosti sčasoma pridobil zmožnost zavzeti vodilno mesto. Trgovska in splošna naobrazba potrebna. Lep nastop, neomadeževana preteklost, treznost pogoj. Ob zadovoljivem službovanju stalnost zajamčena. Prepisi spričeval se naj predlože. 2090 a

Ponudbe pod **„Bodočnost"** na upravo „Jutra".

1928-a

VELIKO ODPRODAJO

razne posode in vseh v železninsko stroko spadajočih predmetov **po znatno znižanih cenah** nudi tvrdka

Stanko Florjančič
železnina
Sv. Petra cesta štev. 35.

Prvovrsten vodja žage

vešč v obdelavi hrastovine, bukovine in v parjenju bukovine, sposoben manipulacije v skladanju ter vodstva skladišča, postavljanja vseh strojev v žagah, 16 let žagar v Slavoniji, trezen in energičen išče primerne službe. Nastop in plača po dogovoru. Naslov v upravi. 19-a

Otvoren!

Kupališčni hotel Rokan

Hrv. Primorje

Ljepo, čisto uredjene sobe. I. razredna obskrba!
Perivoj-restaurant — Terasa. Pension sa stanom 80 Din dnevno.
Do zadnjega mjesa primaju se gosti i bez naručbe!
2014-a Preporuča se **A. Beranek,** vlasnik.

Razpis hotela „UNION"

(Celjski dom) v CELJU.

S 15. julijem 1925 se oddasta v zakup hotel in restavracija „Union" („Celjski dom") v Celju (Slovenija). V hotelu je 23 meblovanih tujskih sob (brez perila), restavracija, veranda, vrt, mala in velika dvorana (1.500 oseb), avtogaraža, kegljišče vsi potrebni postranski prostori. Potreben je kuhinjski in restavracijski inventar. Hotel leži nasproti kolodvora, kjer stoje vsi dnevni in ponočni brzovlaki. Shajališče letoviščarjev. Prometno izhodišče za Rogaško Slatino, Dobrno in Savinjske planine. — Vpošteva pridejo samo kapitalno močni strokovno naobraženi reflektanti slovanske narodnosti. — Zapečatene ponudbe do 30. aprila 1925 na društvo „Celjski dom" v Celju v roke predsednika ravnatelja Janka Lesničarja, Strossmayerjeva ulica 1. 2134-a

Največa tvornica
železnog i metalnog namještaja u Jugoslaviji
traži inteligentnog, tehnički i administrativno potpuno verziranog

komercijalnog direktora.

Ponude uz naznaku plaće imadu se obložiti svjedočbama, referencama i fotografijama i odaslati na administraciju lista pod oznakom „Metalna industrija". 2076 a

Automobili

za potnike francoske znamke Citroen
2 sedežni francoskih frankov 13.200.
3 sedežni francoskih franko. 14.250
poraba benc na 5 l na 100 km
takoj dobavni iz zaloge pri
JUGO-AUTO Ljubljana
Dunajska cesta 36
2027 a

Mnogo denarja

prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovratnic, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odej, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja obiščete trgovino, kjer so cene najnižje in sicer pri tvrdki

„DANICA", Majzel & Rajšelj
LJUBLJANA, Turjaški trg št. 1. 1660 a

Oglašujte v „Jutru"

Svileni

kitajski krêp

v krasnih barvah
po zelo ugodni ceni
pravkar dospel.
H. KENDA, Ljubljana,
Mestni trg štev. 17. 2005

Oglas.

Carinarnica ljubljanska bo prodajala dne 20. aprila 1925 ob 10. uri dopoldne v svojem „A" magacinu sledečo tihotapsko blago:

1.) 3·65 kg česte svilene tkanine,
2·40 kg čipke svilene,
4·85 kg čipke pamučne.
Procenjena vrednost 8.800·— Din.
2.) 430 komadov žepnih kresil.
Procenjena vrednost 2.000·— Din.
3.) 3 steklenice netto 96 kg živega srebra.
Procenjena vrednost 3.840·— Din.
Naznanja se prednje interesentima.

Iz pisarne ljubljanske carinarnice štev. 6.286 od 14. aprila 1925. 2014-a

✝

Vsem sorodnikom prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da nas je zapustil naš ljubljeni sin, brat, vnuk in nečak edinec

Štefan Šneller

tehnik

v 19. letu starosti po dolgem in težkem bolovanju.

Zemeljske ostanke premilega pokojnika spremimo v petek 17. t. m. ob 15. uri z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1925.

Globoko žalujoči:

Štefanija Šneller mati. **Inž. Matko Šneller** p. direktor drž. železnice; otče. **Edith Šneller** sestra.

Stanovanje

obstoječe iz 3 do 4 sob, kopalnice in pritiklin

išče m

za mesec julij v Ljubljani eventuelno tudi v novi hiši ali vili, po možnosti sončna lega. Ponudbe pod „Stanovanje" na Aloma Company, Ljubljana.

Šifon in platno

za perilo, najboljše kakovosti, priporoča trgovina perila

Hed. Sarc
Ljubljana, Selenburgova ulica 5. 183-a

Zahvala.

Ob priliki izgube nepozabnega soproga, tako iskreno ljubljenega papana in strica, gospoda

Antona Daneu
višjega stražnika v Celju

kateremu ni bilo dano, da bi snival svoj večni sen v domači neosvobojeni zemlji, smo prejeli toliko izraženega sožalja, da se ne moremo vsakemu posameznemu v pravi meri zahvaliti.

Najiskrejnejša zahvala za zdravniško oskrbo in nego gg. zdravnikom in čč. sestram v bolnici, g. Gerlancu s pevci in želez. godbi za žalostinke, Gg. Šoncu in dr. Dobovišeku za poslovilne govore ob odprtem grobu, pol. tovarišem za častno spremstvo. Vsem darovateljem krasnih vencev in cvetja, vsem, ki so z nami sočustvovali ter nas ob tako teškem udarcu tolažili. Ostalim prijateljem in znancem, ki so prihiteli tudi od daleč ter spremili ob tako ogromnem številu našega nepozabnega k večnemu počitku.

Bog plačaj vsem, a tebe dragi ohranimo vsi v trajnem spominu.

V Celju, dne 14. aprila 1925.

2026-a **Žalujoča rodbina Daneu.**

✝

Trbovelj'ska premogokopna družba, rudniško ravnateljstvo v Rajhenburgu, sporoča žalostno vest, da je preminil 13. aprila 1925 gospod

Rudolf Govejšek

rudniški poduradnik.

Pogreb zvestega in marljivega poduradnika, ki ga ohranimo v dobrem spominu, se je vršil v sredo, dne 15. aprila 1925 v Brežicah.

Rudniško ravnateljstvo Rajhenburg.

✝

Naznanjam v svojem ter v imenu svojih otrok in vseh sorodnikov žalostno vest, da je moj ljubljeni soprog, oče, brat, gospod

IVAN EXLER

posestnik in trgovec

danes ob 5. uri popoldne, previden s tolažili sv. vere, v starosti 56 let nenadoma preminul.

Pogreb se vrši v sredo, 15. aprila ob 6. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi.

Prosi se tihega sožalja.

Zaprice-Kamnik, 13. aprila 1925.

Antonija Exler
soproga.

2023-a